

Årsregnskab fra Spar Nord: Resultat på 989 mio. kr. efter skat og egenkapitalforrentning på 12,0 %

Spar Nord har offentliggjort årsregnskab for 2017. Hovedpunkterne i regnskabet omfatter:

- Et resultat på 989 mio. kr. efter skat svarende til en egenkapitalforrentning på 12,0 %.
- Basisindtjening før nedskrivninger på 1.213 mio. kr. – på niveau med de udmeldte forventninger.
- Lavrentemiljø og hård priskonkurrence medførte et fald i nettorenteindtægterne på 5 % til 1.546 mio. kr. Den samlede rentemarginal er 42 basispoint lavere ultimo 2017 end ultimo 2016.
- Bank- og leasingudlånet steg med 2,2 mia. kr. svarende til 6 % efter pæn vækst i alle forretningsområder på både privat og erhverv.
- Nettogebyrindtægter steg 6 % til 1.116 mio. kr. drevet af vækst i realkreditformidling og vækst i indtægterne fra forsikringsformidling, daglig bank og betalingsformidling.
- Kursreguleringer og udbytte blev på 404 mio. kr. – 7 % lavere end i 2016 men et meget tilfredsstillende niveau i betragtning af markedsbetingelserne.
- De samlede omkostninger blev på 1.936 mio. kr. svarende til en stigning på 2 % eller 40 mio. kr. sammenlignet med 2016. Forklaringen er dels en stigning i lønomkostninger på 2 % samt en stigning på 8 % i driftsomkostningerne som følge af strategiske it-projekter, nyindretning af filialer og øget marketingindsats.
- Nedskrivninger på udlån blev en nettoindtægt på 38 mio. kr., hvilket afspejler en særdeles stærk bonitet blandt Spar Nords privat- og erhvervskunder. Til sammenligning udgjorde nedskrivningerne i 2016 en udgift på 242 mio. kr.
- Solid kapitalposition med en egentlig kapitalprocent på 14,4 og en samlet kapitalprocent på 18,2. For 2017 indstilles et udbytte på 3,50 kr. per aktie svarende til en pay-out ratio på 43 %.

Spar Nord Bank



96 34 40 00



sparnord@sparnord.dk



Skelagervej 15
Postboks 162
9100 Aalborg

Cvr. nr. 13 73 75 84



SPAR NORD

ÅRSRAPPORT

2017

Indhold

Ledelsesberetning

- 4 Spar Nord i overblik
- 6 Brev til vores aktionærer
- 8 Hoved- og nøgletal for koncernen
- 12 Koncernberetning
- 17 Status på strategien
- 21 Investor relations
- 23 Risici og risikostyring
- 25 Organisation og selskabsledelse
- 31 Social ansvarlighed

Årsregnskab

- 32 Ledelsespåtegning
- 33 Den interne revisors revisionspåtegning
- 34 Den uafhængige revisors revisionspåtegning
- 37 Koncernregnskab og årsregnskab

Spar Nord i overblik



394.000
kunder



1.538
medarbejdere



50
afdelinger



32 %
marksandsandel i Nordjylland



4 %
national marksandsandel



37,3 mia. kr.
udlån



48,7 mia. kr.
indlån

KUNDER

Spar Nord har fokus på helhedsorienteret rådgivning af privatkunder samt mindre og mellemstore virksomheder. Banken betjener i alt 359.000 privatkunder og 35.000 erhvervskunder.

MEDARBEJDERE

Spar Nord har 1.538 medarbejdere, hvoraf 1.040 er beskæftiget i de lokale banker, 75 i Handels- og Udlandsområdet og 423 i de centrale funktioner.

AKTIONÆRER

Spar Nord ejes af 107.000 aktionærer – heraf 76 % i Danmark og 24 % i udlandet, 32 % private og 68 % fonde, institutionelle investorer og andre storaktionærer.

AFDELINGER

Spar Nord-kæden består af 50 lokale banker (afdelinger), som er organiseret i 31 bankområder. Næsten alle større byer i Danmark har en Spar Nord.

FORRETNINGSOMFANG

Spar Nords samlede forretningsomfang er på 241,4 mia. kr.: Bank- og leasingudlån er på 37,3 mia. kr. og volumen af formidlede realkreditlån er på 77,2 mia. kr. Det samlede indlån er på 48,7 mia. kr., kunderne har 15,4 mia. kr. i puljeordninger og 50,9 mia. kr. i værdipapirdepoter.

MARKEDSANDEL

Spar Nord er markedsledende i Nordjylland med en marksandsandel (antal privat- og erhvervskunder i forhold til den samlede population) i niveauet 32 %. Bankens nationale marksandsandel er i niveauet 4 %.

Spar Nord blev grundlagt i Aalborg i 1824, og Nordjylland er stadig bankens hjemmebane. Siden 2001 har Spar Nord etableret sig som en landsdækkende kæde af lokale banker. Visionen er at blive Danmarks mest personlige bank.

I årene siden banken indledte sin vækststrategi, har Spar Nord tilkøbt og etableret 51 afdelinger uden for Nordjylland, mens 66 afdelinger er lukket eller sammenlagt.

Ultimo 2017 er 27 af bankens 50 afdelinger, 60 % af den samlede kreditformidling og 55 % af det samlede forretningsomfang placeret uden for Nordjylland.

VISION OG STRATEGI

Udviklingen på bankmarkedet og de udfordringer, der følger med den, synes at kalde på grundlæggende forandringer i måden, man driver bank.

Spar Nords udgangspunkt er, at bankens største styrke, også i en mere digital verden, fortsat er evnen til at være en nærværende og personlig bank: Uanset hvad fremtiden bringer, vil der være brug for en bank, som er tæt på kunderne, som kender deres virkelighed og forstår deres behov.

Derfor er det Spar Nords vision – det pejlemærke, alle i banken skal arbejde frem imod – at blive **Danmarks mest personlige bank**.

Som et led i bestræbelserne på at bringe visionen inden for rækkevidde lancerede Spar Nord for godt et år siden en ny strategi. Afsættet herfor er de tendenser, der præger bankmarkedet lige nu, hvor særligt digitaliseringen dominerer billedet, og hvor de forskellige banker håndterer digitaliseringen vidt forskelligt: Nogle stræber mod at blive fuldstændig digitale, mens andre holder fast i den mere traditionelle måde at være bank på.

Spar Nords forventning er, at mange kunder også i fremtiden vil ønske at tale personligt med en rådgiver om deres økonomi. Men samtidig, at der i fremtiden vil være en eksistensberettigelse at have stærke digitale tilbud. Derfor er ambitionen bag Spar Nords strategi at blive **Den personlige bank i en digital verden**.

Det personlige betyder, at Spar Nord ønsker at holde fast i den lokale forankring og nærværende rådgivning. Det digitale betyder, at banken skal være bedre til at udnytte de digitale muligheder der, hvor det giver mening for kunderne. Og ikke mindst udnytte digitaliseringen som et middel til at blive endnu mere personlig, fx ved at bruge data til at lære kunderne endnu bedre at kende og ved at bruge digitale løsninger til at gøre det personlige møde endnu mere nærværende.

 VISION	Danmarks mest personlige bank			
 TENDENSER	#1 Digitalisering	#2 Mere krævende kunder	#3 Lav vækst og lave renter	#4 Skærpede regler og standarder
 STRATEGISK RETNING	Den personlige bank i en digital verden			
 MUST WIN BATTLES	#1 PERSONLIG RÅDGIVNING OG SERVICE I SÆRKLASSE • Det gode kundemøde • Den gode bankoplevelse • Bedre styr på kunde-relationen	#2 LOKALT EJERSKAB OG STÆRK CENTRAL SUPPORT • Fremtidens kundeservice • Forbedret formuekoncept • Nyt erhvervskoncept	#3 DIGITALISERING PÅ SPAR NORD-MÅDEN • Mere effektive processer • Nye digitale løsninger • Ny agil udviklingsorganisation	

Brev til vores aktionærer

Lad os begynde vores fortælling om 2017 med slutresultatet – og glæde os over, at 2017 med et nettooverskud på 989 mio. kr. og en egenkapitalforrentning på 12,0 % blev endnu et tilfredsstillende regnskabsår for Spar Nord.

Bag det pæne resultat gemmer sig imidlertid en række begivenheder og tendenser, der gør historien om 2017 og ikke mindst om det nye år, vi ser ind i, noget mere nuanceret. 2017 var nemlig et år, hvor rammebetingelserne for vores klassiske bankforretning blev mindst lige så udfordrende, som vi havde forventet. Et år, hvor negative renter og hård konkurrence satte stort pres på rentemarginalen, men hvor vores bundlinje blev sikret af en stærk gebyrindtjening, flotte kursreguleringer og ikke mindst en tilbageførsel af nedskrivninger på udlån.

Derudover er det glædeligt, at vi i årets løb formåede at skabe en udlånsvækst på 6 %, hvilket er en indikation på, at vi fortsat tager markedsandele.

FØRSTE ÅR MED NY STRATEGI

I Spar Nord var 2017 også "År 1" med den nye strategi, vi lancerede i slutningen af 2016. En strategi, hvor vi under overskriften Den personlige bank i en digital verden bl.a. sætter fokus på vores møde med kunden. Det gør vi, fordi der i en tid præget af digitale forandringer stadig er et stort potentiale for en bank som vores i at gøre den kompetente personlige rådgivning og den fremragende kundeservice til en endnu mere markant styrkeposition.

Konkret har dette bl.a. betydet, at vi har arbejdet med måden vi tilrettelægger og gennemfører kundemøder. Herudover har samtlige medarbejdere i organisationen været igennem et forløb med fokus på personlig service, lige som vi har nyindrettet foreløbig 22 af vores 50 filialer, så de understøtter den gode rådgivnings- og serviceoplevelse, vi gerne vil give vores privat- og erhvervskunder.

Vores nye strategi byder også på en række nye digitale initiativer, både i eget hus og i samarbejde med partnere på vores datacentral og i Totalkredit-fællesskabet. Initiativer, vi har arbejdet hårdt med i 2017, og som fra 2018 og frem gerne skulle begynde at udmønte sig i gevinster i form af bedre kundeoplevelser såvel som mere effektive processer.

Endelig har vi som en vigtig del af vores nye strategi arbejdet med en række digitale innovationstiltag, herunder flere i samarbejde med virksomheder fra fintech-verdenen.



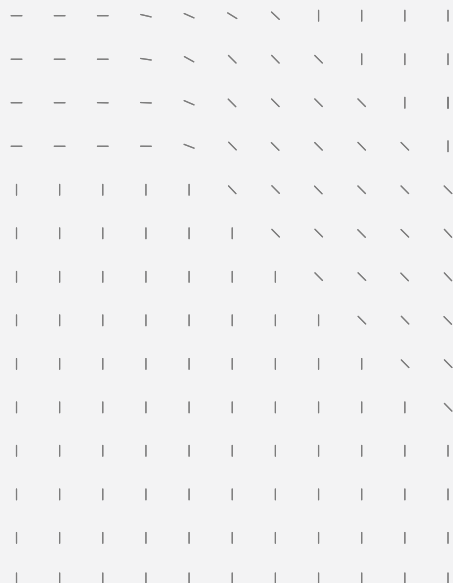
Kjeld Johannesen, bestyrelsesformand.

MINDRE GODT ÅR FOR BANKENS AKTIONÆRER

Selv om vi synes, at vi har gang i mange gode initiativer, og selv om vores resultater i det store hele er tilfredsstillende, må vi konstatere, at 2017 blev et mindre godt år for Spar Nords aktionærer. Efter en meget stærk udvikling fra 2012 til 2016, hvor afkastet var på 185 % i alt eller 37 % i gennemsnit pr. år, faldt kursen på Spar Nord-aktien nemlig fra 81 ultimo 2016 til 72 ultimo 2017. Dette betyder, at der inkl. udbytte var tale om et afkast på -5 %. Det kan vi selvfølgelig ikke være tilfredse med, selv om kursudviklingen som bekendt ikke er noget, vi selv er herre over.

NEP-KRAV OG SIFI-UDPEGNING

Den formentlig væsentligste grund til, at 2017 blev et mindre godt år for Spar Nords aktionærer, er at vi i årets løb blev påvirket af en række forhold på den lovgivnings- og reguleringsmæssige side, som bl.a. har implikationer på vores udlodningspolitik.





Lasse Nyby, adm. direktør.

Først meddelte Finanstilsynet, at Spar Nord i forbindelse med implementeringen af nye afviklingsregler for danske pengeinstitutter, vil blive mødt med samme kapitalkrav (de såkaldte NEP-krav) som de systemisk vigtige banker. Dette betyder, at vi, når reglerne er indfaset, skal have en samlet kapitalbase svarende til to gange vores opgjorte kapitalkrav – og det er en udfordring for en bank, der som Spar Nord opgør den samlede risikoeksponering med standardmetoden.

Vores reaktion på nyheden om NEP-krav var, at hvis Spar Nord i en afviklingssituation skulle betragtes som SIFI, burde det overvejes, om ikke banken også skal behandles som SIFI i "going concern". Henset hertil var det tilfredsstillende for os, at Forligskredsen bag den såkaldte Bankpakke 6 i december 2017 udsendte en meddelelse, hvoraf det netop fremgik, at Spar Nord vil blive udpeget som SIFI i Danmark.

PÅ VEJ MOD IRB

Som en logisk konsekvens af de ændrede rammebetingelser valgte vi i begyndelsen af 2018 at sætte gang i et projekt, der på 3-4 års sigt vil bane vej for, at vi kan overgå til såkaldt interne ratingbaserede metoder (IRB), når vi opgør den samlede risikoeksponering på privat- og erhvervs-kundeforretningen. Projektet bliver helt sikkert kompliceret, men når vi lykkes med det, er det vores forventning, at den positive effekt for Spar Nord og ikke mindst bankens aktionærer vil være betydelig.

FORVENTNINGER TIL 2018

Det store arbejde med at blive IRB-bank vil naturligt – sammen med det fortsatte arbejde med de indsatser, vi har beskrevet i vores strategiplan – sætte sit præg på det år, der allerede er godt i gang.

Helt overordnet ser 2018 ud til at blive præget af nogle af de samme tendenser som 2017: På den ene side vil der stadig være pres på rentemarginalen. På den anden side vil vi blive hjulpet af gode konjunkturer og god bonitet i vores kreditbog. Lægger vi hertil vores forventning om fortsat vækst i markedssandel, tegner der sig et billede af et år, hvor Spar Nords ca. 1.500 medarbejdere igen vil være i stand til at skabe et pænt resultat for bankens aktionærer.

Venlig hilsen

Zeitel Jahre

Kjeld Johannesen
Bestyrelsesformand

Lasse Nyby

Lasse Nyby
Adm. direktør

A 15x15 grid of 225 small, light gray squares arranged in a uniform pattern.

Hoved- og nøgletal for koncernen

BASISINDTJENING - ÅR

HOVEDTAL

RESULTATOPGØRELSE Mio. kr.	2017	2016	Ændring i %	2015	2014	2013
Nettorenteindtægter *)	1.546	1.621	-4,6	1.727	1.800	1.849
Nettogebyrindtægter	1.116	1.053	6,0	1.030	863	723
Kursreguleringer og udbytte	404	434	-6,8	507	380	201
Andre driftsindtægter *)	51	30	71,2	38	50	99
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	32	30	8,9	28	110	66
Basisindtægter	3.150	3.167	-0,5	3.331	3.202	2.938
Lønninger	1.165	1.142	2,1	1.098	1.053	1.026
Driftsomkostninger	710	660	7,6	679	798	618
Af- og nedskrivninger	61	94	-35,7	66	72	98
Omkostninger	1.936	1.896	2,1	1.843	1.922	1.741
Basisindtjening før nedskrivninger	1.213	1.270	-4,5	1.488	1.280	1.197
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. *)	-38	242	-115,6	316	493	405
Basisindtjening	1.251	1.028	21,7	1.172	786	792
Beholdningsindtjening	-	-	-	-	21	44
Bidrag til sektorløsninger	-	-	-	-99	-102	-120
Særlige fusionsrelaterede poster	-	-	-	-	-	-46
Resultat før skat	1.251	1.028	21,7	1.074	705	670
Skat	262	190	37,9	177	91	133
Resultat	989	838	18,0	897	614	536
Heraf resultatandel vedrørende renteudgifter til indehavere af hybrid kernekapital	49	26	87,1	14	-	-
BALANCEOPLYSNINGER Mio. kr.						
Aktiver i alt	80.367	78.473	2,4	76.357	78.825	74.605
Udlån	46.747	41.346	13,1	38.039	35.948	37.648
Udlån, bank- og leasingaktiviteter	37.272	35.092	6,2	33.884	35.484	35.862
Udlån, reverse repoforretninger	9.475	6.253	51,5	4.155	464	1.786
Indlån	64.266	61.006	5,3	58.116	53.090	50.883
Indlån, bankaktiviteter	48.668	46.464	4,7	44.366	42.236	41.831
Indlån, repoforretninger	175	0	-	370	0	0
Indlån i puljeordninger	15.423	14.541	6,1	13.380	10.854	9.052
Efterstillede kapitalindskud	1.144	1.093	4,7	1.089	1.708	3.002
Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	861	862	-0,1	412	-	-
Aktionærernes egenkapital	8.114	7.765	4,5	7.475	7.033	6.533
Eventualforpligtelser	11.961	12.334	-3,0	9.585	10.240	5.380
Den samlede risikoeksponering	49.546	47.486	4,3	46.500	49.005	42.697
Kernekapital	7.924	7.428	6,7	6.946	6.516	7.437
Nedskrivningskonto og underkurs på overtagne eksponeringer **)	1.616	1.994	-19,0	1.998	2.149	2.117
Kontraktuelle udlån med rentestop	341	443	-23,1	514	523	672
Forretningsomfang	241.393	230.114	4,9	218.457	202.103	198.146

*) I forhold til den finansielle del af årsrapporten, er der i opstillingen for basisindtjening foretaget reklassifikation mellem posterne nettorenteindtægter, andre driftsindtægter og nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv., som vedrører den indtægtsførte del af underkurs på overtagne eksponeringer, se note 3.

**) Spar Nords nedskrivningskonto andrager 1.616 mio. kr. (2016: 1.891 mio. kr.) (note 51) og underkurs på overtagne eksponeringer andrager 0 mio. kr. (2016: 103 mio. kr.).

Fra 1. januar 2015 præsenteres afkast af beholdningsindtjeningen som en del af bankens basisindtjening, da den resterende beholdning af værdipapirer, som tidligere blev præsenteret særskilt, er væsentligt reduceret.

Definition og specifikation af bidrag til sektorløsninger m.v., der er udskilt, fremgår af note 3.

NØGLETAL

	2017	2016	2015	2014	2013
KAPITALGRUNDLAG					
Kapitalprocent	18,2	17,7	17,0	15,0	19,4
Kernekapitalprocent	16,0	15,6	14,9	13,3	17,4
Egentlig kernekapitalprocent	14,4	14,0	14,4	13,0	14,1
INDTJENING					
Egenkapitalforrentning før skat ekskl. hybrid kernekapital *)	% 15,1	13,2	14,6	10,4	10,7
Egenkapitalforrentning efter skat ekskl. hybrid kernekapital *)	% 12,0	10,7	12,2	9,0	8,6
Omkostningsandel af basisindtægter	kr. 0,61	0,60	0,55	0,60	0,59
Omkostningsandel af basisindtægter - inkl. nedskrivninger på udlån mv.	kr. 0,60	0,68	0,65	0,75	0,73
Afkastningsgrad	% 1,2	1,1	1,2	0,8	0,7
MARKEDSRISIKO OG LIKVIDITET					
Renterisiko	% 0,7	1,2	1,8	0,6	-0,3
Valutaposition	% 3,3	3,2	3,4	2,6	3,7
Valutarisiko	% 0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Liquidity Cover Ratio (LCR)	% 187	171	145	-	-
KREDITRISIKO					
Udlån plus nedskrivningskonto og underkurs herpå i forhold til indlån	% 75,2	70,9	68,8	71,7	78,1
Udlån i forhold til aktionærernes egenkapital	5,8	5,3	5,1	5,1	5,8
Årets udlånvækst	% 6,2	3,6	-4,5	-1,1	-7,9
Summen af store eksponeringer	% 17,2	14,5	16,1	0,0	26,2
Nedskrivningsprocent	-0,1	0,4	0,6	1,0	0,9
MEDARBEJDERE OG AFDELINGER					
Antal ansatte (ultimo, heltid)	1.538	1.540	1.538	1.507	1.512
Antal lokale banker	50	58	70	71	76
SPAR NORD AKTIEN					
KR. PR. AKTIE A 10 KR.					
Kurs ultimo	72	81	61	58	49
Indre værdi *)	66	63	60	56	52
Årets resultat *)	7,7	6,6	7,1	4,9	4,3
Udbytte	kr. 3,5	5,0	3,0	1,6	1,0
Ekstraordinært udbytte	kr. -	-	2,0	-	-
Afkast	% -5	38	11	20	88
Price earning *)	9	12	9	12	11

*) Nøgletal er beregnet som om den hybride kernekapital regnskabsmæssigt behandles som en forpligtelse, hvormed nøgletallene er beregnet på baggrund af aktionærernes andel af resultat og egenkapital. Aktionærernes andel af resultat og egenkapital fremgår af kapitalforhold.

Finanstilsynets opstilling og nøgletal fremgår af note 57.

Nøgletsdefinitioner fremgår af note 58.

Hoved- og nøgletal for koncernen

BASISINDTJENING - KVARTALER

HOVEDTAL

RESULTATOPGØRELSE Mio. kr.	2017 4. kvartal	2017 3. kvartal	2017 2. kvartal	2017 1. kvartal	2016 4. kvartal
Nettorenteindtægter *)	373	388	393	392	395
Nettogebyrindtægter	279	264	279	294	275
Kursreguleringer og udbytte	102	18	121	164	104
Andre driftsindtægter	15	12	14	11	1
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	5	7	7	13	7
Basisindtægter	773	688	814	874	783
Lønninger	316	247	318	285	307
Driftsomkostninger	195	168	171	176	193
Af- og nedskrivninger	14	18	14	14	43
Omkostninger	525	433	502	475	543
Basisindtjening før nedskrivninger	248	254	312	399	240
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. *)	13	-42	-10	1	55
Resultat før skat	235	297	322	398	185
Skat	44	73	64	81	37
Resultat	190	224	258	317	148
Heraf resultatandel vedrørende renteudgifter til indehavere af hybrid kernekapital	12	12	12	12	8

BALANCEOPLYSNINGER

Mio. kr.

Aktiver i alt	80.367	80.372	79.595	78.329	78.473
Udlån	46.747	45.471	42.407	41.189	41.346
Udlån, bank- og leasingaktiviteter	37.272	36.630	36.351	35.761	35.092
Udlån, reverse repoforretninger	9.475	8.841	6.056	5.428	6.253
Indlån	64.266	63.296	62.782	60.455	61.006
Indlån, bankaktiviteter	48.668	48.092	47.610	45.581	46.464
Indlån, repoforretninger	175	0	156	0	0
Indlån i puljeordninger	15.423	15.204	15.016	14.874	14.541
Efterstillede kapitalindskud	1.144	1.086	1.089	1.090	1.093
Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	861	872	863	877	862
Aktionærernes egenkapital	8.114	7.920	7.702	8.071	7.765
Eventualforpligtelser	11.961	11.742	12.304	11.935	12.334
Den samlede risikoeksponering	49.546	49.243	49.672	47.741	47.486
Kernekapital **)	7.924	7.777	7.369	7.374	7.428
Nedskrivningskonto og underkurs på overtagne eksponeringer	1.616	1.708	1.901	1.992	1.994
Kontraktuelle udlån med rentestop	341	388	401	401	443
Forretningsomfang	241.393	238.807	236.185	232.335	230.114

*) I forhold til den finansielle del af årsrapporten, er der i opstillingen for basisindtjening foretaget reklassifikation mellem posterne nettorenteindtægter og nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. vedrørende den indtægtsførte del af underkurs på overtagne eksponeringer, se note 3.

**) Kernekapital for 1. og 2. kvartal 2017 er eksklusive indregning af periodens resultat.

NØGLETAL

		2017 4. kvartal	2017 3. kvartal	2017 2. kvartal	2017 1. kvartal	2016 4. kvartal
KAPITALGRUNDLAG						
Kapitalprocent *)		18,2	17,9	16,9	17,6	17,7
Kernekapitalprocent *)		16,0	15,8	14,8	15,4	15,6
Egentlig kernekapitalprocent *)		14,4	14,2	13,2	13,8	14,0
INDTJENING						
Egenkapitalforrentning før skat ekskl. hybrid kernekapital **)	%	2,8	3,6	4,0	4,9	2,3
Egenkapitalforrentning efter skat ekskl. hybrid kernekapital **)	%	2,3	2,7	3,2	3,9	1,9
Omkostningsandel af basisindtægter	kr.	0,68	0,63	0,62	0,54	0,69
Omkostningsandel af basisindtægter - inkl. nedskrivninger på udlån	kr.	0,70	0,57	0,60	0,54	0,76
Afkastningsgrad	%	0,2	0,3	0,3	0,4	0,2
MARKEDSRISIKO OG LIKVIDITET						
Renterisiko	%	0,7	1,3	0,2	-0,2	1,2
Valutaposition	%	3,3	5,2	3,9	3,3	3,2
Valutarisiko	%	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Liquidity Cover Ratio (LCR)	%	187	165	176	168	171
KREDITRISIKO						
Udlån plus nedskrivningskonto og underkurs herpå i forhold til indlån	%	75,2	74,5	70,5	71,3	70,9
Udlån i forhold til aktionærernes egenkapital		5,8	5,7	5,5	5,1	5,3
Periodens udlånsvækst	%	1,8	0,8	1,6	1,9	0,0
Summen af store eksponeringer	%	17,2	18,7	17,5	17,1	14,5
Nedskrivningsprocent		0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1
MEDARBEJDERE OG AFDELINGER						
Antal ansatte (ultimo, heltid)		1.538	1.557	1.555	1.528	1.540
Antal lokale banker		50	51	55	56	58
SPAR NORD AKTIEN						
KR. PR. AKTIE A 10 KR.						
Kurs ultimo		72	78	85	77	81
Indre værdi **)		66	64	63	66	63
Periodens resultat **)		1,5	1,7	2,0	2,5	1,2

*) Kapitalgrundlag for 1. og 2. kvartal 2017 er eksklusive indregning af periodens resultat.

**) Nøgletal er beregnet som om den hybride kernekapital regnskabsmæssigt behandles som en forpligtelse.

Koncernberetning

Spar Nord opnåede i 2017 et resultat før skat på 1.251 mio. kr. (2016: 1.028 mio. kr.) og et resultat efter skat på 989 mio. kr. (2016: 838 mio. kr.) Resultatet forrenter egenkapitalen med 12,0 % efter skat (2016: 10,7 %).

Bag resultatet ligger en basisindtjening før nedskrivninger, der blev på 1.213 mio. kr., hvilket er 57 mio. kr. eller 4 % lavere end i 2016. Når årets resultat alligevel blev tilfredsstillende, kan det således især henføres til nedskrivninger på udlån mv., som i 2017 blev en nettotilbageførsel på 38 mio. kr. mod en udgift på 242 mio. kr. i 2016.

INDTÆGTER

Årets samlede basisindtægter blev på 3.150 mio. kr., hvilket er på niveau med 2016.

Nettorenteindtægterne blev på 1.546 mio. kr., svarende til et fald på 75 mio. kr. eller 5 % i forhold til 2016. I positiv retning trak, at udlånet i årets løb voksede med 2,2 mia. kr. (6 %), mens et fald i udlånssatsen på 51 basispoint og et fald i den samlede rentemarginal på 42 basispoint trak i negativ retning.

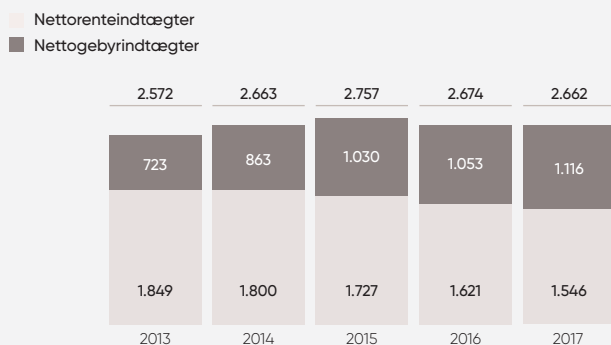
Ud af det samlede fald i renteindtægterne på 136 mio. kr. i forhold til 2016 kan 34 mio. kr. henføres til bankens obligationsbeholdning og 24 mio. kr. til forhold af engangskarakter.

Renteudgifterne til indlån blev reduceret med 42 mio. kr. i forhold til 2016, hvilket kan henføres til en lavere sats på indlån, dels som følge af udløb af højrenteindlån, dels som følge af gennemførte renteændringer.

Nettogebyrindtægterne blev på 1.116 mio. kr., hvilket er 63 mio. kr. eller 6 % højere end i 2016. Dermed udgjorde nettogebyrindtægterne 42 % af årets samlede nettorente- og gebyrindtægter (2016: 39 %).

NETTORENTEINDTÆGTER OG NETTOGEBYRINDTÆGTER

(MIO. KR.)

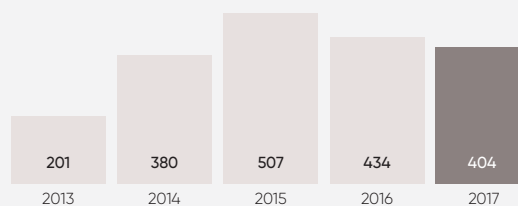


Stigningen kan især henføres til en fortsat fremgang i indtægterne fra realkreditformidling drevet af såvel volumenvækst som bidragsstigninger pr. juli 2016. Samtidig var der pæn vækst i nettogebyrindtægterne på forsikringsområdet, daglig bank samt betalingsformidling.

Nettogebyrindtægterne fra værdipapirhandel og kapitalforvaltning faldt samlet med 24 mio. kr. i forhold til 2016, hvilket afspejler lavere indtægter fra investeringsforeninger, bl.a. som en konsekvens af MiFID II. Faldet opvejes delvist af stigende kursreguleringer.

KURSREGULERINGER OG UDBYTTE

(MIO. KR.)



Kursreguleringer og udbytte blev på 404 mio. kr., hvilket er 30 mio. kr. eller 7 % lavere end sidste år.

Udviklingen i bankens aktiebeholdning var tilfredsstillende, idet kursreguleringer og udbytte realiseredes på 188 mio. kr. mod 180 mio. kr. i 2016. Specifikt på bankens portefølje af aktier i selskaber i den finansielle sektor blev det til kursreguleringer og udbytte på 151 mio. kr. mod 153 mio. kr. i 2016. Bl.a. var der en positiv udvikling i bankens aktieposter i PRAS (ejerandele i Nykredit), BankInvest og DLR Kredit. På den negative side kan nævnes en nedskrivning på 54 mio. kr. på datacentralen BEC i 3. kvartal.

Kursreguleringerne på obligationer og finansielle instrumenter blev på 180 mio. kr. mod 203 mio. kr. sidste år, hvilket betragtes som tilfredsstillende henset til markedsbetingelserne.

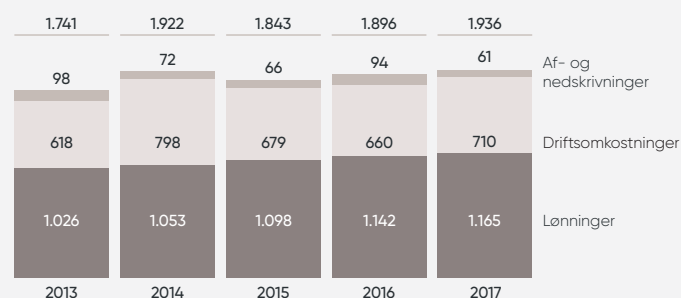
Posten andre driftsindtægter realiseredes på 51 mio. kr. mod 30 mio. kr. i 2016, hvilket primært kunne henføres til fraværet af de negative forhold af engangskarakter, der gjorde sig gældende i 2016. Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder blev på 32 mio. kr. mod 30 mio. kr. i 2016.

OMKOSTNINGER

Koncernens samlede omkostninger blev på 1.936 mio. kr., hvilket er 40 mio. kr. eller 2 % højere end i 2016.

SAMLEDE OMKOSTNINGER

(MIO. KR.)



Ud af de samlede omkostninger kunne 1.165 mio. kr. henføres til løn. De realiserede lønomkostninger er 23 mio. kr. eller 2 % højere end i 2016, hvilket kan forklares med overenskomstmæssig lønstigning og højere lønsumsafgift.

Hertil kommer, at der var engangsomkostninger på 17 mio. kr. relateret til en personalereduktion gennemført i januar 2018. I alt blev der nedlagt 75 stillinger, heraf 25 ubesatte stillinger, 22 stillinger, som blev nedlagt ved afskedigelser, og 28 stillinger, som nedlægges ved naturlig afgang og interne rokeringer til ledige stillinger i løbet af 2018.

De øvrige driftsomkostninger realiseredes på 710 mio. kr., hvilket er 50 mio. kr. eller 8 % højere end i 2016.

Stigningen kan bl.a. forklares med omkostninger relateret til strategiske IT-projekter på BEC og i Totalkredit-fællesskabet samt en vækst i marketingomkostningerne. Sidstnævnte er bl.a. en konsekvens af den nye strategi, der blev lanceret ved årets begyndelse, hvor der med nye koncepter og øget marketingindsats arbejdes på at skabe vækst i bankens markedsandel.

Generelt er omkostningsudviklingen præget af, at Spar Nord i implementeringen af den nye strategi, der blev lanceret ved årets begyndelse i 2017 befandt sig i den fase, hvor der investeres i tiltag, bl.a. på IT-området, der skal bane vej for realisering af gevinster i de kommende år. Hertil kommer investeringer i indretning af bankens filialer i overensstemmelse med strategien Den personlige bank i en digital verden.

BASISINDTJENING FØR NEDSKRIVNINGER

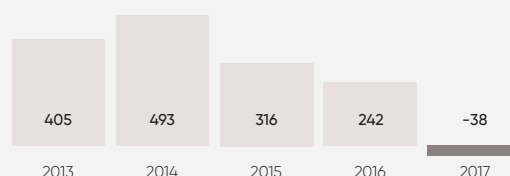
Koncernens basisindtjening før nedskrivninger realiseres herefter på 1.213 mio. kr. mod 1.270 mio. kr. i 2016. Det realiserede skal ses i forhold til en oprindelig forventning om en basisindtjening før nedskrivninger for hele 2017 "i niveauet 1,1-1,2 mia. kr.". I forbindelse med 2. kvartals regnskab blev forventningen ændret til "i niveauet 1.250 mio. kr." og baseret på udviklingen i 3. kvartal, herunder den negative kursregulering relateret til BEC, til "i niveauet 1.200 mio. kr."

NEDSKRIVNINGER PÅ UDLÅN

Nedskrivninger på udlån mv. realiseredes i 2017 på -38 mio. kr. – et niveau, der skal ses i forhold til nedskrivninger på 242 mio. kr. i 2016.

NEDSKRIVNINGER

(MIO. KR.)



Individuelle nedskrivninger påvirker med en nettoudgift på 2 mio. kr., mens gruppevisse nedskrivninger i årets løb er forøget med 127 mio. kr. De gruppevisse nedskrivninger består af en nedgang i de ratingbaserede og beregnede gruppevisse nedskrivninger på i alt 12 mio. kr., samt ledelsesmæssige skøn på 67 mio. kr. på private og i alt 73 mio. kr. på landbrug og erhverv. Endelig er der i 2017 indgået 167 mio. kr. på tidligere afskrevne fordringer, hvilket er 51 mio. kr. højere end i 2016.

KONCERNENS UDLÅN OG GARANTIER *) BRANCHEOPDELT

Branche %	Udlån og garantier		Nedskrivningskonto
	31.12.16	31.12.17	31.12.17
Landbrug, jagt og skovbrug	6,9	6,1	32,3
Fiskeri	0,2	0,2	0,0
Industri og råstofudvinding	5,4	5,3	4,1
Energiforsyning	3,3	3,1	1,1
Bygge og anlæg	3,9	4,8	4,0
Handel	7,8	7,2	3,1
Transport, hoteller og restauranter	3,4	3,8	5,9
Information og kommunikation	0,4	0,4	0,1
Finansiering og forsikring	5,8	6,6	5,3
Fast ejendom	12,2	11,2	12,5
Øvrige erhverv	5,4	5,8	5,5
Erhverv i alt	54,7	54,5	73,9
Offentlige myndigheder	0,1	0,0	0,0
Privatkunder	45,2	45,5	26,1
I alt	100,0	100,0	100,0

*) Ekskl. reverse repoforretninger

Fordelt på kundesegmenter var der inklusive de ledelsesmæssige skøn tale om en driftspåvirkning på privatkunder på 75 mio. kr., (inkl. 32 mio. kr. vedr. SparXpres), en indtægt på erhvervskunder ekskl. landbrug på 75 mio. kr. og en indtægt på landbrug på 38 mio. kr.

Den meget positive udvikling på nedskrivningssiden afspejler dels den fortsatte forbedring i de makroøkonomiske vilkår, herunder både en lavere tilgang af nye nedskrivningsengagementer og en bedre udvikling i allerede risikomærkede udlån, dels en stærk kreditbonitet i Spar Nords udlånsbog.

Sidstnævnte blev bekræftet af Finanstilsynet, der i forlængelse af en stor ordinær inspektion i banken i foråret 2017 konkluderede at Spar Nords kreditkvalitet er bedre end i Gruppe 2-institutterne og mere på niveau med Gruppe 1-institutterne.

De realiserede nedskrivninger på udlån mv. som udgør en nettoindtægt på 38 mio. kr., skal ses i forhold til en oprindelig forventning om lavere nedskrivninger end i 2016. I forbindelse med 2. kvartals regnskab blev forventningen ændret til "markant lavere end i 2016" og baseret på udviklingen i 3. kvartal "forventes nedskrivningerne for hele året at blive i niveauet 0 kr."

Spar Nord har ultimo året estimeret, hvordan de nye nedskrivningsregler, der følger af IFRS 9, vil påvirke bankens nedskrivninger på udlån og hensættelser, når reglerne træder i kraft primo 2018. Estimatet viser en effekt i niveauet 225-275 mio. kr., der reduceret med skatteeffekten indregnes som en reduktion af aktionærernes egenkapital pr. 1. januar 2018 og som kapitalmæssigt vil blive indfaset over 5 år. Effekten af aktionærernes egenkapital pr. 1. januar 2018 udgør 2,2 % - 2,6 %.

RESULTAT

Resultatet før skat kan herefter opgøres til 1.251 mio. kr. mod 1.028 mio. kr. i 2016. Koncernens effektive skatteprocent var på 21, hvorfor nettoresultatet kan opgøres til 989 mio. kr. mod 838 mio. kr. i 2016.

4. KVARTAL

Resultatet før skat i 4. kvartal 2017 blev på 235 mio. kr., hvilket skal ses i forhold til 297 mio. kr. i 3. kvartal 2017 og 185 mio. kr. i 4. kvartal sidste år.

Kvartalets nettorenteindtægter blev på 373 mio. kr., hvilket er 15 mio. kr. lavere end i 3. kvartal. Faldet kan primært forklares med fravær af de positive engangsforhold, der har præget de øvrige kvartaler af 2017.

Nettogebyrindtægterne realiseredes på 279 mio. kr., hvilket er 15 mio. kr. højere end i 3. kvartal. Stigningen kan især forklares med højere indtægter på værdipapirhandel og kapitalforvaltning.

Kursreguleringer og udbytte blev på 102 mio. kr., hvilket er 84 mio. kr. højere end i 3. kvartal. Stigningen kan bl.a. forklares med en positiv kursregulering på bankens aktiepost i PRAS med baggrund i den værdiansættelse af Nykredit, der følger af et investorkonsortiums investering i december 2017. Hertil kommer, at der i 3. kvartal var en negativ regulering på bankens ejerandel i BEC på 54 mio. kr.

Kvartalets omkostninger blev realiseret på 525 mio. kr. mod 433 mio. kr. i 3. kvartal og 543 mio. kr. i 4. kvartal 2016. Stigningen i forhold til 3. kvartal kan primært forklares med periodisering af feriepenge, hvilket gør lønomkostningerne lavere i 3. kvartal. Hertil kommer, at der i 4. kvartal er afholdt engangsomkostninger vedrørende stillingsnedlæggelser på 17 mio. kr.

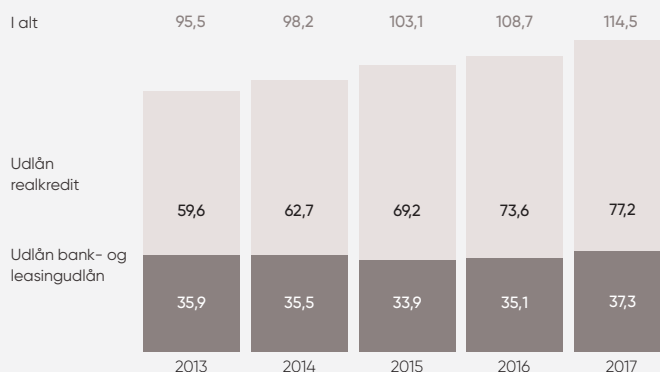
Nedskrivninger på udlån blev på 13 mio. kr. mod -42 mio. kr. i 3. kvartal. Stigningen kan forklares med, at der i 3. kvartal blev indbetalt større beløb på tidligere afskrevne fordringer.

FORRETNINGSOMFANG

Det samlede forretningsomfang (indlån, udlån, garantier, formidlede realkreditlån og depotværdier) var ultimo 2017 på 241,4 mia. kr. – et niveau som er 11,3 mia. kr. eller 5 % højere end ultimo 2016.

SAMLET KREDITFORMIDLING

(MIA. KR.)

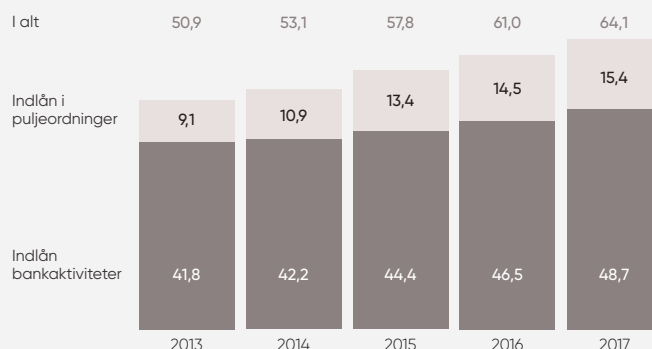


Sammenlignet med ultimo 2016 er der tale om en stigning i udlånet på 2,2 mia. kr. eller 6 %, som fordeler sig med 0,7 mia. kr. på privat og 1,5 mia. kr. på erhverv. Reelt har der været tale om en udlånsvækst i de fortsættende aktiviteter på 2,5 mia. kr., idet der har været et fald på 0,3 mia. kr. på den afviklingsportefølje, som Spar Nord overtog i forbindelse med fusionen med Sparbank.

Volumen af formidlede realkreditlån er i årets løb vokset med 3,6 mia. kr. eller 5 % til 77,2 mia. kr. Totalt udgør formidlingen af realkreditlån fra Totalkredit 66,1 mia. kr. og fra DLR Kredit 11,1 mia. kr.

SAMLET INDLÅN

(MIA. KR.)



Indlån, bankaktiviteter, voksede i årets løb med 2,2 mia. kr. eller 5 % til 48,7 mia. kr., mens indlån i puljeordninger voksede med 0,9 mia. kr. eller 6 % til 15,4 mia. kr. Endelig voksede kundernes depotværdier med 2,8 mia. kr. eller 6 % til 50,9 mia. kr.

KAPITALFORHOLD

På kapitalsiden er det Spar Nords målsætning at have en egentlig kernekapitalprocent (CET1) på 13,0 og en samlet kapitalprocent på 16,5.

Ultimo 2017 kan den egentlige kernekapitalprocent (CET1) opgøres til 14,4 mens den samlede kapitalprocent er på 18,2. Denne skal ses i forhold til, at Spar Nord har opgjort det individuelle solvensbehov til 9,0 %, hvortil kommer det kombinerede bufferkrav på 1,3 %, således at det samlede kapitalkrav er 10,3 %. Spar Nord har således en kapitalmæssig overdækning på 7,9 procentpoint eller 3,9 mia. kr.

Spar Nord udstedte i 4. kvartal ny tier 2 kapital for 470 mio. kr. og indfrie tier 2 kapital for 400 mio. kr.

NEP-KRAV, SIFI-UDPEGNING OG IRB-PROJEKT

I 2014, da Finanstilsynet første gang udpegede systemisk vigtige finansielle institutter ("SIFI") i Danmark, levede Spar Nord ikke op til de definerede kvantitative kriterier på balancestørrelse og markedsandel. Spar Nord blev derfor den største danske bank, der ikke fik det officielle SIFI-prædikat.

I sommeren 2017 skete der imidlertid det, at Finanstilsynet i forbindelse med sin implementering af nye afviklingsregler for danske pengeinstitutter (de såkaldte NEP-krav) meddelte, at Spar Nord i regi af afviklingsreglerne vil blive behandlet på linje med SIFI-banker. Dette betyder, at Spar Nord, når reglerne er indfaset, skal have en samlet kapitalbase svarende til to gange det opgjorte kapitalkrav. Dette er en betydelig udfordring for en bank, der som Spar Nord opgør risikovægtede aktiver med standardmetoden, hvilket alt andet lige betyder, at Spar Nord mangler 4-5 mia. kr. i NEP-kapital for at kunne overholde de fuldt indfasede krav.

I forbindelse med nyheden fra Finanstilsynet om, at Spar Nord ville blive mødt med NEP-krav svarende til de krav, der stilles til SIFI-banker, tilkendegav bankens ledelse, at hvis Spar Nord i en afviklingssituation skal betragtes som SIFI, bør det overvejes, om ikke banken også skal behandles som SIFI i "going concern".

Henset hertil var det tilfredsstillende for Spar Nord, at Forligskredsen bag den såkaldte Bankpakke 6 (lovgivningen om systemisk vigtige finansielle institutter) i december 2017 udsendte en meddelelse, hvoraf det netop fremgik, at der i 2018 vil blive gennemført en lovændring, hvor grænseværdien for indlån reduceres til 3,0 % af sektorens samlede indlån, som vil betyde, at Spar Nord Bank vil blive udpeget som SIFI. På baggrund af lovændringen forventer Spar Nord primo 2019 at blive udpeget af Finanstilsynet som SIFI med et SIFI-bufferkrav på 1,0 %. Spar Nord vil så skulle opfylde SIFI-bufferkravet senest ultimo 2020.

Spar Nord forventer, at banken i forbindelse med den formelle SIFI-udpegning vil hæve sine kapitalmålsætninger. Målsætningen for egentlig kernekapitalprocent forventes således hævet fra 13,0 til 13,5 og målsætningen for den samlede kapitalprocent fra 16,5 til 17,5.

I forhold til de nye NEP-krav er det Spar Nords forventning, baseret på drøftelser med Finanstilsynet, at disse vil blive indfaset med 25 % om året i perioden fra primo 2019 til primo 2022.

LIKVIDITET

Strategisk likviditet defineres i Spar Nord som forskellen mellem bank- og leasingudlånet og koncernens langsigtede funding (bankindlån, seniorlån, udstedte obligationer, efterstillede kapitalindskud samt egenkapital). Efterstillede kapitalindskud, seniorlån og udstedte obligationer, som har forfald inden for 12 måneder, medregnes ikke til bankens strategiske likviditet.

STRATEGISK LIKVIDITET *)

Mia. kr.	Ultimo 2017	Ultimo 2016	Ultimo 2015	Ultimo 2014	Ultimo 2013
Indlån, bankaktiviteter	48,7	46,5	44,4	42,2	41,8
Seniorlån/obligationsudstedelser	0,0	0,0	0,0	0,1	3,4
Egenkapital og efterst. kap.indskud	10,1	9,7	9,0	8,8	9,5
Likviditetsfremskaffelse	58,8	56,2	53,4	51,1	54,7
Udlån, bank- og leasingaktivitet	37,3	35,1	33,9	35,5	35,9
Forfald, senior, udstedte obl. og efterstillede kapitalindskud <1 år	0,7	0,4	0,0	0,6	1,5
Strategisk likviditet i alt	20,8	20,7	19,5	15,0	17,3

*) Se note 53

Ved udgangen af 2017 er Spar Nords strategiske likviditet opgjort til 20,8 mia. kr., hvilket er 0,1 mia. kr. højere end ultimo 2016. Ultimo 2017 var Spar Nord således fortsat i en situation, hvor hele fundingbasen består af almindelige kundeindlån samt egenkapital og efterstillede kapital, og hvor banken er uafhængig af funding fra kapitalmarkederne.

Spar Nord har ultimo 2017 opgjort LCR-nøgletallet til 187 (2016: 171).

TILSYNSDIAMANTEN

Tilsynsdiamanten opstiller en række pejlemærker for, hvad der som udgangspunkt anses som pengeinstitutvirksomhed med forhøjet risiko. Overskridelser af tilsynsdiamanten er omfattet af Finanstilsynets reaktioner.

Spar Nord var ved udgangen af 2017 komfortabelt inden for samtlige grænseværdier i Tilsynsdiamanten. Spar Nord realiserede således følgende værdier på de definerede pejlemærker:



I relation til Finanstilsynets opgørelsesmetode for målepunktet Store eksponeringer, hvor pejlemærket for de 20 største eksponeringer er fastsat til 175 % af den egentlige kernekapital, kan det oplyses, at Spar Nords 20 største eksponeringer 2017 udgjorde 76,2 %.

FORVENTNINGER TIL 2018

Spar Nord forventer, at 2018 bliver et år præget af beskeden men positiv vækst i økonomien og dermed i de danske bankers udlån. Spar Nord forventer, at de af banken planlagte strategiske tiltag, bl.a. i kraft af en fortsat styrkelse af bankens markedsposition, vil bane vej for en udlånsvækst på niveau med 2017. På grund af fortsat lave markedsrenter og hård konkurrence på markedspladsen forventes nettorenteindtægterne på trods af den forventede volumenvækst imidlertid realiseret lidt lavere end i 2017.

På gebyrsiden forventes 2018 at blive endnu et tilfredsstillende år for Spar Nord, idet de seneste års vækst i markedsandel og forretningsvolumen forventes at materialisere sig i en yderligere vækst i nettogebyrindtægterne i forhold til niveauet fra 2017.

Kursreguleringerne forventes at blive lavere end i 2017. Det gælder især kursreguleringerne i Markets på bankens obligationsbeholdning. Til gengæld forventes fortsat pæne kursreguleringer og udbytter på bankens beholdning af sektoraktier.

På omkostningssiden vil der især være pres på IT-omkostningerne på grund af en række store strategiske IT-projekter. Personaleomkostningerne forventes på baggrund af lidt lavere medarbejderantal kombineret med underliggende pres fra overenskomstmæssige lønstigninger samt det igangsatte IRB-projekt mv. at blive lidt lavere end 2017. Samlet forventes uændrede omkostninger.

På baggrund heraf forventer Spar Nord et resultat før nedskrivninger i niveauet 1.1 mia. kr.

Nedskrivninger på udlån forventes at blive højere end i 2017 men fortsat på et lavt niveau.

Samlet forventes Spar Nord på baggrund af ovennævnte forhold at realisere et resultat efter skat for 2018 i niveauet 0,8 mia. kr.

Ovenstående forventninger er forbundet med diverse usikkerheder, blandt andet relateret til den makroøkonomiske udvikling.

Status på strategien

Den personlige bank i en digital verden

Spar Nords strategi Den personlige bank i en digital verden blev lanceret ved indgangen til 2017, og 2017 er således "År 1" med strategien og de tilhørende handlingsplaner.

Generelt kan det med tilfredshed konstateres, at der er god fremdrift på de indsatsområder, der udstikkes i strategien, og at det fortsat er ledelsens ambition, at Spar Nord vil nå i mål med de målsætninger, der er formuleret for perioden 2017-19.

For så vidt angår de overordnede finansielle målsætninger bød 2017 på en egenkapitalforrentning på 12,0 % efter skat, hvor målet for strategiperioden 2017-19 lyder på 9-11 %. Cost/Income Ratio blev realiseret på 0,61 mod et mål på 0,60.

I forhold til bestræbelserne på at løfte bankens indtægter og reducere omkostningerne har det første år med den nye strategi budt på både fremgang og udfordringer. På den positive side kan det fremhæves, at Spar Nord har taget markedsandele, og at banken på tværs af et antal forskellige kundetilfredshedsanalyser på privat og erhverv står stærkt i markedet, hvilket giver potentiale for yderligere vækst. Endelig kan det nævnes, at de strategiske indsatser i 2017 banede vej for, at der i januar 2018 kunne nedlægges 75 stillinger i banken.

På den mindre positive side skal det nævnes, at det i flere af de vigtigste IT-projekter (bl.a. Ny Realkredit-plattform i Totalkredit-fællesskabet og et stort CEM-projekt på BEC) samt en række projekter drevet af ny lovgivning og regulering tager længere tid end oprindeligt forventet at skabe de ønskede gevinster, hvorfor omkostningsniveauet på IT-området har været og fortsat er højere end forventet.



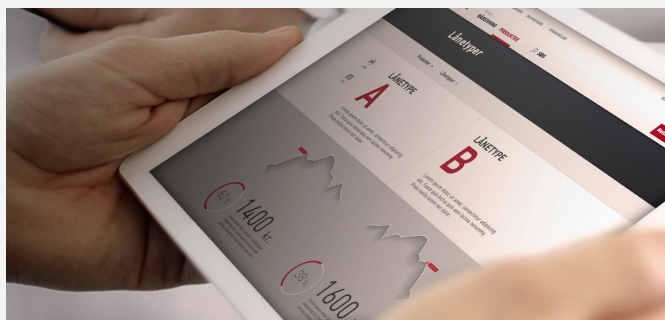


MUST WIN BATTLE #1

**PERSONLIG RÅDGIVNING OG
SERVICE I SÆRKLASSE**

Strategiens første Must Win Battle handler om at gøre den gode personlige service og den kompetente personlige rådgivning til Spar Nords særkende på fremtidens bankmarked. I en digital verden, hvor kunderne kun sjældent kommer fysisk på besøg i banken, ønsker Spar Nord at sikre, at de får den absolut bedste oplevelse, hver gang det sker. De vigtigste aktiviteter og resultater i 2017 i regi af Must Win Battle #1 har været:

DET GODE KUNDEMØDE



I begyndelsen af 4. kvartal 2017 lanceredes konceptet Det Gode Kundemøde, som er en i Spar Nord-sammenhæng ny tilgang til hele processen fra kundesegmentering og kontaktpolitik, over mødeforberedelse til mødeafholdelse og evaluering.

Den nye måde at forberede og afholde kundemøder blev positivt modtaget blandt de rådgivere, der skal hjælpe med at føre den i ud i livet, og ikke mindst hos de kunder, der har stiftet bekendtskab med den. Net Promoter Score blandt de kunder, der var til møde i Spar Nord i 4. kvartal var således på 65.

I 2018 er det i regi af Det Gode Kundemøde planen at lancere et forbedret koncept for digitale møder, således at kunder, der foretrækker denne mødeform, også kan opleve det nye mødekoncept.

DEN GODE BANKOPLEVELSE



Den Gode Bankoplevelse handler om den oplevelse kunderne får, når de er i fysisk kontakt med banken. Projektets to væsentligste elementer er implementering af nyt indretningskoncept i alle afdelinger og en løbende indsats for at fremme god kundeservice.

Indretning af bankens afdelinger i det nye koncept er indledt i 2017, hvor i alt 22 afdelinger er opdateret. Arbejdet fortsætter i 2018, hvor der efter planen indrettes 11-12 afdelinger yderligere. Den væsentligste 2017-aktivitet i servicesporet har været et workshopforløb, hvor samtlige bankens medarbejdere har trænet i at yde fremragende personlig kundeservice. Ser man på resultaterne af indsatser kan det fremhæves, at de kunder, der i 2. halvår 2017 har evalueret deres oplevelse med Spar Nord, samlet givet karakteren 9,4 ud af 10 for rådgivningsoplevelse og 9,3 for de fysiske rammer (nyindrettede afdelinger).

BEDRE STYR PÅ KUNDERELATIONEN (CEM)

Under overskriften Bedre styr på kunderelationen gemmer sig indsatsen med at implementere en ny og tidssvarende digital platform til Customer Engagement Management (CEM). Sammen med de øvrige banker på datacentralen BEC har Spar Nord i 2017 truffet beslutning om valg af løsningen fra Salesforce, og nu arbejdes der målrettet på at sikre, at de første leverancer kan komme medio 2018. Målet er, at den betydelige investering i CEM skal bane vej for ligeledes betydelige gevinster i form af forbedrede kundeoplevelser, styrket mer- og krydssalg samt mere effektive arbejdsprocesser i kundebetjening og -rådgivning.

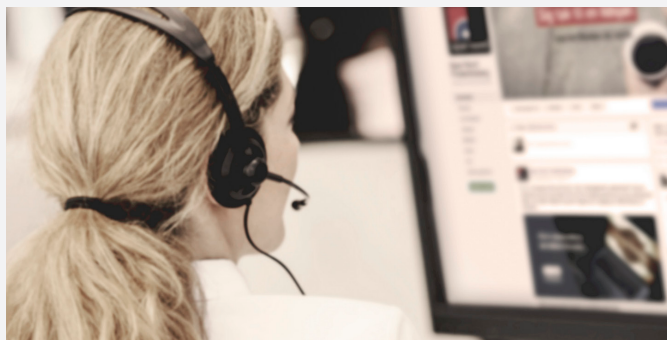


MUST WIN BATTLE #2

**LOKALT EJERSKAB OG
STÆRK CENTRAL SUPPORT**

Must Win Battle #2 handler om at sikre den optimale balance mellem den decentrale handlekraft og den centrale support. Målet er at fastholde den styrke, der ligger i, at Spar Nords lokale afdelinger har stor beslutningskraft – og samtidig yde stærkere central support på de områder, hvor det skaber værdi for kunderne. De vigtigste aktiviteter og resultater i 2017 i regi af Must Win Battle #2 har været:

FREMTIDENS KUNDESERVICE



Projektet Fremtidens kundeservice handler om at gentænke arbejdsdelingen mellem de lokale banker og den centrale kundeservice, så det sikres, at både kundeservice og rådgivere skaber mest mulig værdi for kunderne. Konkret har der været arbejdet med en betydelig udvidelse af kundeservicefunktionens opgavekatalog, således at kunderne nu kan få løst langt flere af deres dagligdags servicebehov her-og-nu.

Set i et kundeperspektiv har resultaterne af indsatsen været tilfredsstillende, idet kundernes tilfredshed med Kundeservice (NPS) ligger på 65. Hertil kommer, set fra et procesperspektiv, at indsatserne har været med til at bane vejen for den nedlæggelse af 75 stillinger, der blev gennemført i januar 2018.

Planerne for 2018 omfatter en udvidelse af Kundeservices tilgængelighed på kanaler (bl.a. med chat) samt ikke mindst implementering af de muligheder, som den kommende CEM-platform åbner for.

FORBEDRET FORMUEKONCEPT



På formueområdet er det Spar Nords ambition at bygge videre på den succes, banken har haft med regionale formuecentre, og styrker den centrale support på formueområdet med en ny central Private Bankingenhed og forbedrede koncepter for kunder med en investerbar formue på 2,5 mio. kr. og derover. På trods af et endog meget stort ressourcenes på området grundet bl.a. MiFID II og implementering af nye IT-systemer er det lykkedes at levere de planlagte konceptuelle forbedringer. Målt på kundetilgang har resultaterne været tilfredsstillende.

NYT ERHVERVSKONCEPT



På erhvervsområdet er der bl.a. arbejdet med at forbedre den centrale support ved at tilføre ressourcer til konceptudvikling og styrke samarbejdet mellem de mindre erhvervsafdelinger og de større.

Generelt er de strategiske indsats i god gænge og bl.a. er det tilfredsstillende, at en betydelig del af udlånsvæksten på erhverv netop kan henføres til disse indsats.



MUST WIN BATTLE #3

DIGITALISERING PÅ SPAR NORD-MÅDEN

Must Win Battle #3 handler om at udnytte de muligheder, digitaliseringen fører med sig. Det gælder både på den interne bane, hvor det store potentiale ligger i at automatisere processer og arbejdsgange og derved opnå effektiviseringer. Og på den eksterne bane, hvor målet er at tilbyde nye relevante digitale services til kunderne.

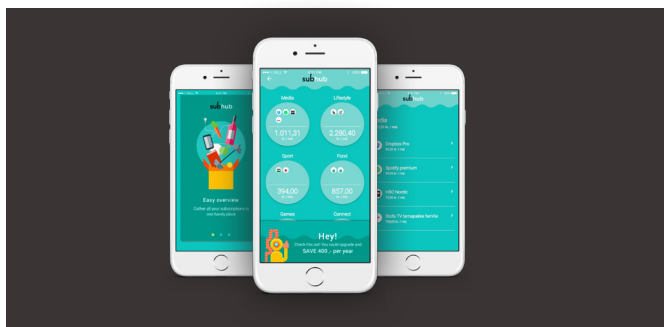
De vigtigste aktiviteter og resultater i 2017 i regi af Must Win Battle #3 har været:

MERE EFFEKTIVE PROCESSER

Indsatsen handler om at gøre produktionsflows mere strømlinede og om at automatisere mest muligt af processen, fra kunden har afgivet ordren, til produktet er leveret. Indsatsen udspiller sig både in-house i Spar Nord, i BEC-fællesskabet og i fællesskabet omkring Totalkredit.

I 2017 har der især været fokus på procesmæssige forbedringer på boligområdet, i kredithåndteringen og i forhold til onboarding af nye kunder, hvor der bl.a. med anvendelse af robotteknologi er arbejdet på at skabe forbedringer for både kunder og medarbejdere.

NYE DIGITALE LØSNINGER



Digital innovation er en vigtig del af Spar Nords strategi. Siden lanceringen af strategien er der sket rigtig meget på innovationsfeltet – med hovedpunkter som lanceringen af den nye tjeneste SubHub, som hjælper brugerne med at holde styr på deres abonnemeter, og investeringen i den digitale sparegris

Ernit, afholdelse af hackathons, igangsætning af den såkaldte inkubator og engagement i diverse eksterne fora på fintech-området. Indsatsen er blevet bemærket både internt i banken og i omverdenen – bl.a. er vi blevet nomineret til og belønnet med flere anerkendelser i markedet så som Copenhagen Fintech Innovation Award og Ivækstprisen.

Det første år har bragt mange nyttige erfaringer. Ikke mindst har perioden givet anledning til refleksioner omkring de forhold, der skal til for at lykkes med at skabe forretningsmæssig impact og ikke 'kun' god PR til banken. For at sikre denne modning af indsatsen er det besluttet at fokusere mere målrettet på essensen af innovationsstrategien, nemlig samarbejde og integration med tredjeparter. Idealet om Open Banking, som bankers samarbejde med alt fra store teknologivirksomheder til små startups også kaldes, stiller en række krav til Spar Nord, ikke mindst på teknologisiden, som der i 2018 vil blive arbejdet med at imødegå.

NY AGIL UDVIKLINGSORGANISATION

Indsatsområdet Ny agil udviklingsorganisation handler om at omstille Spar Nords forretnings- og IT-udvikling til en mere adræt og resultatorienteret måde at arbejde. Med det resultat, at projekter gennemføres hurtigere og løsninger kommer hurtigere til markedet.

I 2017 er der ikke mindst arbejdet med at etablere organisationen og implementere de nye metoder. Således er der etableret et antal nye agile teams, hvor der arbejdes efter de såkaldte scrumprincipper. De første erfaringer har været positive, om end det også har krævet ressourcer at omstille organisationen.

Investor relations

Det overordnede mål med Spar Nords kommunikation til investorer og analytikere er at sikre gode og vedvarende relationer. Det er Spar Nords ambition at opretholde et højt informationsniveau og en høj tilgængelighed, og banken bestræber sig til enhver tid på at stille relevant og rettidig information til rådighed for interessenterne. Kommunikationen varetages primært af den administrerende direktør i samarbejde med direktøren for Kommunikation og Forretningsudvikling.

Ud over bankens finansielle rapportering og oplysningerne på bankens IR-hjemmeside på sparnord.com foregår kommunikation med investorer og analytikere på jævnlige bilaterale møder samt på konferencer og roadshows i forbindelse med offentliggørelse af hel- og delårsrapporter. I alt er der i 2017 afholdt ca. 50 møder med investorer fra Skandinavien, Storbritannien og Nordamerika.

Spar Nord-aktien er i 2017 blevet dækket af analytikere fra 5 investeringsbanker (ABG Sundal Collier, Danske Bank, Handelsbanken, Nordea og SEB).

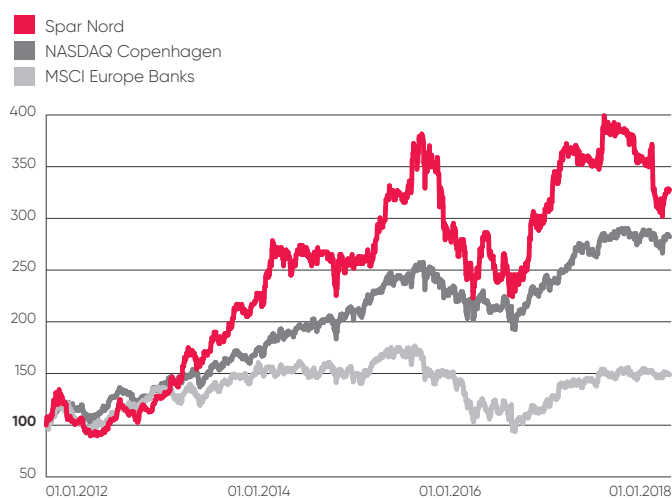
Spar Nord-aktien

Spar Nord er noteret på den nordiske børs NASDAQ Copenhagen og har siden januar 2017 tilhørt Large Cap-segmentet. Aktiekapitalen udgør 1.230.025.260 kr. opdelt i aktier af 10 kr.

Spar Nord aktien faldt fra kurs 81 ultimo 2016 til kurs 72 ultimo 2017, svarende til 11 %. Markedsværdien ved årets udgang var således 8,9 mia. kr. mod 10,2 mia. kr. ultimo 2016.

KURSUDEVIKLING FOR SPAR NORD AKTIEN 2012-2017

Indekseret - Jan. 2012 = 100



SPAR NORD AKTIEN

	2017	2016
Aktiekapital (mio. kr.)	1.230	1.255
Börskurs, ultimo året	72	81
Total markedsværdi (mio. kr.)	8.856	10.168
Årets resultat pr. aktie (kr.) *)	7,7	6,6
Udbytte pr. aktie (kr.)	3,5	5,0
Indre værdi pr. aktie (kr.)	66	63
Börskurs/indre værdi pr. aktie (kr.)	1,1	1,3

*) Nøgletallet er beregnet som om den hybride kernekapital regnskabsmæssigt behandles som en forpligtelse, hvormed nøgletallet er beregnet på baggrund af aktionærenes andel af resultat og egenkapital. Aktionærenes andel af resultat og egenkapital fremgår af kapitalforhold.

Efter en meget stærk udvikling fra 2012 til 2016, hvor afkastet var på 185 % i alt eller 37 % i gennemsnit pr. år, faldt kursen på Spar Nord-aktien nemlig fra 81 ultimo 2016 til 72 ultimo 2017. Dette betyder, at der inkl. udbytte var tale om et afkast på -5 %.

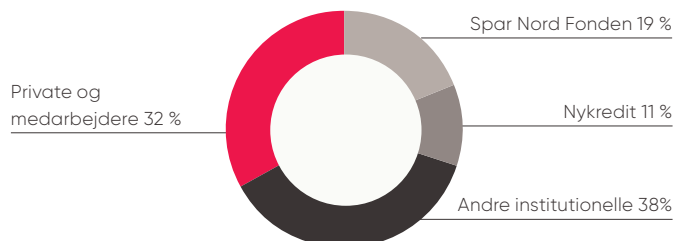
Den gennemsnitlige daglige handelsvolumen var i 2017 på ca. 138.000 stk. mod 167.000 stk. i 2016.

Aktionærfordeling

Spar Nord Bank havde ultimo 2017 ca. 107.000 aktionærer. Ca. 68 % af kapitalen ejes af fonde og institutionelle investorer samt andre storaktionærer, mens 32 % af kapitalen kan henføres til aktionærer, som hver især havde færre end 20.000 aktier. Geografisk er aktiekapitalen fordelt med 76 % på danske hænder og 24 % ejet af udenlandske investorer.

AKTIONÆRFORDELING

Ultimo 2017 - %



Ultimo 2016 - %



AKTIEFORDELING ULTIMO 2017

Aktiefordeling	Antal navnenoterede aktionærer	Aktionærernes samlede aktie- besiddelse i stk.
1-99	47.251	1.265.129
100-999	50.742	16.820.278
1.000-9.999	8.239	17.690.060
10.000-19.999	237	3.063.909
>20.000	263	75.873.704
Egne aktier	1	38.048
Ikke navnenoteret aktier	-	8.251.398
I alt	106.733	123.002.526

FINANSKALENDER 2018

19. april	Ordinær generalforsamling
2. maj	Kvartalsrapport 1. kvartal
16. august	Halvårsrapport
7. november	Kvartalsrapport 1.-3. kvartal

Banken har to aktionærer, som har meddelt, at de besidder mere end 5 % aktiekapitalen. Spar Nord Fonden, Aalborg, er største aktionær med en ejerandel på 18,9 %. Næststørst er Nykredit Realkredit A/S, København, med en ejerandel på 11,4 %.

Udlodningspolitik og -forventninger

Det er Spar Nords mål at skabe et konkurrencedygtigt afkast til aktionærerne – i form af kursudvikling og udbytte. Det er således bankens politik at betale udbytte til aktionærerne i år, hvor resultaterne tillader dette.

Siden medio 2017 har Spar Nords udlodningspolitik været formuleret som følger:

Det er Spar Nords mål at skabe et konkurrencedygtigt afkast til aktionærerne – i form af kursudvikling og udbytte. Spar Nord har til hensigt at udlodde 40-50 % af årets nettoresultat i ordinært udbytte under hensyntagen til, at bankens kapitalmålsætninger er indfriet. I tilfælde af, at banken efter udbetaling af ordinært udbytte har væsentlig overskydende kapital, vil bestyrelsen løbende vurdere, hvorvidt denne kan tilbagebetales til aktionærerne i form af ekstraordinært udbytte eller aktietilbagekøb.

På baggrund af årsresultatet for 2017 indstiller bestyrelsen til generalforsamlingen, at der udbetales et kontant udbytte på 3,5 kr. pr. aktie, hvilket svarer til en dividend yield på 5 % og en payout ratio på 43 %.

Risici og risikostyring

Risikotagning er et helt centralt element i bankdrift, og risikostyring er et centralt fokusområde i hele Spar Nord. De forskellige risikotyper, som banken påtager sig, og de tiltag, der gøres for at styre og monitorere, samt udviklingen i de forskellige risici beskrives i Spar Nords risikorapport, som kan læses på www.spar-nord.com/risikorapport. I dette afsnit gennemgås risikoområdet i hovedtræk.

Risikoprofil

Med udgangspunkt i Spar Nords strategiske målsætninger fastsætter bestyrelsen bankens risikoprofil, som indeholder den risikoappetit inden for bankens væsentligste risikotyper, som bestyrelsen er villig til at acceptere i forhold til at kunne indfri strategien.

Målet er at sikre sammenhæng mellem Spar Nords vision og strategi samt sikre, at Spar Nords risikoprofil til enhver tid står i hensigtsmæssigt forhold til bankens kapital- og likviditetsforhold.

Bankens risikoappetit er inkorporeret i den ordinære risikorapportering, hvilket sikrer monitorering af, at bankens risikoprofil efterleves.

Som supplement til bankens risikoprofil er der udarbejdet specifikke risikopolitikker, som fastlægger de overordnede retningslinjer for håndtering og styring af de enkelte risici. Politikkerne gennemgås og godkendes af bestyrelsen mindst en gang årligt.

Risikostyring og kontrolsystemer i forbindelse med regnskabsaflæggelse

Det overordnede ansvar for Spar Nords risikostyring og kontrol i forbindelse med regnskabsaflæggelsen er forankret i besty-

relsen og direktionen. Bestyrelsen og direktionen er sammensat således, at relevante kompetencer vedrørende interne kontroller og risikostyring i relation til regnskabsaflæggelsesprocessen er til stede.

Bestyrelsen godkender de overordnede politikker, procedurer og kontroller, herunder en detaljeret årsplan for såvel intern revision, compliance som den risikoansvarlige. Der foreligger politikker, manualer og procedurer inden for væsentlige områder i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, herunder forretningsgang for regnskabsaflæggelsen, en forretningsgang for økonomifunktionen og andre centrale funktioner samt en IT-sikkerhedspolitik.

Bestyrelsen forholder sig årligt til organisation, fokusområder og ressourceanvendelse på området, lige som bestyrelsen hvert år forholder sig til en vurdering af risikoen for besvigelser i alle forretningsområder.

Ansvarsfordeling

Spar Nord har en tostrengt ledelsesstruktur, hvor bestyrelsen har formuleret et sæt af skriftlige retningslinjer til direktionen, der klart specificerer ansvars- og dispositionsmuligheder for hvert ledelsesniveau. Bestyrelsen fastsætter de overordnede politikker, mens direktionen er ansvarlig for Spar Nords daglige ledelse. Spar Nords ledelsesstruktur afspejler lovkravene for børsnoterede danske selskaber samt Lov om finansiel virksomhed.

Bestyrelsen skal sikre, at Spar Nord har den rette organisation, samt at der etableres risikopolitikker og grænser for alle væsentlige risikotyper. Derudover skal alle større kreditfaciliteter forelægges bestyrelsen til godkendelse. Bestyrelsen træffer også afgørelse om generelle principper for håndtering og overvågning af risici. Der rapporteres regelmæssigt til bestyrelsen med

De væsentligste risikotyper

KREDITRISIKO

Risikoen for tab som følge af, at modparter helt eller delvist misligholder deres betalingsforpligtelser. Styres med udgangspunkt i bankens kreditpolitik, som bl.a. skal sikre et afbalanceret forhold mellem indtjening og risiko, samt at risikotagning altid er forudkalkuleret.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er en samlet betegnelse for risikoen for tab på grund af ændringer i kurser eller priser på finansielle instrumenter. Markedsrisiko styres med udgangspunkt i et instruktionshierarki med tre niveauer, som omfatter bestyrelsen, direktionen og forretningsenhederne.

OPERATIONEL RISIKO

Risikoen for direkte eller indirekte tab som følge af utilstrækkelige eller fejlslagne interne processer, menneskelige fejl, systemfejl eller tab som følge af eksterne hændelser. Styres på tværs af koncernen gennem et omfattende system af forretningsgange og kontrolforanstaltninger.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for, at koncernens finansieringsomkostninger stiger uforholdsmæssigt, og at koncernen på grund af mangel på tilstrækkelig likviditet afskæres fra at indgå i nye forretninger. Med udgangspunkt i de af bestyrelsen fastsatte overordnede politikker og strategiske målsætninger for koncernens likviditetsrisiko har bestyrelsen udstedt operationelle rammer til direktionen.

henblik på at give bestyrelsen mulighed for at kontrollere, om de samlede risikopolitikker og de fastsatte grænser bliver overholdt.

Direktionen er ansvarlig for den daglige ledelse af Spar Nord. Dette indebærer bl.a., at direktionen videredelegerer specifikke retningslinjer for Spar Nords risici og Spar Nords praksis vedrørende risikostyring. Direktionen rapporterer regelmæssigt til bestyrelsen om Spar Nords risikoeksponering.

Intern og ekstern revision

Spar Nords interne revisionsafdeling refererer til bestyrelsen og rapporterer til bestyrelse og direktion. Intern Revisions arbejde tager udgangspunkt i den af bestyrelsen godkendte årsplan og omfatter bl.a. stikprøvevis revision af forretningsgange og interne kontroller på væsentlige og risikofyldte områder, herunder i forbindelse med regnskabsaflægningen.

Spar Nords uafhængige revisor vælges på den ordinære generalforsamling for ét år ad gangen. Revisionens fokus drøftes årligt i bestyrelsen efter indstilling fra revisionsudvalget.

Afskedigelse af bankens revisionschef kræver bestyrelsens forudgående godkendelse.

Risikokomiteé og udvalg

Direktionen har nedsat en række komitéer og udvalg, som på specifikke områder bidrager til Spar Nords risikostyring, og som forbereder sager og temaer til behandling i direktion og bestyrelse.

Kreditkomitéen, der består af repræsentanter fra direktionen, Kreditkontoret og Storkundeområdet, behandler creditsager, der ligger ud over Kreditkontorets bevillingsgrænser eller er af principiel karakter. Komiteen samles flere gange om ugen. Ofte vil sager, der har været behandlet i Kreditkomitéen blive forberedt til senere behandling i bestyrelsen.

Markedsrisikokomiteéen består af repræsentanter fra direktionen, Økonomaafdelingen samt Handels- og Udlandsområdet. Komiteen mødes kvartalsvis og gennemgår udviklingen i Spar Nords positioner og risici samt likviditetssituationen sammen med forventningerne til markedsudviklingen og fremtidige planer. Endvidere modtager komitéen input fra et mere operationelt kapitalmarkedsudvalg, bl.a. om hvilke forhold, der bør drøftes principielt.

Solvenskomitéen består af medlemmer fra direktionen, Kreditkontoret og Økonomaafdelingen. Komiteen mødes kvartalsvis og har til formål at formulere målsætninger og principper for opgørelsen af det tilstrækkelige kapitalgrundlag og det individuelle solvensbehov. Solvenskomitéen indstiller det individuelle solvensbehov til godkendelse i bestyrelsen.

IT-sikkerhedsudvalget består af et medlem fra direktionen, den ansvarlige for IT-området, IT-sikkerhedschefen samt udvalgte forretningsdirektører. Udvalget har til opgave at rådgive og behandle sager med relation til IT-sikkerhedspolitikken, IT-sikkerhedsregler og -procedurer samt IT-beredskabsplan. IT-sikkerhedsudvalget afholder faste kvartalsvis møder.

Risikostyringsfunktionen

Risikostyringsfunktionen er ansvarlig for at opnå et samlet overblik over banken og dens risikoeksponeringer for derigennem at kunne vurdere, hvorvidt der sker betryggende styring heraf. Risikostyringsfunktionens ansvarsområder omfatter bankens risikobehæftede aktiviteter på tværs af risikoområder og organisatoriske enheder samt risici hidrørende fra outsourcete funktioner. Risikostyringsfunktionen fungerer endvidere som sekretariatsfunktion for bankens risikoudvalg og skal således bistå risikoudvalget med information omkring bankens risici.

Den risikoansvarlige har direkte referencelinje til bankens direktion og bestyrelse. Risikostyringsfunktionen rapporterer halvårligt til bestyrelsen. Risikostyringsfunktionens arbejde tager udgangspunkt i den af bestyrelsen godkendte årsplan.

Afskedigelse af den risikoansvarlige kræver bestyrelsens forudgående godkendelse.

Compliancefunktionen

Compliancefunktionen er ansvarlig for at vurdere og kontrollere overholdelse af gældende lovgivning, branchestandarder samt interne regelsæt samt rådgive om, hvordan compliance-risici reduceres.

Den complianceansvarlige har direkte rapporteringslinje til bankens direktion og bestyrelse. Compliancefunktionen rapporterer kvartalsvis til direktionen og halvårligt til bestyrelsen. Compliancefunktionens arbejde tager udgangspunkt i den af bestyrelsen godkendte årsplan.

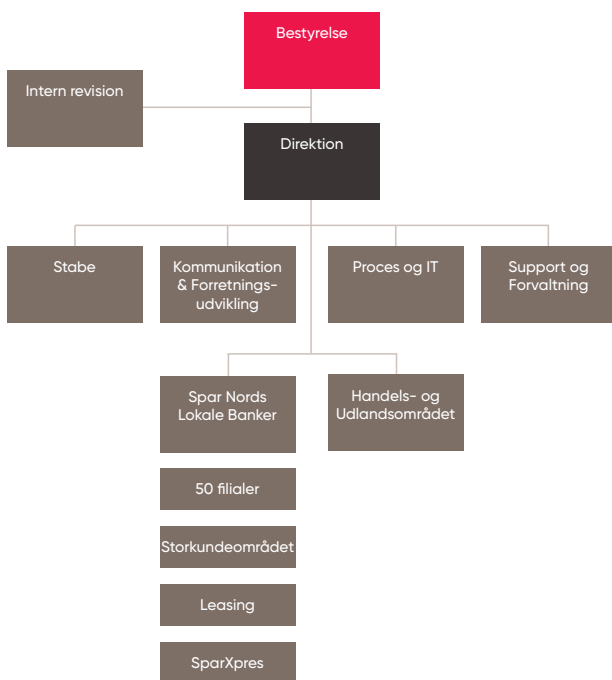
Afskedigelse af den complianceansvarlige kræver bestyrelsens forudgående godkendelse.

Organisation og selskabsledelse

Spar Nords bestyrelse og direktion anser god selskabsledelse for at være en helt grundlæggende forudsætning for at opretholde et godt forhold til interne og eksterne interessenter og for at kunne indfri koncernens finansielle og ikke-finansielle målsætninger.

Spar Nords ledelse bakker derfor op om arbejdet for at fremme god corporate governance og har valgt at følge langt hovedparten af de nyeste anbefalinger fra Komiteen for god Selskabsledelse. Spar Nords komplette stillingtagen til anbefalingerne kan læses på bankens hjemmeside sparnord.com/governance.

Organisationsdiagram



Bestyrelsen

Spar Nords bestyrelse består af 9 medlemmer, heraf 6 aktionærvalgte og 3 medarbejdervalgte. Bankens direktion indgår ikke i bestyrelsen, men deltager i bestyrelsens møder.

Rekruttering af nye medlemmer sker gennem en formel, grundig og gennemsigtig proces baseret på dialog mellem bestyrelsen og formændene for de lokale bankråd, og kandidater præsenteres på aktionærmøder forud for generalforsamlingen.

Antallet af medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer og valgproceduren for medarbejdervalg følger bestemmelserne i Selskabsloven. Valgperioden er fire år.

Bestyrelsens medlemmer vælges for to år ad gangen, og aldersgrænsen for bestyrelsesmedlemmer er 70 år. Valgperioden er forskudt, således at tre bestyrelsesmedlemmer er på valg hvert år. Mindst halvdelen af de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer skal være uafhængige.

Bestyrelsen finder det vigtigt, at samtlige medlemmer har de nødvendige tidsmæssige ressourcer til at kunne yde en dedikeret indsats i bestyrelsen. De af bestyrelsens nuværende medlemmer, som varetager ledelseshverv i andre selskaber, har alle et antal hverv, som bestyrelsen finder foreneligt med arbejdet i Spar Nord.

Spar Nords bestyrelse afholder hvert år 11 ordinære møder, et strategiseminar samt 4 møder med formændene for de lokale bankråd. Bestyrelsen har i 2017 i alt afholdt 19 fysiske møder og telefonsmøder.

Den samlede fremmødeprocent for bestyrelsens medlemmer var på 98 %. De enkelte medlemmers fremmøde offentliggøres på bankens hjemmeside.

Bestyrelsesudvalg

Spar Nords bestyrelse har nedsat et revisionsudvalg, som har til opgave at overvåge og kontrollere regnskabs- og revisionsmæssige forhold samt forberede bestyrelsens behandling af regnskabs- og revisionsrelaterede emner. Udvalget består af tre medlemmer.

Herudover er der nedsat et risikoudvalg, som har til opgave at forstå det forberedende arbejde for bestyrelsens beslutninger vedrørende koncernens risikostyring og hertil relaterede emner. Udvalget består af tre medlemmer.

Endelig har bestyrelsen nedsat et nominerings- og vederlagsudvalg med tre medlemmer, heraf i henhold til lovgivningen ét medarbejdervalgt. Nominerings- og vederlagsudvalget har til formål at forestå det forberedende arbejde for bestyrelsens evaluerings- og nomineringsproces samt behandlingen af emner vedrørende aflønning, herunder koncernens vederlagspolitik.

Udvalgenes kommissorier kan læses på hjemmesiden sparnord.com/udvalg, hvor der ligeledes gives en introduktion til medlemmerne og deres kompetencer.

Revisionsudvalget har i 2017 afholdt 7 møder, mens risikoudvalget har afholdt 4 møder og nominerings- og vederlagsudvalget 3 møder.

Politik og mål for det underrepræsenterede køn

Bestyrelsen arbejder kontinuerligt med at fremme mangfoldighed, bl.a. i relation til køn, på samtlige koncernens ledelsesniveauer. Bestyrelsen består ultimo 2017 af 3 kvinder og 6 mænd, og blandt de 6 aktionærvählte medlemmer er der 1 kvinde og 5 mænd.

Spar Nords bestyrelse har derfor opstillet en politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn i både bestyrelsen og på koncernens øvrige ledelsesniveauer.

Til politikken er knyttet konkrete målsætninger om, at andelen af kvindelige generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer inden udgangen af 2019 kommer til at udgøre mindst 33 %. Hverken måltallet eller den faktiske andel er ændret i 2017, hvor der ikke har været nyvalg til bestyrelsen.

For så vidt angår koncernens øvrige ledelsesniveauer er der opstillet mål om, at der skal være mindst 5 kvalificerede ansøgere til lederstillinger i banken, og at der blandt disse skal være mindst 2 kvinder. Det er således bankens mål, at kønsfordelingen på direktør- og mellemliderniveau skal ændre sig i retning af en mere ligelig fordeling mellem mænd og kvinder – fra de aktuelle ca. 20 % kvinder i bankens ledergruppe til 25 % kvinder inden udgangen af 2019. Ovenstående mål har ikke i alle tilfælde været opnået i 2017, hvorfor der i 2018 vil være fokus på HR-initiativer der understøtter den ønskede udvikling.

Direktion

Direktionen ansættes af bestyrelsen og består af administrerende direktør Lasse Nyby, bankdirektør John Lundsgaard og bankdirektør Lars Møller.

Direktionen udgør den øverste daglige ledelse under iagttagelse af de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den præcise arbejdsdeling mellem bestyrelsen og direktionen angives i bestyrelsens og direktionens forretningsorden.

Ledelsesaflønning

Bestyrelsens og direktionens aflønning fremgår af årsrapportens noteoplysninger. Bestyrelsen honoreres med et fast årligt beløb og deltager ikke i bonus- eller optionsprogrammer.

Direktionens ansættelsesforhold, herunder fratrædelsesvilkår, vurderes at følge almindelig praksis på området og evalueres løbende. Bestyrelsen vurderer, at det samlede vederlag ligger på et konkurrencedygtigt og rimeligt niveau, der afspejler direktionens indsats og langsigtede værdiskabelse for aktionærerne.

I henhold til koncernens vederlagspolitik opererer koncernen ikke med incitamentsaflønnning til bestyrelse og direktion.

—	—	—	—	—	—	—	—	↘	↘	↘				
—	—	—	—	—	—	—	—	↘	↘	↘	\			
—	—	—	—	—	—	—	—	↘	↘	↘	\	\		
—	—	—	—	—	—	—	—	↘	↘	↘	\	\		
—	—	—	—	—	—	—	—	↘	↘	↘	\	\	\	
								\	\	\	\	\	\	—
									\	\	\	\	\	—
									\	\	\	\	\	—

Bestyrelsen



Kjeld Johannesen

Formand for bestyrelsen

2016 – Formand for bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
2015 – Næstformand for bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
2014 – Medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1953 – Fødselsår

Formand for nominerings- og vederlagsudvalget
Medlem af risikoudvalget

Direktør

CLK 2016 Holding ApS
Kjeld Johannesen Holding ApS

Uddannelse

HD i afsætningsøkonomi

Bestyrelsesformand

KPC Holding A/S
Hamlet Protein A/S
New Nutrition ApS
New Nutrition Holding ApS

Bestyrelsesmedlem

Aktieselskabet Schouw & Co

Særlige kompetencer

Ledelse
Produktion og afsætning
Strategi
Forretningsudvikling
Internationale forretningsforhold
Landbrug og fødevarer

Aktiebeholdning

60.000

Uafhængig

Valgperiode udløber 2018



Per Nikolaj Bukh

Næstformand for bestyrelsen

2016 – Næstformand for bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
2007 – Medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1965 – Fødselsår

Formand for revisionsudvalget
Medlem af nominerings- og vederlagsudvalget

Professor

Aalborg Universitet

Direktør

P. N. Bukh ApS

Uddannelse

Cand.oecon
Ph.d.
Bestyrelsesuddannelse fra Bestyrelsesakademiet

Bestyrelsesmedlem

Jurist- & Økonomforbundets Forlag A/S
Jurist- & Økonomforbundets Forlagsfond

Særlige kompetencer

Økonomi- og risikostyring
Finansielle markeder
Offentlige virksomheder
Forsyningsvirksomheder

Aktiebeholdning

27.200

Uafhængig

Valgperiode udløber 2019



Kaj Christiansen

Bestyrelsesmedlem

2012 – Medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1955 – Fødselsår

Formand for risikoudvalget

Direktør

Frederikshavn Maritime Erhvervspark A/S
Dokøen A/S
Kommanditaktieselskabet Østre Havn
Østre Havn Aalborg ApS
Danyard Holding ApS

Uddannelse

Statsautoriseret revisor

Bestyrelsesmedlem

Frederikshavn Maritime Erhvervspark A/S
Dokøen A/S
Spar Nord Fonden

Særlige kompetencer

Ejendomme
Markedsføring
Økonomi- og risikostyring

Aktiebeholdning

21.100

Uafhængig

Valgperiode udløber 2019



Morten Bach Gaardboe

Bestyrelsesmedlem

2016 – Medlem af bestyrelsen for
Spar Nord Bank A/S
1968 – Fødselsår

Direktør

Altru ApS
Ejendomsselskabet Hans Egedes vej 29 ApS
FEG Invest ApS
Gaardboe 2 Holding ApS

Uddannelse

Bankuddannet

Bestyrelsesformand

Svend Aage Nielsen A/S

Bestyrelsesmedlem

P.T.O. Teknik A/S
FEG Invest ApS
Altru ApS
Gefion Group A/S
Rødovre Port Holding A/S
Svend Aage Nielsen Autoriseret
EI-installatør A/S

Særlige kompetencer

SMV segmentet

Aktiebeholdning

3.620

Uafhængig

Valgperiode udløber 2018



Laila Mortensen

Bestyrelsesmedlem

2012 – Medlem af bestyrelsen for
Spar Nord Bank A/S
1965 – Fødselsår

Medlem af risikoudvalget

Administrerende direktør

IndustriPension Holding A/S
Industriens Pensionsforsikring A/S
Ordførende direktør i
Industriens Pension Service A/S

Uddannelse

Cand. act.,
Lederuddannelse fra IMD (PED)

Bestyrelsesformand

IP Ejendomme 2013 P/S
IP Infrastruktur P/S
IP Komplementar ApS
IP Infrastruktur Komplementar ApS
IP Sankt Petri P/S
IP Næstved Stråleterapi P/S
IP Europahuset ApS

Bestyrelsesmedlem

Kapitalforeningen Industriens Pension
Portfolio, næstformand
IP Alternative Investments Komplementar
ApS
IP Finans 1 ApS
Forsikringsorganisationernes Fælles-
sekretariat F.M.B.A
Styrelsen for Danmarks Statistik
Forsikring og Pension ApS

Særlige kompetencer

Erfaring med ledelse af finansiell virksomhed
Risikostyring – herunder operationel risiko
IT og IT-risiko

Aktiebeholdning

0

Uafhængig

Valgperiode udløber 2018



Ole Skov

Bestyrelsesmedlem

2000 – Medarbejdervalgt medlem af
bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1959 – Fødselsår

Medlem af revisionsudvalget

Fællestillidsmand, Spar Nord Bank A/S

Uddannelse

Finansuddannelse
Finansiell videreuddannelse
Merkonom i regnskab og finansiering
Bestyrelsesuddannelse for finansielle virksomheder

Bestyrelsesformand

Spar Nord Kreds

Bestyrelsesmedlem

Finansforbundets hovedbestyrelse
Foreningen AP Pension f.m.b.a.

Særlige kompetencer

HR
Organisation
Finansielle markeder

Aktiebeholdning

7.533

Valgperiode udløber 2020



Jannie Skovsen

Bestyrelsesmedlem

2008 – Medarbejdervalgt medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1965 – Fødselsår

Tillidsmand, Spar Nord Bank A/S

Uddannelse

Bestyrelsesuddannelse for finansielle virksomheder
Finansuddannelse
Finansiell videreuddannelse

Bestyrelsesmedlem

Spar Nord Kreds, næstformand
Spar Nord Fonden

Særlige kompetencer

HR
Organisation

Aktiebeholdning

7.770

Valgperiode udløber 2020



Gitte Holmgaard Sørensen

Bestyrelsesmedlem

2012 – Medarbejdervalgt medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1965 – Fødselsår

Medlem af nominerings- og vederlagsudvalget

Tillidsmand, Spar Nord Bank A/S

Uddannelse

Bestyrelsesuddannelse for finansielle virksomheder
Finansuddannelse
Finansiell videreuddannelse
Merkonom i finansiering

Bestyrelsesformand

Personalefonden i Spar Nord Bank

Bestyrelsesmedlem

Spar Nord Kreds

Særlige kompetencer

HR
Organisation

Aktiebeholdning

1.970

Valgperiode udløber 2020



John Sørensen

Bestyrelsesmedlem

2015 – Medlem af bestyrelsen for Spar Nord Bank A/S
1957 – Fødselsår

Medlem af revisionsudvalget

Direktør

Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse

Uddannelse

Statsautoriseret revisor

Særlige kompetencer

Regnskab og revision

Aktiebeholdning

5.160

Uafhængig

Valgperiode udløber 2019

Direktionen



Lasse Nyby

Administrerende direktør

2000 - Administrerende direktør
1995 - Indtrådt i direktionen
1986 - Ansættelsesår
1960 - Fødselsår

Uddannelse

Bankuddannet
HD i regnskabsvaesen
Lederuddannelse fra Insead

Bestyrelsesformand:

Aktieselskabet Skelagervej 15
Landsdækkende Banker

Bestyrelsesmedlem:

AP Pension Livsforsikringsaktieselskab
AP Pensionsservice A/S
Foreningen AP Pension f.m.b.a.
FR I af 16. september 2015 A/S
Nykredit A/S
PRAS A/S, næstformand
Vækst-Invest Nordjylland A/S
FinansDanmark
Totalkredit A/S

Aktiebeholdning

49.100



John Lundsgaard

Bankdirektør

2000 - Indtrådt i direktionen
1986 - Ansættelsesår
1964 - Fødselsår

Uddannelse

Bankuddannet
MBA

Bestyrelsesformand

Factor Insurance Brokers A/S

Bestyrelsesmedlem

Aktieselskabet Skelagervej 15
- næstformand
Bokis A/S - næstformand
Bankernes EDB Central a.m.b.a.
Letpension Holding A/S
Kunsten Museum of Modern Art, Aalborg

Aktiebeholdning

71.926



Lars Møller

Bankdirektør

2000 - Indtrådt i direktionen
1984 - Ansættelsesår
1957 - Fødselsår

Uddannelse

Bankuddannet
Lederuddannelse fra Insead

Bestyrelsesformand

BI Asset Management Fondsmægler-
selskab A/S
BI Holding A/S
BI Management A/S

Bestyrelsesmedlem

DLR Kredit A/S, næstformand
Aktieselskabet Skelagervej 15

Aktiebeholdning

67.404

[illegible]

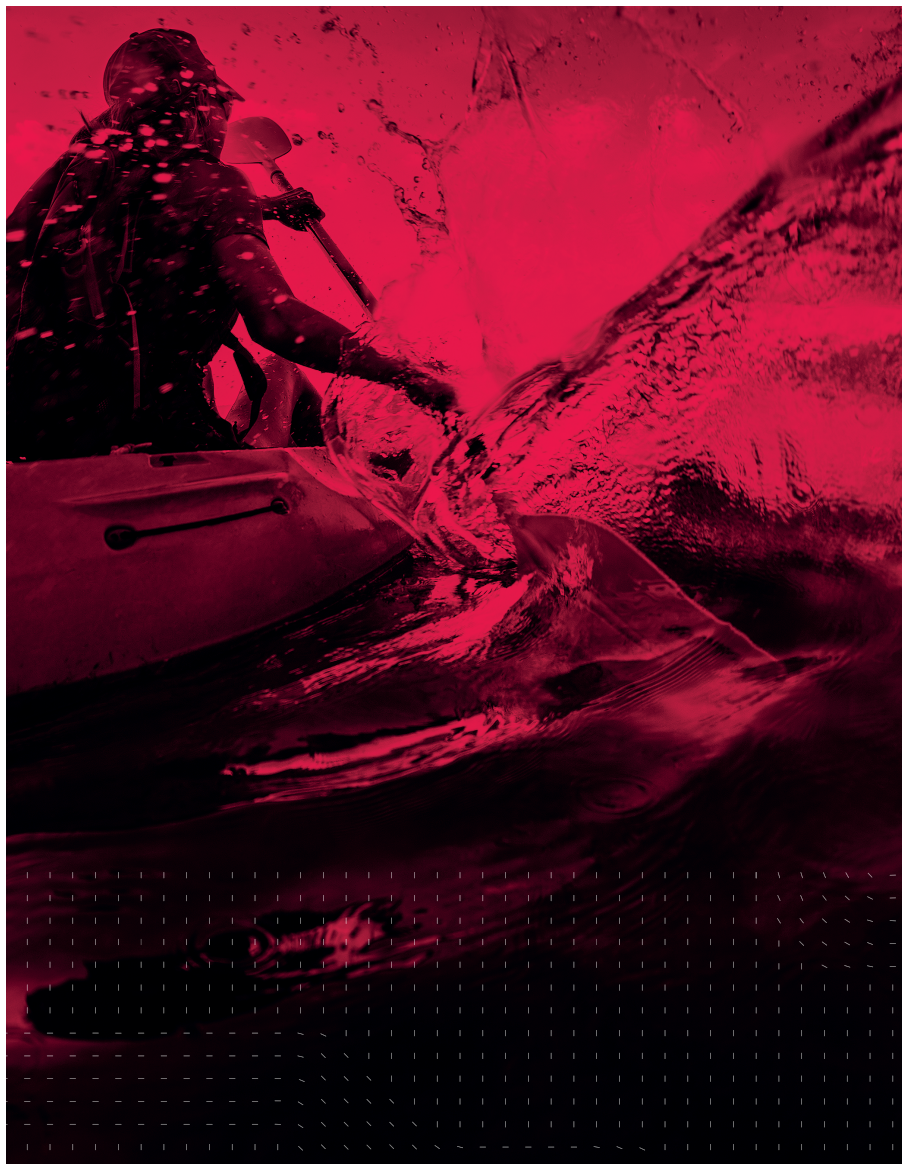
Social ansvarlighed

Spar Nord har en årelang tradition for at arbejde seriøst med samfundsansvar – også kaldet Corporate Social Responsibility eller CSR. Men banken har tradition for at oversætte de populære termer til eget sprog og virkelighed, fordi erfaringen viser, at det gør indsatsen mere konkret og målrettet.

Samfundsansvar handler i Spar Nords optik således om helt konkret adfærd og ikke om abstrakte principper. Grundindstillingen er, at Spar Nords ansvar som virksomhed og finansiell institution er forankret i nærværet til kunder og lokalsamfund. Et ansvar og et nærvær, som er helt naturligt indlejret i bankens historie og kultur, og som forretningen afhænger af.

Spar Nord bakker op om den danske regerings bestræbelser på at sætte virksomheders samfundsansvar højt på dagsordenen, og bakker også op om intentionerne bag internationale initiativer som UN Global Compact og UN PRI.

For en komplet gennemgang af Spar Nords politikker, aktiviteter og resultater på området henvises til hjemmesiden sparnord.com/csr.



Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for 2017 for Spar Nord Bank A/S.

Koncernregnskabet aflægges i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som er godkendt af EU og årsregnskabet for moderselskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed. Koncernregnskabet udarbejdes herudover i overensstemmelse med yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede finansielle selskaber.

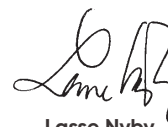
Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at koncern- og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens og moderselskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 2017.

Det er endvidere vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og moderselskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og koncernens og moderselskabets finansielle stilling som helhed samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og moderselskabet kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Aalborg, den 8. februar 2018

DIREKTIONEN



Lasse Nyby
Adm. direktør



John Lundsgaard
Bankdirektør



Lars Møller
Bankdirektør

BESTYRELSEN



Kjeld Johannesen
Bestyrelsesformand



Per Nikolaj Bukh
Næstformand for bestyrelsen



Kaj Christiansen



Morten Bach Gaardboe



Laila Mortensen



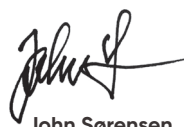
Ole Skov



Jannie Skovsen



Gitte Holmgaard Sørensen



John Sørensen

Den interne revisors revisionspåtegning

Påtegning på koncernregnskabet og årsregnskabet

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet for Spar Nord Bank A/S giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber for så vidt angår koncernregnskabet samt i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed for så vidt angår årsregnskabet.

Det er endvidere vores opfattelse, at virksomhedens risikostyring, compliancefunktion, forretningsgange og interne kontroller på alle væsentlige og risikofyldte områder er tilrettelagt og fungerer på betryggende vis.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Den udførte revision

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Spar Nord Bank A/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017. Koncernregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber. Årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og efter internationale standarder om revision vedrørende planlægning og udførelse af revisionsarbejdet.

Vi har foretaget en gennemgang af virksomhedens risikostyring, compliancefunktion, forretningsgange og interne kontroller på alle væsentlige og risikofyldte områder.

Vi har planlagt og udført revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at koncernregnskabet og årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Vi har deltaget i revisionen af alle væsentlige og risikofyldte områder.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

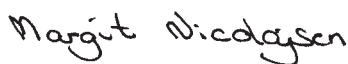
Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomheds krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Aalborg, den 8. februar 2018

Spar Nord Bank A/S

Intern Revision



Margit Nicolajsen

Revisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Spar Nord Bank A/S

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Spar Nord Bank A/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse, og noter herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet. Koncernregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber, og årsregnskabet udarbejdes i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet giver et retvisende billede af koncernens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber.

Det er endvidere vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017 i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet".

Uafhængighed

Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Valg af revisor

Vi blev første gang valgt som revisor for Spar Nord koncernen den 20. maj 1996 for regnskabsåret 1996 og skal derfor fratræde som revisor senest efter aflæggelse af koncern- og årsregnskab for 2023. Vi er genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning frem til og med regnskabsåret 2017.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet for regnskabsåret 2017. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold. For hvert af nedennævnte forhold er beskrivelsen af, hvordan forholdet blev behandlet ved vores revision, givet i denne sammenhæng.

Vi har opfyldt vores ansvar som beskrevet i afsnittet "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet", herunder i relation til nedennævnte centrale forhold ved revisionen. Vores revision har omfattet udformning og udførelse af revisionshandlinger som reaktion på vores vurdering af risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet. Resultatet af vores revisionshandling, herunder de revisionshandling vi har udført for at behandle nedennævnte forhold, danner grundlag for vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed.

Nedskrivninger af udlån

Risikovurdering i forhold til vores revision:

- En væsentlig del af bankens aktiver består af udlån til bankens kunder, svarende til 58 % af aktiver i alt. Udlån til bankens kunder indebærer risici for tab og de væsentlige skøn som ledelsen udøver ved vurderingen af nedskrivningsbehovet vurderes at være en central risiko i revisionen. Nedskrivningerne udgør pr. 31. december 2017 3,3 % af udlån og tilgodehavender i såvel koncernregnskabet som årsregnskabet.
- Test af værdiforringelse af udlån indebærer skøn over forhold, hvorom der kan være en høj grad af usikkerhed. De ledelsesmæssige skøn indebærer bl.a. vurdering af, om der er indtrådt indikation på værdiforringelse, realisationsværdi af modtagne sikkerheder samt kundens betalingsevne i tilfælde af misligholdelse. For udlånseksponeringer over 250.000 kr. sker der i Spar Nord Bank en individuel vurdering, mens der for udlånseksponeringer under 250.000 kr. sker en mere automatiseret vurdering af bonitetsmarkerede kunder baseret på kundens registrerede data og karakteristik.
- Endvidere indgår der væsentlige ledelsesmæssige skøn i forbindelse med fastsættelse af metoder og parametre for opgørelse af gruppevis nedskrivninger, herunder især ledelsesmæssige skøn og justeringer vedrørende udsatte brancher.

- Der henvises endvidere til omtalen af væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger vedrørende nedskrivninger af udlån i note 2 samt omkring nedskrivninger af udlån og kreditrisici i note 15 og 51.

Revisionsmæssig håndtering (udført revision):

- Vores revision af nedskrivninger af udlån, der udføres i samarbejde med bankens interne revision, har omfattet test af bankens procedurer for opfølgning på udlån og registrering af indtrufne indikationer på værdiforringelse.
- Vi har ved analyser og stikprøvevis tests samt gennemgang af bankens procedurer efterprøvet, hvorvidt indregning af nedskrivninger er sket i overensstemmelse med den anvendte regnskabspraksis.
- De stikprøvevis test har blandt andet omfattet de største og mest risikofyldte udlån.
- For gruppevis nedskrivninger har vi testet de anvendte metoder og forudsætninger samt ledelsesmæssige skøn i forbindelse hermed. Vi har herunder testet de særlige skøn, som bankens ledelse har foretaget i forbindelse med nedskrivninger.
- Vi har endvidere gennemgået og testet, hvorvidt noteoplysninger vedrørende udlån, nedskrivninger og kreditrisici efter vor vurdering opfylder de relevante regnskabsregler.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til Lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i Lov om finansiell virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber, samt for at udarbejde et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed.

Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Aalborg, den 8. februar 2018

Ernst & Young

Godkendt Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 30 70 02 28



Anne Tønsberg
Statsautoriseret revisor
MNE.nr. 32121

Koncernregnskab og årsregnskab

38	Resultatopgørelse
38	Totalindkomstopgørelse
39	Balance
40	Kapitalforhold
44	Pengestrømsopgørelse
45	Noter

Resultatopgørelse

NOTE

		Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
4+9	Renteindtægter	1.680	1.816	1.675	1.807
5+9	Renteudgifter	103	145	103	165
	Nettorenteindtægter	1.577	1.671	1.572	1.642
6+9	Udbytte af aktier mv.	23	48	23	41
7	Gebyrer og provisionsindtægter	1.265	1.175	1.265	1.175
	Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	149	122	149	122
	Nettorente- og gebyrindtægter	2.716	2.771	2.711	2.736
8+9	Kursreguleringer	381	386	379	340
10	Andre driftsindtægter	51	30	42	31
11+12	Udgifter til personale og administration	1.863	1.789	1.869	1.795
13	Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	61	94	59	93
14	Andre driftsudgifter	13	13	13	13
16	Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder (koncern)	32	30	-	-
	Resultat før nedskrivninger på udlån (basisindtjening før nedskrivninger i koncernen)	1.244	1.320	-	-
15+32+51	Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	-7	292	-7	292
16	Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder (moderselskab)	-	-	51	105
	Resultat før skat	1.251	1.028	1.249	1.019
17	Skat	262	190	258	180
	Årets resultat	989	838	991	839
FORDELES PÅ:					
	Moderselskabet Spar Nord Bank A/S' aktionærer	940	812	942	813
	Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	49	26	49	26
	Årets resultat	989	838	991	839
	Anvendt til udbytte 3,50 kr. pr. aktie (2016: 5,00 kr. pr. aktie)			431	628
	Reserver for nettoopskrivning efter indre værdis metode			51	105
	Overført resultat			461	81
	I alt anvendt			942	813
44	ÅRETS RESULTAT PR. AKTIE				
	Årets resultat pr. aktie (kr.)	7,7	6,6		
	Årets resultat pr. aktie udvandet (kr.)	7,7	6,6		

Totalindkomstopgørelse

Årets resultat	989	838	991	839
Anden totalindkomst				
Poster, der ikke kan reklassificeres til resultatopgørelsen:				
Nettoopskrivning på domicilejendomme	11	-5	9	-6
Anden totalindkomst efter skat	11	-5	9	-6
Totalindkomst i alt	1.000	833	1.000	833
<i>Fordeles på:</i>				
Moderselskabet Spar Nord Bank A/S' aktionærer	951	807	951	807
Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	49	26	49	26
Totalindkomst i alt	1.000	833	1.000	833

Balance

Spar Nord
koncernen
2017
Mio. kr.

Spar Nord
koncernen
2016
Mio. kr.

Spar Nord
moderselskab
2017
Mio. kr.

Spar Nord
moderselskab
2016
Mio. kr.

NOTE

AKTIVER

	Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	1.298	595	1.298	595
18	Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	1.437	2.179	1.435	2.183
	Udlån, bank- og leasingaktiviteter	37.272	35.092	37.272	34.965
	Udlån, reverse repoforretninger	9.475	6.253	9.475	6.253
19	Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	46.747	41.346	46.747	41.219
20	Obligationer til dagsværdi	10.838	14.936	10.838	14.936
21	Aktier mv.	1.626	1.557	1.626	1.557
22	Kapitalandele i associerede virksomheder	128	118	128	118
23	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	402	1.584
56	Aktiver tilknyttet puljeordninger	15.423	14.541	15.423	14.541
24	Immaterielle aktiver	184	194	184	194
	Investeringsjendomme	135	135	70	70
	Domicilejendomme	487	519	384	417
25	Grunde og bygninger i alt	621	654	454	487
26	Øvrige materielle aktiver	119	91	119	91
	Aktuelle skatteaktiver	45	18	50	20
27	Aktiver i midlertidig besiddelse	21	34	21	34
28	Andre aktiver	1.763	2.086	1.756	2.074
	Periodeafgrænsningsposter	115	124	116	124
	Aktiver i alt	80.367	78.473	80.597	79.758

PASSIVER

GÆLD

29	Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	1.964	2.430	1.934	2.399
30	Indlån og anden gæld	48.843	46.464	49.105	47.787
56	Indlån i puljeordninger	15.423	14.541	15.423	14.541
20+21	Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	934	2.008	934	2.008
31	Andre passiver	2.866	3.084	2.864	3.081
	Periodeafgrænsningsposter	19	24	19	18
	Gæld i alt	70.049	68.551	70.278	69.835

HENSATTE FORPLIGTELSE

32+33	Hensættelser til udskudt skat	136	109	137	109
32	Hensættelser til tab på garantier	41	67	41	67
32	Andre hensatte forpligtelser	21	26	21	26
	Hensatte forpligtelser i alt	199	202	199	203

EFTERSTILLEDE KAPITALINDSKUD

34	Efterstillede kapitalindskud	1.144	1.093	1.144	1.093
	Forpligtelser i alt	71.392	69.846	71.622	71.131

EGENKAPITAL

	Aktiekapital	1.230	1.255	1.230	1.255
	Opskrivningshenlæggelser	94	91	90	89
	Lovpligtige reserver	0	22	0	386
	Foreslået udbytte	431	628	431	628
	Overført overskud	6.359	5.768	6.364	5.407
	Aktionærernes egenkapital	8.114	7.765	8.114	7.765
	Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter	861	862	861	862
	Egenkapital i alt	8.975	8.627	8.975	8.627

	Passiver i alt	80.367	78.473	80.597	79.758
--	-----------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

IKKE-BALANCEFØRTE POSTER

40	Eventualaktiver	13	7	11	5
41	Eventualforpligtelser	11.961	12.334	11.961	12.334
42	Andre forpligtende aftaler	501	501	518	530

Kapitalforhold

EGENKAPITALOPGØRELSE

	Moderselskabet Spar Nord Bank A/S' aktionærer					I alt Mio. kr.	Hybrid- kerne- kapital Mio. kr.	I alt Mio. kr.
	Aktiekapital Mio. kr.	Opskriv- nings- henlæg- gelse Mio. kr.	Lov- pligtige reserver Mio. kr.	Foreslået udbytte Mio. kr.	Overført overskud Mio. kr.			
SPAR NORD KONCERNEN								
Egenkapital 01.01.17	1.255	91	22	628	5.768	7.765	862	8.627
<i>Totalindkomst i 2017</i>								
Årets resultat	-	-	32	431	478	940	49	989
<i>Anden totalindkomst</i>								
Nettoopskrivning på ejendomme	-	3	-	-	8	11	-	11
Anden totalindkomst i alt	0	3	0	0	8	11	0	11
Totalindkomst i alt	0	3	32	431	485	951	49	1.000
<i>Transaktioner med ejere</i>								
Renter betalt på hybrid kernekapital	-	-	-	-	-	-	-49	-49
Udbetalt udbytte	-	-	-	-628	-	-628	-	-628
Modtaget udbytte egne aktier	-	-	-	-	13	13	-	13
Nedsættelse af aktiekapital	-25	-	-	-	25	0	-	0
Afgang ved køb af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	-454	-454	-1	-456
Tilgang ved salg af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	457	457	-	457
Opskrivningshenlæggelser i associerede virksomheder	-	-	-23	-	23	0	-	0
Modtaget udbytte fra associerede virks. indregnet efter indre værdi	-	-	-31	-	31	0	-	0
Skat	-	-	-	-	11	11	-	11
Transaktioner med ejere i alt	-25	0	-54	-628	105	-602	-50	-652
Egenkapital 31.12.17	1.230	94	0	431	6.359	8.114	861	8.975
Egenkapital 01.01.16	1.255	96	23	377	5.723	7.475	412	7.887
<i>Totalindkomst i 2016</i>								
Årets resultat	-	-	30	628	155	812	26	838
<i>Anden totalindkomst</i>								
Nettoopskrivning på ejendomme	-	-5	-	-	-	-5	-	-5
Anden totalindkomst i alt	0	-5	0	0	0	-5	0	-5
Totalindkomst i alt	0	-5	30	628	155	807	26	833
<i>Transaktioner med ejere</i>								
Udstedelse af hybrid kernekapital, nettotransaktionsomkostninger	-	-	-	-	-3	-3	450	447
Renter betalt på hybrid kernekapital	-	-	-	-	-	-	-24	-24
Udbetalt udbytte	-	-	-	-377	-	-377	-	-377
Modtaget udbytte egne aktier	-	-	-	-	2	2	-	2
Afgang ved køb af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	-658	-658	-2	-660
Tilgang ved salg af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	512	512	-	512
Opskrivningshenlæggelser i associerede virksomheder	-	-	7	-	-7	0	-	0
Modtaget udbytte fra associerede virks. indregnet efter indre værdi	-	-	-38	-	38	0	-	0
Skat	-	-	-	-	6	6	-	6
Transaktioner med ejere i alt	0	0	-31	-377	-110	-517	424	-93
Egenkapital 31.12.16	1.255	91	22	628	5.768	7.765	862	8.627

EGENKAPITALOPGØRELSE

SPAR NORD MODERSELSKAB

	Moderselskabet Spar Nord Bank A/S' aktionærer					I alt Mio. kr.	Hybrid kerne- kapital Mio. kr.	I alt Mio. kr.
	Aktiekapital Mio. kr.	Opskriv- nings- henlæg- gelse Mio. kr.	Lov- pligtige reserver Mio. kr.	Foreslået udbytte Mio. kr.	Overført overskud Mio. kr.			
Egenkapital 01.01.17	1.255	89	386	628	5.407	7.765	862	8.627
<i>Totalindkomst i 2017</i>								
Årets resultat	-	-	51	431	461	942	49	991
<i>Anden totalindkomst</i>								
Nettoopskrivning på ejendomme	-	1	-	-	8	9	-	9
Anden totalindkomst i alt	0	1	0	0	8	9	0	9
Totalindkomst i alt	0	1	51	431	469	951	49	1.000
<i>Transaktioner med ejere</i>								
Renter betalt på hybrid kernekapital	-	-	-	-	-	-	-49	-49
Udbetalt udbytte	-	-	-	-628	-	-628	-	-628
Modtaget udbytte egne aktier	-	-	-	-	13	13	-	13
Nedsættelse af aktiekapital	-25	-	-	-	25	0	-	0
Afgang ved køb af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	-454	-454	-1	-456
Tilgang ved salg af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	457	457	-	457
Opskrivningshenlæggelser i associerede og tilknyttede virksomheder	-	-	794	-	-794	0	-	0
Modtaget udbytte fra tilknyttede virksomheder	-	-	-1.200	-	1.200	0	-	0
Modtaget udbytte fra associerede virksomheder indregnet efter indre værdi	-	-	-31	-	31	0	-	0
Skat	-	-	-	-	11	11	-	11
Transaktioner med ejere i alt	-25	0	-437	-628	488	-602	-50	-652
Egenkapital 31.12.17	1.230	90	0	431	6.364	8.114	861	8.975
Egenkapital 01.01.16	1.255	94	312	377	5.436	7.475	412	7.887
<i>Totalindkomst i 2016</i>								
Årets resultat	-	-	105	628	81	813	26	839
<i>Anden totalindkomst</i>								
Nettoopskrivning på ejendomme	-	-6	-	-	-	-6	-	-6
Anden totalindkomst i alt	0	-6	0	0	0	-6	0	-6
Totalindkomst i alt	0	-6	105	628	81	807	26	833
<i>Transaktioner med ejere</i>								
Udstedelse af hybrid kernekapital, nettotransaktionsomkostninger	-	-	-	-	-3	-3	450	447
Renter betalt på hybrid kernekapital	-	-	-	-	-	-	-24	-24
Udbetalt udbytte	-	-	-	-377	-	-377	-	-377
Modtaget udbytte egne aktier	-	-	-	-	2	2	-	2
Afgang ved køb af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	-658	-658	-2	-660
Tilgang ved salg af egne aktier og hybrid kernekapital	-	-	-	-	512	512	-	512
Opskrivningshenlæggelser i associerede og tilknyttede virksomheder	-	-	7	-	-7	0	-	0
Modtaget udbytte fra associerede virks. indregnet efter indre værdi	-	-	-38	-	38	0	-	0
Skat	-	-	-	-	6	6	-	6
Transaktioner med ejere i alt	0	0	-31	-377	-110	-517	424	-93
Egenkapital 31.12.16	1.255	89	386	628	5.407	7.765	862	8.627

HYBRID KERNEKAPITAL

Hybrid kernekapital udstedt af Spar Nord under CRR har uendelig løbetid og betaling af ydelser og renter er frivillig, hvorfor den regnskabsmæssigt behandles som egenkapital.

						Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
Hovedstol									
Valuta	Note	Mio.	Rentesats	Modtaget	Forfald				
DKK	a	400	6,052 %	2015	Uendelig	411	413	411	413
DKK	b	450	5,500 %	2016	Uendelig	450	450	450	450
Hybrid kernekapital udstedt under CRR i alt						861	862	861	862

- a** Udstedt 10.06.15 med mulighed for førtidsindfrielse tidligst fra 10.06.20. Lånet forrentes med 6,052% p.a. indtil 10.06.20, hvorefter renten fastsættes til CIBOR6 + 5,40% i margin.
- b** Udstedt 06.12.16 med mulighed for førtidsindfrielse tidligst fra 06.12.21. Lånet forrentes med 5,50% p.a. indtil 06.12.21, hvorefter renten fastsættes til CIBOR6 +5,166% i margin.

Hvis Spar Nords egentlige kernekapitalprocent kommer under 5 1/8 %, vil lånene blive nedskrevet.
Lånene vil kunne opskrives igen efter reglerne i CRR.

Hybrid egenkapital, specifikation af pengestrømme

Pengestrømme primo	817	396	817	396
Årets bevægelser:				
Udstedelse af hybrid kernekapital	-	450	-	450
Nettotransaktionsomkostninger	-	-3	-	-3
Ændring i beholdning af egne obligationer	-1	-2	-1	-2
Betalte renter	-49	-24	-49	-24
Årets pengestrømme i alt	-50	421	-50	421
Pengestrømme ultimo	767	817	767	817

FORSKEL I REGNSKABSPRAKSIS MELLEM MODERSELSKAB OG KONCERNREGNSKAB:

Bortset fra, at datterselskaber konsolideres i koncernregnskabet og indregnes til indre værdi i moderselskabsregnskabet, er anvendt regnskabspraksis identisk.

Forskellen mellem egenkapital og resultat i koncernen og moderselskabet kan henføres til, at ejendomme i datterselskaber er klassificeret som investeringsejendomme, men i koncernen betragtes som domicilejendomme. Forskellen består af netto af- og nedskrivninger herpå, se nedenfor.

	RESULTAT		EGENKAPITAL	
	2017 Mio. kr.	2016 Mio. kr.	2017 Mio. kr.	2016 Mio. kr.
Spar Nord koncernen	989	838	8.975	8.627
Netto af- og nedskrivninger, koncerndomicilejendomme	2	1	0	0
Spar Nord moderselskab	991	839	8.975	8.627

UDSTEDTE AKTIER

	Antal, stk.		Nominal værdi (mio. kr.)	
	2017	2016	2017	2016
1. januar	125.529.918	125.529.918	1.255	1.255
Aktietilbagekøbsprogram	2.527.392	-	25	-
31. december - fuldt indbetalt	123.002.526	125.529.918	1.230	1.255

Aktiekapitalen er opdelt i aktier a 10 kr. Ingen aktier er tildelt særlige rettigheder. Der er ingen begrænsning i omsætteligheden og ingen stemmeretsbegrænsning.

Der er foreslået udbytte for 2017 på 431 mio. kr. (2016: 628 mio. kr., hvoraf 13 mio. kr. vedrører aktier erhvervet i forbindelse med aktietilbagekøbsprogrammet i 2016). Udbetalt udbytte i 2017 udgør 628 mio. kr. (2016: 377 mio. kr.).

Udlodning af udbytte til Spar Nords aktionærer har ingen skattemæssige konsekvenser for Spar Nord.

	Spar Nord koncernen 2017	Spar Nord koncernen 2016	Spar Nord moderselskab 2017	Spar Nord moderselskab 2016
AKTIER I OMLØB, STK.				
Primo	122.938.583	125.390.517	122.938.583	125.390.517
Aktietilbagekøbsprogram	-	2.527.392	-	2.527.392
Køb/salg egne aktier, handelsportefølje	25.895	75.458	25.895	75.458
Ultimo	122.964.478	122.938.583	122.964.478	122.938.583
Udstedte aktier, ultimo	123.002.526	125.529.918	123.002.526	125.529.918
Aktietilbagekøbsprogram	-	2.527.392	-	2.527.392
Koncernens beholdning af egne aktier, handelsportefølje	38.048	63.943	38.048	63.943
Udestående aktier i om løb, ultimo	122.964.478	122.938.583	122.964.478	122.938.583

BEHOLDNING AF EGNE AKTIER

Antal aktier, stk.	38.048	2.591.335	38.048	2.591.335
Nominel værdi, mio. kr.	0	26	0	26
Dagsværdi, mio. kr.	3	210	3	210
Procent af aktiekapital	0,0	2,1	0,0	2,1

BEHOLDNING AF EGNE AKTIER, DAGSVÆRDI, MIO. KR.

Beholdning primo	210	9	210	9
Aktietilbagekøbsprogram	-150	150	-150	150
Køb af egne aktier	454	508	454	508
Salg af egne aktier	457	512	457	512
Kursregulering	-55	56	-55	56
Beholdning ultimo	3	210	3	210

EGNE AKTIER STILLET TIL SIKKERHED

Antal aktier, stk.	1.124.804	1.251.144	1.124.804	1.251.144
Nominel værdi, mio. kr.	11	13	11	13
Dagsværdi, mio. kr.	81	101	81	101
Procent af aktiekapital	0,9	1,0	0,9	1,0

Egne aktier stillet til sikkerhed omfatter sikkerhedsstillelser fra kunder i form af Spar Nord aktier.

Beholdningen af egne aktier anvendes til handel med kunder.

Bestyrelsen er indtil næste ordinære generalforsamling bemyndiget til at lade Banken erhverve egne aktier med en pålydende værdi på indtil 10 % af aktiekapitalen til den på erhvervelsestidspunktet gældende børskurs med en afvigelse på op til 10 %.

Aktiekapitalen blev den 4. september 2017 nedsat med 25.273.920 kr. ved annullering af 2.527.392 aktier fra Spar Nords beholdning af egne aktier. Disse aktier er tilbagekøbt under aktietilbagekøbsprogrammet for 2016.

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
KAPITALGRUNDLAG				
Egenkapital	8.975	8.627	8.975	8.627
Hybrid kernekapital indregnet i egenkapitalen	861	862	861	862
Foreslået udbytte ekskl. andel vedr. aktietilbagekøbsprogram	431	615	431	615
Immaterielle aktiver inkl. andel indregnet i kapitalandele i associerede virksomheder	188	196	188	196
Øvrige primære fradrag	41	48	41	48
Frdrag kapitalandele	331	240	331	240
Egentlig kernekapital	7.123	6.665	7.123	6.665
Hybrid kernekapital *)	843	843	843	843
Øvrige fradrag	41	80	41	80
Kernekapital	7.924	7.428	7.924	7.428
Efterstillede kapitalindskud (ekskl. hybrid kernekapital *)	1.133	1.080	1.133	1.080
Øvrige fradrag	41	80	41	80
Kapitalgrundlag	9.016	8.427	9.016	8.427
Vægtet risikoeksponering med kreditrisiko mv.	40.658	38.216	40.886	39.494
Vægtet risikoeksponering med markedsrisiko	3.196	3.538	3.196	3.538
Vægtet risikoeksponering med operationel risiko	5.692	5.732	5.605	5.662
Den samlede risikoeksponering	49.546	47.486	49.687	48.694
Egentlig kernekapitalprocent	14,4	14,0	14,3	13,7
Kernekapitalprocent	16,0	15,6	15,9	15,3
Kapitalprocent	18,2	17,7	18,1	17,3

*) Maksimal beholdning af egne obligationer mv. er fratrukket.

NOTE

Pengestrømsopgørelse

		Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
DRIFT					
	Resultat før skat	1.251	1.028	1.249	1.019
25+27	Dagsværdiændringer, investeringsejendomme og aktiver i midlertidig besiddelse	0	11	0	1
13	Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	61	94	59	93
	Gevinst og tab ved salg af immaterielle og materielle aktiver	-1	3	-1	3
32+51	Regulering af nedskrivninger på udlån mv.	275	54	275	54
32	Hensættelser til forpligtelser	-31	17	-31	17
16	Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	-32	-30	-51	-105
	Betalt selskabsskat	-251	-119	-249	-120
	Drift i alt	1.273	1.060	1.253	962
DRIFTSKAPITAL					
18+29	Ændring i kreditinstitutter og centralbanker, netto	-456	-1.326	-456	-1.322
19	Ændring i udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-5.677	-2.811	-5.804	-2.811
20	Ændring i obligationer til dagsværdi	4.099	1.118	4.099	1.118
21	Ændring i aktiebeholdning	-69	83	-69	26
	Ændring i andre aktiver og andre passiver, netto	-965	241	-964	249
30	Ændring i indlån og anden gæld	2.379	1.728	1.318	1.875
	Driftskapital i alt	-689	-968	-1.875	-867
	Pengestrøm fra drift i alt	583	92	-623	95
INVESTERINGER					
45	Køb af aktiviteter fra FIH Erhvervsbank	0	-550	0	-550
22+23	Køb af associerede og tilknyttede virksomheder	-14	-26	-14	-26
22+23	Salg af associerede og tilknyttede virksomheder	5	0	5	0
24	Køb af immaterielle aktiver	-1	-6	-1	-6
24	Salg af immaterielle aktiver	0	3	0	3
25+26+27	Køb af materielle aktiver	-94	-73	-94	-72
25+26+27	Salg af materielle aktiver	72	23	72	23
22+23	Udbytte fra associerede og tilknyttede virksomheder	31	38	1.231	38
	Investeringer i alt	0	-591	1.200	-590
FINANSIERING					
34	Efterstillede kapitalindskud	51	4	51	4
	Hybrid kernekapital indregnet som egenkapital (Se specifikation under Kapitalforhold)	-50	421	-50	421
	Betalt udbytte, eksklusive udbytte af egne aktier	-615	-375	-615	-375
	Aktietilbagekøbsprogram	0	-150	0	-150
	Køb af egne kapitalandele	-454	-508	-454	-508
	Salg af egne kapitalandele	457	512	457	512
	Finansiering i alt	-612	-95	-612	-95
	Årets likviditetsændring	-29	-594	-35	-590
	Likvider primo	2.701	3.295	2.705	3.295
	Årets likviditetsændring	-29	-594	-35	-590
	Likvider ultimo	2.672	2.701	2.670	2.705
	Likvider ultimo				
	Likvider og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	1.298	595	1.298	595
18	Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker med mindre end 3 mdr. forfald	1.374	2.106	1.372	2.110
	I alt	2.672	2.701	2.670	2.705

Noter

Note	Side
1 Anvendt regnskabspraksis	46
2 Væsentlige regnskabsmæssige skøn og vurderinger	56
3 Forretningssegmenter	57
4 Renteindtægter	60
5 Renteudgifter	60
6 Udbytte af aktier mv.	60
7 Gebyrer og provisionsindtægter	60
8 Kursreguleringer	60
9 Finansielle poster Spar Nord Koncernen	61
10 Andre driftsindtægter	62
11 Udgifter til personale og administration	62
12 Revisionshonorar	64
13 Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	64
14 Andre driftsudgifter	65
15 Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	65
16 Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	65
17 Skat	65
18 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	66
19 Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	66
20 Obligationer til dagsværdi	68
21 Aktier mv.	68
22 Kapitalandele i associerede virksomheder	68
23 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	69
24 Immaterielle aktiver	70
25 Grunde og bygninger	73
26 Øvrige materielle aktiver	75
27 Aktiver i midlertidig besiddelse	75
28 Andre aktiver	76
29 Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	76

Note	Side
30 Indlån og anden gæld	76
31 Andre passiver	77
32 Hensatte forpligtelser	77
33 Hensættelse til udskudt skat	79
34 Efterstillede kapitalindskud	80
35 Overdragelse af finansielle aktiver	81
36 Modtagne sikkerheder	81
37 Sikkerhedsstillelse og behæftelse	81
38 Modregning af finansielle aktiver og finansielle forpligtelser	82
39 Regnskabsmæssig sikring	83
40 Eventualaktiver	83
41 Eventualforpligtelser	84
42 Andre forpligtende aftaler	84
43 Retssager mv.	85
44 Årets resultat pr. aktie	85
45 Virksomhedssammenslutninger	85
46 Nærtstående parter	86
47 Ledelsens beholdning af Spar Nord aktier	87
48 Begivenheder efter balancedagen	87
49 Oplysning om dagsværdi for finansielle instrumenter	87
50 Risikostyring	89
51 Kreditrisiko	90
52 Markedsrisiko	105
53 Likviditetsrisiko	108
54 Operationel risiko	114
55 Kapitalstyring	116
56 Puljeordninger	117
57 Hoved- og nøgletal	118
58 Nøgletalsdefinitioner	120

NOTE

1 ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

GRUNDLAG FOR UDARBEJDELSE AF ÅRSRAPPORTEN

Spar Nord Bank A/S er et aktieselskab hjemmehørende i Danmark. Årsrapporten for perioden 1. januar - 31. december 2017 omfatter både koncernregnskab for Spar Nord og dets datterselskab samt årsregnskab for moderselskabet.

Koncernregnskabet aflægges i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkendt af EU. Årsregnskabet for moderselskabet aflægges i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed, herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

Årsrapporten aflægges herudover i overensstemmelse med yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede finansielle selskaber, jf. Lov om finansiell virksomhed og IFRS-bekendtgørelsen for finansielle virksomheder udstedt i henhold til Lov om finansiell virksomhed.

Bestyrelsen og direktionen har 8. februar 2018 behandlet og godkendt årsrapporten for 2017 for Spar Nord. Årsrapporten forelægges til generalforsamlingens godkendelse den 19. april 2018.

Indregning og måling generelt

Tal i regnskabet er præsenteret i hele mio. kr., medmindre andet er angivet. Der kan derfor opstå afrundingsdifferencer, fordi sumtotaler er afrundet og de bagvedliggende decimaler ikke fremgår for regnskabslæseren.

Reglerne for indregning og måling i moderselskabet er forenede med IFRS. Der er forskel mellem resultat i moderselskabet og koncernen, hvilket kan henføres til, at ejendomme på datterselskabsniveau er klassificeret som investeringsejendomme, men på koncernniveau er klassificeret som domicilejendomme. Forskellen består af netto af- og nedskrivninger herpå.

Den anvendte regnskabspraksis, som er beskrevet nedenfor, er anvendt konsistent i regnskabsåret og for sammenligningstallene, og er således uændret i forhold til sidste år.

Der henvises til nedenstående vedrørende implementering af nye regnskabsstandarde. Disse har ikke givet anledning til ændring i indregning og måling i 2017. For standarder, der implementeres fremadrettet, korrigeres sammenligningstallene ikke.

Implementering af nye regnskabsstandards

Spar Nord har med virkning fra 1. januar 2017 implementeret de standarder og fortolkningsbidrag, der træder i kraft i EU for 2017.

Implementeringen af de vedtagne ændringer og nye standarder har ikke medført en væsentlig påvirkning af indregning og måling i 2017, og dermed heller ikke resultat pr. aktie, udvandet resultat pr. aktie og egenkapital.

A 10x10 grid of 100 small line drawings of various objects, including tools, household items, and animals, arranged in a regular pattern.

BESKRIVELSE AF ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Koncernregnskab

Koncernregnskabet omfatter årsregnskabet for moderselskabet Spar Nord Bank A/S samt den tilknyttede virksomhed, hvori Spar Nord Bank A/S har bestemmende indflydelse på de økonomiske og driftsmæssige beslutninger.

Der er bestemmende indflydelse, når koncernen er eksponeret for eller har ret til variable afkast fra sin involvering i virksomheden og har mulighed for at påvirke disse afkast gennem sin råderet over virksomheden. Ved vurderingen af, om koncernen har bestemmende indflydelse, tages hensyn til de facto-kontrol og potentielle stemmerettigheder, der er på balancetidspunktet, er reelle og har substans.

Associerede virksomheder er virksomheder, der ikke er tilknyttede virksomheder, men i hvilke koncernen besidder kapitalandele og udøver en betydelig, men ikke bestemmende indflydelse. Betydelig indflydelse opnås typisk ved direkte eller indirekte at eje eller råde over mere end 20% af stemmerettighederne, men mindre end 50%.

Ved vurdering af, om koncernen har bestemmende eller betydelig indflydelse tages højde for de stemmerettigheder, der på balancedagen kan udnyttes.

Følgende tilknyttede virksomhed indgår ved fuld konsolidering:

- Aktieselskabet Skelagervej 15

Koncernregnskabet udarbejdes ved sammendrag af Spar Nord Bank A/S og datterselskabets årsregnskab opgjort efter koncernens regnskabspraksis. Der foretages eliminering af koncerninterne indtægter og udgifter, aktiebesiddelser, interne mellemværender samt realiserede og urealiserede fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder.

Virksomhedssammenslutning

Virksomhedsovertagelse

Overtagelse af dele af en anden virksomhed indregnes i Spar Nords regnskab fra overtagelsestidspunktet. Overtagelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor Spar Nord faktisk opnår kontrol over de overtagne aktiver og forpligtelser.

Sammenligningstal korrigeres ikke for nyrehvervede, fraskolgte eller afviklede virksomheder.

De tilkøbte identificerede aktiver, forpligtelser og eventualforpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Identificerbare immaterielle aktiver indregnes, hvis de kan udskilles eller udspringer fra en kontraktlig ret. Der tages hensyn til skatteeffekten af de foretagne omvurderinger.

Positive forskelsbeløb mellem anskaffelsessværdi og dagsværdi af overtagne, identificerede aktiver og forpligtelser (goodwill) indregnes under immaterielle aktiver. Goodwill afskrives ikke, men testes minimum årligt for nedskrivningsbehov.

Første nedskrivningstest udføres inden udgangen af overtagelsesåret. Ved overtagelsen henføres goodwill til de pengestrømsfrembringende enheder, der efterfølgende danner grundlag for nedskrivningstest.

Købsvederlaget består af dagsværdien af det aftalte vederlag i form af overtagne aktiver, påtagne forpligtelser og udstedte egenkapitalinstrumenter. Omkostninger, der kan henføres til virksomhedssammenslutninger, indregnes direkte i årets resultat ved afholdelsen.

Hvis der på overtagelsestidspunktet er usikkerhed om identifikation eller måling af overtagne aktiver, forpligtelser eller eventuel forpligtelser eller fastlæggelsen af købsvederlaget, sker første indregning på baggrund af foreløbigt opgjorte værdier. Hvis det efterfølgende viser sig, at identifikation eller måling af købsvederlaget, overtagne aktiver, forpligtelser eller eventuel forpligtelser var forkert ved første indregning, reguleres opgørelsen med tilbagevirkende kraft, herunder goodwill, indtil 12 måneder efter overtagelsen, og sammenligningstal tilpasses. Herefter reguleres goodwill ikke. Ændringer i skøn over betingede købsvederlag indregnes i årets resultat.

Solgte eller afviklede virksomheder indregnes i regnskabet frem til afståelsestidspunktet eller afviklingstidspunktet. Fortjeneste eller tab ved frasalg eller afvikling af tilknyttede og associerede virksomheder opgøres som forskellen mellem salgssummen eller afviklingsprovenuet og den regnskabsmæssige værdi af nettoaktiver inklusive goodwill på salgstidspunktet samt afholdte og forventede omkostninger ved frasalg eller afvikling.

Omregning af fremmed valuta

Koncernregnskabet og årsregnskabet for moderselskabet præ-senteres i danske kroner, afrundet til nærmeste million, som er den funktionelle valuta for Spar Nord Bank A/S og datterselskabet Aktieselskabet Skelagervej 15. Transaktioner i fremmed valuta omregnes efter valutakursen på transaktionstidspunktet. Valutadifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Monetære poster i fremmed valuta omregnes til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for mellemværendes opståen indregnes i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Modregning

Tilgodehavender og forpligtelser modregnes, når der er en juridisk ret til at modregne de indregnede beløb, og der er hensigt om at nettoafregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig.

Dagsværdimåling af finansielle instrumenter

Dagsværdi er det beløb, som et finansielt aktiv eller forpligtelse kan handles til mellem markedsdeltagere på målingstidspunktet i det primære marked, eller i dets fravær, det mest fordelagtige marked, som Spar Nord har adgang til på dette tidspunkt.

Dagsværdien måles ved hjælp af følgende dagsværdihierarki som afspejler de parametre, der indgår i målingerne:

Niveau 1 - Noteret markedspris:

Noterede priser (ikke-justerede) på aktive markeder for identiske finansielle aktiver eller forpligtelser.

Niveau 2 - Observerbare input:

Værdiansættelsesteknikker baseret på input, bortset fra noterede priser på niveau 1, som er observerbare, enten direkte (som priser) eller indirekte (afledt af priser).

Niveau 3 - Ikke-observerbare input:

Værdiansættelsesteknikker baseret på input til aktiver eller forpligtelser, som ikke er baseret på observerbare markedsdata. Værdiansættelsen er primært baseret på almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker.

Spar Nord indregner overførsler mellem niveauer i dagsværdihierarkiet i slutningen af regnskabsperioden for hele regnskabsåret.

Finansielle instrumenter generelt

Finansielle aktiver klassificeres på indregningstidspunktet i følgende kategorier:

- handelsbeholdning, som værdiansættes til dagsværdi
- udlån og tilgodehavender, som værdiansættes til amortiseret kostpris
- hold til udløb investeringer, som værdiansættes til amortiseret kostpris
- finansielle aktiver designet til dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen (fair value option)
- aktiver i puljeordninger, som værdiansættes til dagsværdi

Finansielle forpligtelser klassificeres på indregningstidspunktet i følgende kategorier:

- handelsbeholdning, som værdiansættes til dagsværdi
- passiver i puljeordninger, som værdiansættes til dagsværdi
- øvrige finansielle forpligtelser, som værdiansættes til amortiseret kostpris

Spar Nord har ingen hold til udløb investeringer.

Obligationer og aktier mv.

Ved første indregning på afregningsdagen måles obligationer og aktier mv. til dagsværdi eksklusive transaktionsomkostninger. Efterfølgende måles obligationer og aktier mv. til dagsværdi. Realiserede og urealiserede gevinster og tab samt udbytter indregnes i kursreguleringer og i udbytte af aktier i resultatopgørelsen.

Når der foreligger et aktivt marked, måles dagsværdien af obligationer og aktier mv. ved anvendelse af noterede markedspriser for instrumenterne. Et marked betragtes som aktivt når instrumentet handles med tilstrækkelig hyppighed og volumen til at give en valid prissætning. Dagsværdien af sådanne instrumenter opgøres på grundlag af de senest observerbare lukkekurskurser på balancedagen (niveau 1). Alternativt anvendes anerkendte modeller og observerbare markedsdata for tilsvarende aktiver til måling af dagsværdien (niveau 2).

Spar Nords erhvervede strategiske aktier, der ikke indgår i handelsbeholdningen, måles til dagsværdi på baggrund af tilgængelige handelsoplysninger eller anerkendte værdiansættelsesprincipper og aktuelle markedsdata, herunder en vurdering af den fremtidige indtjening og pengestrøm (niveau 3). Dagsværdien er ligeledes påvirket af medejerskab, samhandel og aktionæroverenskomst.

Værdipapirer udgår af balancen på afregningsdagen.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter samt uafviklede spotforretninger indregnes på handelsdagen og måles til dagsværdi. Positive dagsværdier indregnes under andre aktiver. Negative dagsværdier indregnes under andre passiver.

Ved første indregning måles afledte finansielle instrumenter samt uafviklede spotforretninger til dagsværdi eksklusive transaktionsomkostninger. Efterfølgende måles afledte finansielle instrumenter samt uafviklede spotforretninger til dagsværdi.

Realiserede og urealiserede gevinster og tab indregnes i kursreguleringer i resultatopgørelsen. For afledte finansielle instrumenter indregnes gevinst eller tab ikke ved første indregning ("day 1-profit/loss"), men amortiseres ud over instrumentets løbetid.

Dagsværdien af afledte finansielle instrumenter med positiv dagsværdi er justeret for kreditrisici på modparterne - CVA.

Ved opgørelse af dagsværdi anvendes anerkendte modeller og observerbare markedsdata (niveau 2), herunder rentekurver, valutakurser og volatilitetskurver til måling af dagsværdien. De anvendte værdiansættelsesmodeller omfatter swapmodeller, kreditprisindeksmodeller samt optionsmodeller, som eksempelvis Black & Scholes modeller.

Reporforretninger og reverse reporforretninger

Solgte værdipapirer, hvor der samtidig med salget er indgået aftale om tilbagekøb, indregnes på afregningsdagen i balancen, som om værdipapirerne fortsat var i behold. Det modtagne beløb opføres som gældsforpligtelse, og forskellen mellem salgs- og købskurs indregnes i resultatopgørelsen over løbetiden som renter. Afkastet af værdipapirerne indregnes i resultatopgørelsen.

Købte værdipapirer, hvor der samtidig med købet er indgået aftale om tilbagesalg, indregnes ikke i balancen, og afkastet af de købte værdipapirer indgår ikke i resultatopgørelsen. Det betalte købsvederlag indregnes som tilgodehavende, og forskellen mellem købs- og salgskurs indregnes i resultatopgørelsen over løbetiden som renter.

Reporforretninger og reverse reporforretninger indregnes som indlån/udlån eller gæld/tilgodehavender hos kreditinstitutter og måles til amortiseret kostpris.

Regnskabsmæssig sikring

Spar Nord anvender afledte finansielle instrumenter til sikring af renterisici på fastforrentede aktiver og forpligtelser (dagsværdisikring), som måles til amortiseret kostpris. Sådanne sikringsinstrumenter måles til dagsværdi, og værdiændringer indregnes i kursreguleringer. Når kriterierne for anvendelse af regnskabsmæssig sikring er opfyldt, reguleres den regnskabsmæssige værdi af de sikrede aktiver og forpligtelser for dagsværdiændringer vedrørende de sikrede risici (dagsværdisikring). Såfremt kriterierne for sikring ikke længere er opfyldt, amortiseres den akkumulerede værdiregulering af den sikrede post over den resterende løbetid.

RESULTATOPGØRELSE

Renteindtægter og -udgifter

Renteindtægter og -udgifter omfatter:

- rentebærende finansielle instrumenter, der måles til amortiseret kostpris, som indregnes i resultatopgørelsen efter den effektive rentes metode baseret på kostprisen på det finansielle instrument.
- amortisering af gebyrer, der er en integreret del af et finansielt instruments effektive afkast, herunder stiftelsesprovisioner, samt amortisering af en eventuel yderligere forskel mellem kostpris og indfrielseskurs
- renter på dagsværdiansatte finansielle instrumenter bortset fra renter vedrørende aktiver og indlån i puljer, som indregnes under kursreguleringer
- indtægtsførsel af renter på udlån med individuel nedskrivning for værdiforringelse foretaget på baggrund af den nedskrevne værdi
- renteindtægter på finansielle leasingaftaler og købekontrakter indregnet på baggrund af den aftalte effektive rente
- gebyrer mv. fra operationelle og finansielle leasingkontrakter periodiseret over aftalernes restløbetid og løbende indregnet under renteindtægter.

Gebyrer og provisionsindtægter, netto

Gebyrer og provisioner vedrørende udlån og tilgodehavender, som betragtes som en integreret del af udlånet, indregnes som en del af den regnskabsmæssige værdi af udlån og tilgodehavender og indregnes i resultatopgørelsen over lånenes løbetid som en del af den effektive rente. Provisioner vedrørende garantier indtægtsføres over garantiernes løbetid. Indtægter for at gennemføre en given transaktion, herunder fonds- og depotgebyrer og betalingsformidlingsgebyrer, indtægtsføres, når transaktionen er gennemført.

Kursreguleringer

Kursreguleringer omfatter realiserede og urealiserede kursreguleringer af poster i handelsbeholdningen af værdipapirer og afledte finansielle instrumenter samt andre aktier til dagsværdi (dagsværdioptionen). Herudover indregnes resultateffekten af valutakursreguleringer og regnskabsmæssig sikring af dagsværdi ligeledes under kursreguleringer.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til Spar Nords aktiviteter, herunder fortjeneste ved salg af overtagne, investerings- og domicilejendomme, salg af leasingaktiver, regulering af overtagne garantier mv.

Andre driftsindtægter indeholder også leasingydelse fra operationel leasing og lejeindtægter fra ejendomme fratrasket driftsomkostninger.

Fortjeneste ved salg opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgsmkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale og administration omfatter lønninger og vederlag mv. til personale og ledelse samt administrationsomkostninger. Udgifter til personale omfatter blandt andet lønninger, feriegodtgørelse, jubilæumsgratualer og pensionsordninger mv. Administrationsomkostninger består blandt andet af udgifter til it, marketing, lokaler og kontorhold mv.

Andre driftsudgifter

Andre driftsudgifter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til Spar Nords aktiviteter, herunder bidrag til Garantiformuen og Afviklingsformuen.

Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder

Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder omfatter den forholdsmæssige andel af de enkelte virksomheders resultat efter skat.

Skat

Moderselskabet Spar Nord Bank A/S er sambeskattet med sit danske datterselskab. Den aktuelle danske selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede danske selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster. Selskaber, der anvender skattemæssige underskud i andre selskaber, betaler sambeskatningsbidrag til moderselskabet svarende til skatteværdien af de udnyttede underskud, mens selskaber, hvis skattemæssige underskud anvendes af andre selskaber, modtager sambeskatningsbidrag fra moderselskabet svarende til skatteværdien af de udnyttede underskud (fuld fordeling). De sambeskattede danske selskaber indgår i acontoskatteordningen. Der indregnes en udskudt skatteforpligtelse af genbeskatningssaldoen relateret til den internationale sambeskatning vedrørende tidligere aktiviteter i udlandet, hvor det fratrækne skattemæssige underskud fra udlandet fortsat er omfattet af en 10 årig bindingsperiode for international sambeskatning.

Årets skat, der består af årets aktuelle skat og ændring i udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og i anden totalindkomst med den del, der kan henføres til poster i anden totalindkomst, og i egenkapitalen med den del, der kan henføres til poster direkte i egenkapitalen.

BALANCE

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker omfatter tilgodehavender hos andre kreditinstitutter samt tidsindskud i centralbanker. Reverse repoforretninger, det vil sige køb af værdipapirer, hvor der samtidig indgås aftale om tilbagekøb på et senere tidspunkt, og hvor modparten er et kreditinstitut eller en centralbank, indregnes som tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker. Værdiansættelse af tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker foretages som anført under udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris.

Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris

Regnskabsposten omfatter udlån og tilgodehavender, herunder pantebreve, finansielle leasingkontrakter (se særskilt afsnit efterfølgende) og reverse repoforretninger, hvor modparten ikke er et kreditinstitut eller en centralbank.

Første indregning sker til dagsværdien med tillæg af transaktionsomkostninger og med fradrag af modtagne gebyrer og provisioner, der knytter sig til etableringen. Efterfølgende måles udlån og tilgodehavender, der ikke er reverse repoforretninger, til amortiseret kostpris ved anvendelse af den effektive rentes metode med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af tab. Måling af reverse repoforretninger er beskrevet i afsnittet Repo-forretninger og reverse repoforretninger.

Værdiforringelse

Udlån og tilgodehavender overvåges løbende for vurdering af, om der er indtruffet en objektiv indikation på værdiforringelse, og om en test for værdiforringelse viser et tab. Dette foretages ved en individuel vurdering af alle signifikante og bonitetsmarkerede udlån og tilgodehavender. For mindre udlånsseksponeringer under 250.000 kr. sker der en automatiseret vurdering af bonitetsmarkerede kunder baseret på kundens registrerede data og karakteristika. For udlån og tilgodehavender uden individuel værdiforringelse sker gruppevis vurdering af grupper med ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko.

Individuelle nedskrivninger

Nedskrivninger vurderes ud fra en individuel vurdering af eksponeringer, når der på individuelt niveau er en objektiv indikation på værdiforringelse.

Der foreligger objektiv indikation på værdiforringelse af et udlån, hvis en eller flere af følgende begivenheder er indtruffet:

- låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder
- låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter
- Spar Nord yder låntager lempelser i vilkårene, som ikke ville være ydet, hvis det ikke var på grund af låntagers økonomiske vanskeligheder
- det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion

Nedskrivningen opgøres som forskellen mellem den bogførte værdi og den tilbagediskonterede værdi af de forventede betalingsstrømme. Sikkerheden fratrækkes til dagsværdi eksklusive realisationsomkostninger. En eventuel efterfølgende forøgelse af den tilbagediskonterede værdi af de forventede betalingsstrømme medfører hel eller delvis tilbageførsel af den foretagne nedskrivning. Til beregning af tilbagediskonteret værdi anvendes for fastforrentede udlån den oprindeligt fastsatte effektive rente og for variabelt forrentede udlån den aktuelt fastsatte effektive rente.

Såfremt en låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder nedskrives til det beløb, som låntager forventes at kunne servicere fremadrettet i en finansiell rekonstruktion. Vurderes en rekonstruktion ikke mulig, baseres nedskrivningen på forventede betalinger i en konkurssituation.

Gruppevis nedskrivninger

Individuelt vurderede udlån, der ikke er nedskrevet, samt øvrige udlån, inddeles i grupper for vurdering af nedskrivningsbehovet. En porteføljemæssig vurdering foretages på grupper af udlån, der har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko. Porteføljenedskrivningen skal blandt andet dække en forværring af betalingsmønstret fra den pågældende portefølje og ændring i forhold, der erfaringsmæssigt har sammenhæng med omfanget af betalingssvigt i den pågældende gruppe af udlån og tilgodehavender.

Porteføljevurderingen baseres på bankens ratingsystemer, som inddeler kunderne i ni ratingklasser.

Beregningen af gruppevis nedskrivninger bygger på bruttovændringer, således at de samlede gruppevis nedskrivninger ved en bruttotilgang udgøres af summen af de enkelte låntagers forværring i ratingklasserne, alene beregnet for de kunder, hvor ratingen er blevet forværret og dermed forøget risiko i forhold til det oprindeligt forventede, hvor denne forøgede risiko ikke er modgået med en tilsvarende forøgelse af kundens rente.

Der tages således ikke hensyn til, at andre låntagere i perioden har fået en bedre rating og dermed en mindre risiko end oprindeligt forventet.

De gruppevis nedskrivninger i Spar Nord beregnes som forskellen mellem nutidsværdien af det oprindelige forventede fremtidige tab og nutidsværdien af det forventede fremtidige tab efter forværringen for den enkelte kunde. Som diskonteringsfaktor anvendes det vejede gennemsnit af den aftalte effektive rentesats på de enkelte udlån.

Gruppevis nedskrivninger på leasingudlån foretages som en porteføljenedskrivning, der beregnes særskilt for brancherne transport, entreprenør, landbrug, industri og øvrige, idet disse grupper har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko. De gruppevis nedskrivninger bygger på en statistisk model, hvor der indgår eksterne konjunkturindikatorer i form af arbejdsløshedsprocent og indeks for forbrugertillid. I modellen indgår ligeledes udviklingen i andelen af udbetaling og deposita, idet højere procentvis udbetaling eller deposita vil reducere de gruppevis nedskrivninger.

Tab ved værdiforringelse mv.

Nedskrivninger på udlån føres på en nedskrivningskonto, som fratrækkes i udlån. Ændringen i nedskrivningskontoen indgår i resultatopgørelsen under nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. Indtræder der efterfølgende begivenheder, der viser, at værdiforringelsen ikke var af varig karakter, tilbageføres nedskrivningen via nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. Udlån, som vurderes ikke at kunne inddrives, afskrives. Afskrivningen fragår nedskrivningskontoen. Udlån afskrives, når de sædvanlige inddrivelsesprocedurer er gennemført i form af:

- debitors indgivelse af konkursbegæring, og bobestyreren har angivet det sandsynlige økonomiske resultat af konkursen
- Spar Nord eftergiver sine fordringer enten som følge af tvangsakkord eller frivilligt forlig
- Spar Nord af andre grunde anser det for helt usandsynligt, at fordringen vil blive inddrevet.

Der indtægtsføres ikke renter af den nedskrevne del af de enkelte udlån.

Leasing

Leasingkontrakter klassificeres som finansielle leasingkontrakter, når alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv overdrages til leasingtager. Alle andre leasingkontrakter klassificeres som operationelle leasingkontrakter.

Leasingaktiver i forbindelse med finansielle leasingaftaler, hvor Spar Nord er leasinggiver, indregnes under udlån til nettoinvesteringen i leasingkontrakterne med fradrag af afskrivninger (afdrag), som beregnes efter annuitiesprincippet over leasingperioden.

Indtægter fra leasingaktiverne indregnes på baggrund af den aftalte effektive rente i leasingkontrakterne og indgår i resultatopgørelsen under renteindtægter. Fortjeneste og tab fra salg af leasingaktiver føres som andre driftsindtægter og andre driftsudgifter.

Leasingaktiver fra operationel leasing, hvor Spar Nord er leasinggiver, indregnes under øvrige materielle aktiver og afskrives som Spar Nords øvrige materielle aktiver. Leasingindtægten fra operationelle leasingkontrakter indregnes lineært over den aktuelle leasingperiode under andre driftsindtægter.

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes til forholdsmæssig andel af indre værdi på balancedagen med tillæg af regnskabsmæssig værdi af erhvervet goodwill.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder i moderselskabet indregnes til forholdsmæssig andel af indre værdi på balancedagen med tillæg af regnskabsmæssig værdi af erhvervet goodwill.

Goodwill opgøres og måles som omtalt ovenfor under virksomhedssammenslutninger.

Andel af årets resultat efter skat indregnes i resultatopgørelsen under resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder. Ved køb eller afhændelse af tilknyttede virksomheder eller associerede virksomheder indgår virksomhedens resultat i resultatopgørelsen fra henholdsvis til overtagelsestidspunktet.

Fortjeneste eller tab ved salg opgøres som forskellen mellem salgssum og regnskabsmæssig værdi på overdragelsestidspunktet, inklusiv regnskabsmæssig værdi af goodwill, og indregnes under andre driftsindtægter/andre driftsudgifter.

Pensionspuljer

Aktiver, der indgår i pensionspuljer og kunders indskud i pensionspuljer, præsenteres i separate balanceposter. Afkast af puljeaktiver og -indskud præsenteres samlet under kursregulering og specificeres i note 8. Aktiver og passiver i puljeordninger indregnes til dagsværdi.

Immaterielle aktiver

Goodwill

Erhvervet goodwill indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede nedskrivninger for værdiforringelse, som beskrevet under virksomhedssammenslutning.

Der foretages ikke systematisk afskrivning.

Goodwill vedrørende associerede virksomheder indregnes under kapitalandele i associerede virksomheder.

Den regnskabsmæssige værdi af goodwill allokere til Spar Nords pengestrømsfrembringende enheder på overtagelsestidspunktet. Fastlæggelsen af pengestrømsfrembringende enheder følger den ledelsesmæssige struktur og interne økonomistyring.

Goodwill afskrives ikke, men for hver pengestrømsgenerende enhed testes goodwill for værdiforringelse mindst én gang årligt. Goodwill nedskrives til genindvindingsværdi over resultatopgørelsen, såfremt den regnskabsmæssige værdi af den pengestrømsgenerende enheds nettoaktiver overstiger den højeste værdi af nettosalgssum og nytteværdi, der svarer til nutidsværdien af forventede fremtidige pengestrømme fra enheden.

Kunderelationer og software

Kunderelationer erhvervet i forbindelse med virksomhedsovertagelse indregnes til kostpris og afskrives lineært over den forventede økonomiske brugstid, der ikke overstiger 10 år. Den økonomiske brugstid afhænger af kundeloyalitet.

Erhvervet software indregnes til kostpris, herunder installationsudgifter, og afskrives lineært over den forventede brugstid, der ikke overstiger 5 år.

Brugstiden revurderes årligt. Ændringer i afskrivningerne som følge af ændring i brugstiden indregnes fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssige skøn.

Kunderelationer og software, som afskrives, vurderes for nedskrivningsbehov, når der er indikationer på værdiforringelse. Der nedskrives i så fald til nytteværdien.

Grunde og bygninger

Ejendomme indregnes ved erhvervelsen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Låneomkostninger fra generel låntagning eller lån, der direkte vedrører anskaffelse og opførelse af kvalificerende aktiver (ejendomme), henføres til kostprisen for sådanne aktiver.

Dagsværdi opgøres ud fra aktuelle markedsdata på baggrund af en afkastmodel, hvori ejendommens lejeindtægt, driftsomkostninger herunder administration og vedligeholdelse mv. indgår. Driftsomkostninger og vedligeholdelse beregnes med udgangspunkt i den enkelte ejendoms stand, byggeår, materialevalg mv. Ud fra det beregnede driftsafkast og individuelt fastsatte afkastprocent beregnes ejendommens dagsværdi. Afkastprocenten fastsættes med baggrund i den enkelte ejendoms beliggenhed, anvendelsesmuligheder, vedligeholdelsesstand, bonitet mv. Dagsværdien af den enkelte ejendom revurderes årligt med udgangspunkt i det aktuelle marked og renteniveau.

Domicilejendomme er ejendomme, som Spar Nord selv benytter til administration, filial eller øvrig servicevirksomhed. For domicilejendomme foretages systematisk afskrivning af den regnskabsmæssige værdi over den forventede brugstid på 50 år på bygninger. På særlige installationer i bygninger afskrives lineært over brugstiden på 20 år. Ved opgørelse af afskrivninger tages hensyn til forventet scrapværdi. Opskrivninger af domicilejendomme til dagsværdi indregnes i anden totalindkomst og henlægges til en særlig reserve under egenkapitalen. Opskrivningshenlæggelser, mens af- og nedskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver.

Domicilejendomme, der i henhold til en offentliggjort plan forventes solgt inden for 12 måneder, behandles som aktiver i midlertidig besiddelse.

Grunde afskrives ikke.

Investerings ejendomme er ejendomme, som besiddes for at opnå lejeindtægter og/eller kapitalgevinster, herunder ejendomme udlejet under operationelle leasingaftaler samt overtagne ejendomme. Der foretages ikke afskrivning på investerings ejendomme. Ændringer i dagsværdier indregnes i moderselskabet under kursreguleringer, mens nettodagsværdiændringerne i koncernen indregnes under andre driftsindtægter. Lejeindtægter indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter.

Øvrige materielle aktiver

Driftsmidler i form af it-udstyr, biler, inventar og indretning af lejede lokaler indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Leasingaktiver fra operationel leasing, hvor Spar Nord er leasinggiver, indregnes ligeledes under øvrige materielle aktiver. Afskrivningsgrundlaget for et materielt aktiv er forskellen mellem købsprisen for aktivet og restværdien (scrapværdien) ved brugstidens ophør, og der foretages løbende en vurdering af restværdien. For indretning af lejede lokaler foretages afskrivning over lejekontraktens løbetid, dog maksimalt 10 år. For de øvrige driftsmidler foretages afskrivning lineært over aktivernes forventede brugstid, der ikke overstiger 5 år.

Nedskrivning

Materielle aktiver vurderes for nedskrivningsbehov, når der er indikationer på værdiforringelse, og der nedskrives til genindvindingsværdien, som er den højeste værdi af nettosalgsprisen og nytteværdien. Nedskrivning foretages over resultatopgørelsen.

Aktiver i midlertidig besiddelse

Aktiver i midlertidig besiddelse omfatter materielle aktiver, herunder aktiver overtaget som følge af afvikling af kundeengagementer, hvor det er hensigten at sælge aktiverne inden for 12 måneder. Overtagne aktiver indregnes til den laveste værdi af regnskabsmæssig værdi og dagsværdi med fradrag af omkostninger ved salg.

Der afskrives ikke på aktiverne fra det tidspunkt, hvor de klassificeres som aktiver i midlertidig besiddelse.

Tab ved værdiforringelse, som opstår ved den første klassifikation som aktiver i midlertidig besiddelse, og gevinst eller tab ved efterfølgende måling til laveste værdi af den regnskabsmæssige værdi eller dagsværdi med fradrag af salgsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen under de poster, de vedrører. Gevinst og tab oplyses i noterne.

Aktiver og dertil knyttede forpligtelser udskilles i særskilte linjer i balancen.

Betalbar skat og udskudt skat

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst, reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatter.

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gældsmedode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser. Der indregnes dog ikke udskudt skat af midlertidige forskelle vedrørende skattemæssigt ikke-afskrivningsberettiget goodwill og andre poster, hvor midlertidige forskelle er opstået på anskaffelsestidspunktet uden at have effekt på resultat eller skattepligtig indkomst. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter forskellige beskatningsregler, måles udskudt skat på grundlag af den af ledelsen planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudt skat indregnes i balancen under posterne udskudte skatteaktiver og udskudte skatteforpligtelser på grundlag af forventede skattesats.

Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes under udskudte skatteaktiver med den værdi, hvortil de forventes at blive anvendt, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion.

Udskudte skatteaktiver og skatteforpligtelser modregnes, hvis virksomheden har en juridisk ret til at modregne aktuelle skatteforpligtelser og skatteaktiver eller har til hensigt enten at indfri aktuelle skatteforpligtelser og skatteaktiver på nettbasis eller at realisere aktiverne og forpligtelserne samtidig.

Der foretages regulering af udskudt skat vedrørende foretagne eliminerings af urealiserede koncerninterne avancer og tab.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændringen i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

Andre aktiver

Andre aktiver omfatter blandt andet kapitalindskud i Bankernes EDB Central a.m.b.a., tilgodehavende renter og provisioner samt positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter. Dagsværdimåling af positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter er nærmere beskrevet i afsnittet afledte finansielle instrumenter. Øvrige poster måles til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, og omfatter henholdsvis forudbetalte omkostninger (aktiver) og forudbetalte indtægter (passiver).

Finansielle forpligtelser

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker samt indlån omfatter blandt andet modtagne beløb under repoforretninger, det vil sige salg af værdipapirer, hvor der samtidig indgås aftale om tilbagekøb på et senere tidspunkt. Gæld til kreditinstitutter og centralbanker samt indlån indregnes ved låneoptagelse til dagsværdi svarende til modtaget vederlag med fradrag af afholdte direkte henførbare transaktionsomkostninger. Efterfølgende måling af gæld til kreditinstitutter og centralbanker samt indlån, der ikke er repoforretninger, sker til amortiseret kostpris ved anvendelse af "den effektive rentes metode", således at forskellen mellem nettoprovenu og nominal værdi indregnes i resultatopgørelsen under renteudgifter over låneperioden.

Øvrige forpligtelser måles til nettorealiseringsværdi.

Øvrige ikke-afledte forpligtelser til dagsværdi

Øvrige ikke-afledte forpligtelser til dagsværdi omfatter negative beholdninger i forbindelse med reverse repoforretninger og aftaler om værdipapirlån mv.

Negative beholdninger vedrørende reverse repoforretninger og aftaler om værdipapirlån opstår, når Spar Nord videresælger aktiver, som er modtaget som sikkerhed. Disse modtagne aktiver føres ikke i balancen, hvorfor et videresalg medfører en negativ beholdning.

Andre passiver

Andre passiver omfatter blandt andet skyldige renter, negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter samt skyldige personaleydelse. Dagsværdimåling af negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter er nærmere beskrevet i afsnittet Afledte finansielle instrumenter. Øvrige poster måles til amortiseret kostpris.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser omfatter hovedsageligt garantiforpligtelser, hensættelser til tab på uigenkaldelige kredittilsagn, retssager og eventuelle omstrukturingsomkostninger mv.

Omkostninger til omstruktureringer indregnes som forpligtelser, når en detaljeret, formel plan for omstruktureringen foreligger på balancedagen.

Der indregnes en hensættelse, når der foreligger en retslig eller faktisk forpligtelse, og når det er sandsynligt at forpligtelsen vil blive effektueret, og forpligtelsen kan måles pålideligt.

Hensatte forpligtelser baseres på ledelsens bedste skøn over forpligtelsernes størrelse. Ved målingen af hensatte forpligtelser foretages tilbagediskontering, hvor betydningen for regnskabet er væsentlig.

Efterstillede kapitalindskud

Efterstillede kapitalindskud er gældsforpligtelser i form af supplerende kapital og andre kapitalindskud, som i tilfælde af likvidation eller konkurs først fyldestgøres efter de almindelige kreditorkrav.

Efterstillede kapitalindskud indregnes ved låneoptagelse til dagsværdi med fradrag af direkte henfør bare transaktionsomkostninger. Efterfølgende måles efterstillede kapitalindskud til amortiseret kostpris ved anvendelse af den effektive rentes metode.

Egenkapital

Opskrivningshenlæggelser

Opskrivningshenlæggelser omfatter opskrivning af Spar Nords domicilejendomme efter indregning af udskudt skat. Reserven opløses, når ejendommene nedskrives, sælges eller udgår.

Lovpligtige reserver

Lovpligtige reserver omfatter værdireguleringer af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder efter indre værdis metode. Reserven reduceres med udbytteudlodninger til moderselskabet, andre egenkapitalbevægelser i tilknyttede og associerede virksomheder samt ved hel eller delvis realisation af kapitalandelene.

Hybrid kernekapital

Hybrid kernekapital udstedt med uendelig løbetid og uden kontraktuel forpligtelse til betaling af ydelser og renter (additional tier 1 capital under CRR), opfylder ikke betingelserne for en finansiel forpligtelse i henhold til IAS 32. Udstedelsen betragtes derfor som egenkapital.

Nettobeløbet ved udstedelsen indregnes som en stigning i egenkapitalen. Betaling af renter behandles som udbytte, og indregnes direkte i egenkapitalen på det tidspunkt forpligtelsen opstår.

Ved Spar Nords indfrielse af obligationerne vil egenkapitalen på indfrielsestidspunktet blive reduceret med indfrielsesbeløbet. Anskaffelses- og afståelsessummer for køb og salg af hybrid kernekapital under CRR indregnes direkte i egenkapitalen på samme måde som beholdninger af egne aktier.

Foreslået udbytte

Foreslået udbytte indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på den ordinære generalforsamling (dekleringstidspunktet). Udbytte, som foreslås udloddet for året, indgår under egenkapitalen indtil vedtagelsen. I henhold til bankens udbyttepolitik er det hensigten at udlodde 40-50% af årets resultat som ordinært udbytte under hensyntagen til, at bankens kapitalmålsætninger er indfriet.

Egne aktier og egne obligationer

Egne aktier og egne obligationer indregnes ikke som aktiver. Anskaffelses- og afståelsessummer samt udbytte for egne aktier indregnes direkte i overført resultat under egenkapitalen. Kapitalnedsættelse ved annullering af egne aktier reducerer aktiekapitalen med et beløb svarende til kapitalandelens nominelle værdi på tidspunktet for registrering af kapitalnedsættelsen.

Anskaffelse af egne obligationer indregnes direkte i efterstillede kapitalindskud. Ved anskaffelse af egne obligationer indregnes tab eller gevinst i resultatopgørelsen som forskellen mellem anskaffelsessum og regnskabsmæssig værdi af forpligtelsen.

Oplysninger om standarder, som endnu ikke er trådt i kraft

International Accounting Standards Board (IASB) har udsendt en række nye regnskabsstandarder (IAS og IFRS) og fortolkningsbidrag (IFRIC), der ikke er obligatoriske for Spar Nord ved udarbejdelsen af årsrapporten for 2017. Dette omfatter IFRS 9, 15 og 16 samt ændringer til IAS 40 og IFRS 2. IFRS 9, 15 og 16 er godkendt af EU, hvorimod ingen af de øvrige kommende standarder og fortolkningsbidrag er godkendt af EU.

Spar Nord forventer først at implementere de nye standarder og fortolkningsbidrag, når de bliver obligatoriske. Bortset fra IFRS 9, jf. nedenfor, forventes de øvrige nye standarder og fortolkningsbidrag ikke at få væsentlig indflydelse på bankens regnskabsaflæggelse.

IFRS 9 Financial Instruments

IFRS 9 "Financial Instruments", der erstatter IAS 39, ændrer klassifikation og den deraf afledte måling af finansielle aktiver og forpligtelser samt i nogen grad ved reglerne om regnskabsmæssig sikring.

Standarden er obligatorisk for regnskabsåret der begynder 1. januar 2018, hvorfra Spar Nord anvender standarden.

1) IFRS 9-klassifikation og måling

Der introduceres en mere logisk tilgang til klassifikation af finansielle aktiver drevet af Spar Nords forretningsmodel og de underliggende kontraktmæssige pengestrømme som knytter sig til de finansielle aktiver.

- Finansielle aktiver, som holdes for at generere de kontraktmæssige betalinger, og hvor de kontraktlige betalinger udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles efter tidspunktet for første indregning til amortiseret kostpris.

Spar Nords udlån til amortiseret kostpris og tilgodehavende hos kreditinstitutter indgår i denne kategori. Beholdningen måles til amortiseret kostpris.

- Finansielle aktiver, som holdes i en blandet forretningsmodel, hvor nogle finansielle aktiver holdes for at generere de kontraktmæssige betalinger og andre finansielle aktiver sælges, og hvor de kontraktlige betalinger på de finansielle aktiver i den blandede forretningsmodel udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles efter tidspunktet for første indregning til dagsværdi gennem anden totalindkomst.

De pågældende finansielle aktiver indgår i et risikostyrings-system og en investeringsstrategi, der baserer sig på dagsværdier, og indgår på dette grundlag i Spar Nords interne ledelsesrapportering. Porteføljen måles derfor til dagsværdi gennem resultatopgørelsen.

- Finansielle aktiver, som ikke opfylder de ovennævnte kriterier for forretningsmodel, eller hvor de kontraktmæssige pengestrømme ikke udelukkende udgøres af rente og afdrag på det udestående beløb, måles efter tidspunktet for første indregning til dagsværdi gennem resultatopgørelsen.

Denne residualkategori omfatter bl.a. finansielle aktiver, der er erhvervet med en handelshensigt. Beholdningen måles til dagsværdi gennem resultatopgørelsen.

Anvendelsen af IFRS 9-målingskategorierne for finansielle aktiver på baggrund af forretningsmodellen og på baggrund af karakteristika ved de kontraktmæssige betalingsstrømme vil kun føre til mindre ændringer i klassifikations- og målingsprincipper i forhold til målingsprincipperne anvendt i Spar Nords 2017-årsrapport.

2) IFRS 9 – nedskrivninger

Den nye nedskrivningsmodel indebærer, at der skal nedskrives på alle Spar Nords krediteksponeringer opgjort til amortiseret kostpris baseret på et statistisk forventet tab ("expected loss"-model). Under de eksisterende regler nedskrives først, når der er konstateret objektiv indikation på værdiforringelse ("incurred loss"-model).

Den nye forventningsbaserede nedskrivningsmodel indebærer, at et finansielt aktiv på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab indenfor 12 måneder (stadie 1). Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning, nedskrives aktivet med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktivets restløbetid (stadie 2). Konstateres aktivet kredittorringet (stadie 3), nedskrives aktivet uændret med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid, men renteindtægter indregnes i resultatopgørelsen efter den effektive rentes metode i forhold til det nedskrevne beløb.

Inddelingen i stadier og opgørelse af det forventede tab baseres primært på Spar Nords ratingmodeller.

Nyudviklede nedskrivningsmodeller understøtter beregningen af det forventede kredittab, der bygger på tabsprocenter samt begreberne PD (sandsynligheden for misligholdelse), LGD (tab ved misligholdelse) og EAD (eksponering ved misligholdelse).

Beregningen af det forventede tab på eksponeringer i stadie 1 og 2 foretages på baggrund af en modelberegning, mens beregningen på eksponeringer fra den svage del af stadie 2 samt stadie 3-eksponeringer foretages som en kombination af en individuel vurdering og en modelberegning. Modelberegning foretages på baggrund af bankens PD-model, der har været en del af grundlaget for kreditstyringen i gennem en årrække, suppleret med et makroøkonomisk modul der justerer de beregnede PD-værdier.

En mindre afgrænset portefølje klassificeres som havende en lav kreditrisiko. Eksponeringer mod disse modparter fastholdes i stadie 1.

- Ved overgang fra stadie 1 til stadie 2 defineres en betydelig stigning i kreditrisikoen således:

Vurderingen af kreditrisikoen baseres på udviklingen i kundernes PD-niveau, således at der er indtruffet en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første gang indregning i følgende situationer:

- En stigning i PD for den forventede restløbetid for det finansielle aktiv på 100 % og en stigning i 12 måneders PD på 0,5 procentpoint, når 12 måneders PD ved første indregning var under 1,0 %.
- En stigning i PD for den forventede restløbetid for det finansielle aktiv på 100 % eller en stigning i 12 måneders PD på 2,0 procentpoint, når 12 måneders PD ved første indregning var 1,0 % eller derover.
- Bonitetsafdelingen overvåger udviklingen i eksponeringernes kreditbonitet og gennemfører en systematisk kontrol af kreditporteføljen. I styringen anvendes "svag-liste" for kunder med særlig risiko. Hvis en kunde svag-markeres, vil kundens PD blive reberegnet.

- Hvis et finansielt aktiv har været i restance i mere end 30 dage, vurderes det ligeledes, at kreditrisikoen er steget betydeligt.

Eksposeringer med kunder, hvis betalingsevne udviser betydelige svaghedstegn, bliver indplaceret i stadie 2-svag. Kundens betalingsevne i denne kategori udviser som udgangspunkt en PD, der overstiger 5,0 %.

- Ved beregning af forventede tab anvendes fremadskuende information således:
Den fremadskuende information, der indgår i beregningen af det forventede tab, sker i form af makroøkonomiske prognoser.

Modellen er bygget op om en række regressionsmodeller, der fastlægger den historiske sammenhæng mellem default og en række forklarende makroøkonomiske variable såsom arbejdsløshed, BNP, boligprisudvikling, industriindeks mv. Med afsæt i stressscenariet dannes beregningsgrundlaget for det sammenvæjede forventede tab.

- *Definition af misligholdelse*
En eksponering mod en modpart vurderes som misligholdt hvis
 - Modparten har kreditforringede eksponeringer, hvor det vurderes, at modparten ikke vil kunne tilbagebetale sine kreditforpligtelser som aftalt.
 - Modpartens gældsforpligtelser er sat i bero eller der er givet væsentlig lempeligere vilkår i rentesats, afdragsprofil eller henstand
 - Modparten har over et længere tidsrum (90 dage) været i restance eller overtræk med en beløbsstørrelse, som anses for at være væsentlig.

3) IFRS 9 – Regnskabsmæssig sikring

De nye regler om regnskabsmæssig sikring udbreder anvendelsen af sikringsreglerne for herved i højere grad at bringe virksomhedernes regnskabsrapportering i overensstemmelse med virksomhedernes faktiske risikostyring.

De ændrede regler om regnskabsmæssig sikring påvirker ikke Spar Nords regnskabsaflæggelse, da Spar Nord ikke anvender reglerne om regnskabsmæssig sikring.

4) Spar Nords effekt af overgang til IFRS 9 og kapitalmæssig indfasning

- Ændring af metoden til opgørelse af kredittab forventes samlet set at medføre en forøgelse af bankens nedskrivninger og hensættelser i niveauet 225-275 mio. kr., som reduceret med skatteeffekten på 22 %. svarende til en reduktion af aktionærernes egenkapital på 2,2-2,6%.

Effekten efter skat vil blive indregnet som en reduktion af aktionærernes egenkapital pr. 1. januar 2018.

- Spar Nord har besluttet at anvende overgangsordningen efter CRD, således at en negativ effekt af IFRS 9-nedskrivningsreglerne først får fuld virkning på kapitalgrundlaget efter 5 år.

Spar Nord vurderer, at virkningen af IFRS 9 på kapitalgrundlaget vil være uvæsentlig ved reglernes ikrafttrædelse 1. januar 2018, mens virkningen på kapitalgrundlaget fremadrettet vil være afdæmpet negativ i takt med, at overgangsordningen udfases.

IFRS 16 Leases

IFRS 16 "Leases" er udsendt medio januar 2016. Standarden, der træder i kraft for regnskabsår, der begynder 1. januar 2019 eller senere, ændrer den regnskabsmæssige behandling for de leasingkontrakter, der i dag behandles som operationelle leasingaftaler.

Der er endnu ikke foretaget en analyse af den nye standards betydning for Spar Nord. Spar Nord har ultimo 2017 operationelle leasingaftaler med minimumsleasingforpligtelser på max. 1% af balancesummen, der fremover skal indregnes i balancen.

NOTE

2 VÆSENTLIGE REGNSKABSMÆSSIGE SKØN OG VURDERINGER

Opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser forudsætter, at ledelsen foretager en række skøn og vurderinger af fremtidige forhold, der har væsentlig indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser.

Ledelsens anvendte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. Forudsætningerne kan være ufuldstændige eller unøjagtige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå. At foretage skøn og vurderinger er derfor i sagens natur vanskeligt, og når disse desuden involverer kundeforhold og øvrige modparter, vil de være forbundet med usikkerhed. Det kan være nødvendigt at ændre tidligere foretagne skøn som følge af ændringer i de forhold, der lå til grund for de tidligere skøn eller på grund af ny viden eller efterfølgende begivenheder.

De områder, hvor kritiske skøn og vurderinger har den væsentligste effekt på regnskabet er følgende:

- nedskrivninger af udlån
- dagsværdi af finansielle instrumenter

Nedskrivninger af udlån

Test af værdiforringelse af individuelle udlån indebærer skøn over forhold, hvorom der er høj grad af usikkerhed. Vurderingen indebærer skøn over den mest sandsynlige fremtidige pengestrøm, som kunden kan generere. For udlånseksponeringer under 250.000 kr. sker der en automatiseret vurdering af bonitetsmarkerede kunder baseret på kundens registrerede data og karakteristika. For udlån og tilgodehavender uden individuel værdiforringelse sker gruppevis vurdering af grupper med ensartet karakteristika med hensyn til kreditrisiko.

Udlån, hvor der ikke foreligger objektiv indikation på værdiforringelse, eller hvor der ikke er identificeret et individuelt nedskrivningsbehov, indgår i en gruppe, hvor der på porteføljeniveau vurderes, om der er nedskrivningsbehov.

Ved test for værdiforringelse af en gruppe af udlån er det væsentlige aspekt at identificere de begivenheder, der giver objektiv indikation af, at der er indtruffet tab på gruppen. Vurderingen af nutidsværdien af de pengestrømme, der genereres af kunderne i gruppen, indeholder usikkerhed, når der anvendes historiske data og erfaringsbaserede vurderinger i forbindelse med, at forudsætningerne justeres på baggrund af de historiske data og for at afspejle den aktuelle situation.

Udlån placeres i grupper med ensartede kreditrisikoegenskaber ved anvendelse af Spar Nords ratingsystem. Der sker løbende rating af kunderne, og kunder, der beregnes til at have ændrede kreditrisikokarakteristika, flyttes løbende til nye ratinggrupper. Det er således kundens nedklassificering til en svagere gruppe, der er indikator for forværringen.

Såfremt man på statusdagen har kendskab til, at der er indtruffet forhold, der enten har forværret eller forbedret det fremtidige betalingsmønster, som modellerne ikke har taget højde for, korrigeres der for dette ved udøvelse af et kvalificeret ledelsesmæssigt skøn.

Spar Nord arbejder med et kreditsystem med statistisk baserede ratingmodeller for både private og erhvervskunder. Derudover baseres kundernes rating på en bonitetsmarkering, der foretages på kunder med faretegn.

Bonitetsmarkeringen indeholder væsentlige ledelsesmæssige skøn, som specielt påvirkes af faktorer som ejendomspriser, arbejdsløshed og efterspørgsel efter forskellige produkter og ydelser. Året 2017 viste en mindre bonitetsmæssig forbedring for privatkunderne, samt en markant forbedring for erhvervskunderne. Landbruget havde umiddelbart et fornuftigt år, hvor afregningspriserne for både mælk og svinekød blev realiseret på et tilfredsstillende niveau, således hovedparten kunne skabe overskud i 2017.

Nedskrivningskontoen er fra ultimo 2016 til ultimo 2017 faldet fra 1,9 mia. kr. til 1,6 mia. kr.

Til reduktion af risikoen på de enkelte eksponeringer modtages sikkerheder primært i form af pant i fysiske aktiver, værdipapirer samt rullende materiel, hvoraf pant i fast ejendom er den væsentligste form. Der indgår væsentlige ledelsesmæssige skøn ved værdiansættelsen af sikkerhederne.

Udlån udgør 46.747 mio. kr. svarende til ca. 58 % af koncernens aktiver ultimo 2017. Der henvises til note 19, udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris samt note 51, kreditrisiko for nærmere beskrivelse heraf.

Dagsværdi af finansielle instrumenter

Spar Nord måler en række finansielle instrumenter til dagsværdi, herunder alle afledte finansielle instrumenter samt aktier og obligationer.

Vurderinger udøves i forbindelse med fastsættelse af dagsværdien af finansielle instrumenter på følgende områder:

- valg af værdiansættelsesmetode
- fastsættelse af, hvornår tilgængelige noterede priser ikke repræsenterer dagsværdien
- opgørelse af dagsværdireguleringer for at tage højde for relevante risikofaktorer såsom kredit-, model- og likviditetsrisiko
- vurdering af, hvilke markedsparametre, der skal iagttages for unoterede aktier skønnes over fremtidig pengestrøm og forrentningskrav

I disse situationer er beslutningerne baseret på en vurdering i overensstemmelse med Spar Nords regnskabspraksis. Alle sådanne beslutninger godkendes af de relevante koncernfunktioner.

Spar Nord har som led i sin drift erhvervet strategiske kapitalandele i sektorleverandørselskaber.

Strategiske kapitalandele måles til dagsværdi på baggrund af tilgængelige oplysninger om handler med den pågældende virksomheds kapitalandele eller alternativt en værdiansættelsesmodel baseret på anerkendte metoder og aktuelle markedsdata, herunder inddragelse af en vurdering af den forventede fremtidige indtjening og pengestrømme. Værdiansættelsen vil ligeledes være påvirket af medejerskab, samhandel og aktionæroverenskomster mv. Såfremt en pålidelig dagsværdi ikke kan fastlægges, sker værdiansættelse til kostpris med fradrag af eventuelle nedskrivninger.

For finansielle instrumenter, hvor værdiansættelsen kun i mindre omfang bygger på observerbare markedsdata, er værdiansættelsen påvirket af skøn. Dette er for eksempel tilfældet for unoterede aktier og visse obligationer, hvor der ikke er et aktivt marked. Der henvises til omtale i note 1 anvendt regnskabspraksis og til note 49 oplysning om dagsværdi for en nærmere beskrivelse, herunder en følsomhedsanalyse.

Finansielle instrumenter værdiansat ud fra ikke observerbare input udgør 1.719 mio. kr. svarende til 2 % af Spar Nords aktiver ultimo 2017.

NOTE

3 FORRETNINGSSEGMENTER

Beskrivelse af forretningssegmenter

Koncernen er organiseret i en række forretningsområder og ressource- og stabsfunktioner ud fra forskelle i produkter og serviceydelser. De rapporterede forretningsområder er lig koncernens organisatoriske enheder ud fra kundens tilhørsforhold, hvorpå intern opfølgning foregår.

Spar Nords Lokale Banker betjener alle typer af privat- og erhvervskunder. Større erhvervskunder og formuende privatkunder betjenes via Storkundeafdelingen. Spar Nords Lokale Banker (retailbanken) er den største organisatoriske enhed i Spar Nord koncernen og omfatter 50 lokale banker i hele landet. Spar Nord Banks leasingaktiviteter indgår som en integreret del i Spar Nords Lokale Banker.

Handels- og Udlandsområdet omfatter Markets, Aktier, Renter og valuta, Kapitalforvaltningen samt International Division. Handels- og Udlandsområdet beskæftiger sig med valuta og værdipapirer, herunder afdækning og styring af de handler, der foretages af bankens kunder i de lokale banker. Handels- og udlandsområdet har endvidere samarbejde med en række af bankens største virksomheder og privatpersoner, ligesom en del af bankens egne positioner håndteres her. International Division beskæftiger sig med produkter og rådgivning forbundet med eksport og import.

Øvrige områder omfatter de centrale supportfunktioner, resterende indtægter og omkostninger samt eliminerings.

Principper for intern afregning

Der beregnes intern afregningsrente for alle forretningssegmenterne. Den interne afregningsrente anvendes for at udligne forskelle på aktiver og passiver (over-/underskudslikviditet) mellem forretningssegmenterne. Den interne afregningsrente beregnes på baggrund af markedsrenter samt et likviditetstillæg.

Centralt afholdte omkostninger samt enkelte indtægtsposter fordeles som udgangspunkt internt mellem forretningssegmenterne efter kostpris. Der fordeles fra de enheder der afholder omkostningerne, og fordelingen sker efter en vurdering af den forholdsmæssige andel af det samlede aktivitetsniveau.

Øvrige indtægter og omkostninger er allokert til de forretningssegmenter, som de direkte er tilknyttet eller på rimelig vis kan allokere til driften af.

Forretningssegmenternes aktiver og forpligtelser er de driftsaktiver og driftsmæssige forpligtelser, der anvendes i et forretningssegments drift, og som direkte er tilknyttet eller på rimelig vis kan allokere til forretningssegmentet. I det enkelte forretningssegment indgår en allokert kapital, svarende til 13% (2016: 12%) af forretningsområdets gennemsnitlige samlede risikoeksponering. I forretningssegmentet øvrige områder præsenteres forskellen mellem allokert kapital og egenkapital.

Oplysning om indtægter fordelt på produkter og tjenesteydelser

Koncernens forretningsområder er organiseret ud fra forskelle i produkter og serviceydelser, ligesom produkter og serviceydelser er ensartede inden for de enkelte forretningsområder.

Indtægter fra forretningsområdet Spar Nords Lokale Banker omfatter primært rente- og gebyrindtægter relateret til produkter på ud- og indlånsiden samt leasingaktiviteter. Kunderne omfatter både private, erhverv og offentlige kunder.

Indtægter fra forretningsområdet Handels- og Udlandsområdet omfatter rente og kursreguleringer på valuta- og handelsrelaterede produkter samt renteindtægter og kursreguleringer på bankens værdipapirbeholdning.

Basisindtjening er Spar Nords alternative resultatmål

Koncernen anvender basisindtjeningen som resultatmål.

I basisindtjeningsopstillingen i ledelsesberetningen præsenteres den indtægtsførte del af underkursen på overtagne engagementer sammen med nedskrivninger på udlån mv., hvorimod i resultatopgørelsen i henhold til koncernens regnskabspraksis indgår posten under renteindtægter. Formålet med præsentation i basisindtjeningsopstillingen er at opnå en ensartet styring og præsentation af hele udlånsporteføljen.

I note 4 renteindtægter indgår den indtægtsførte del af underkurs på overtagne engagementer under øvrige renteindtægter.

Øvrige poster efter basisindtjeningen omfattede i tidligere år bidrag til sektorløsninger og særlige fusionsrelaterede poster. Bidrag til sektorløsninger omfattede Spar Nords indbetaling til Garantifonden for indskydere og investorer samt værdiregulering på fordringer.

Afstemning af sammenhæng mellem basisindtjening i ledelsesberetningen og resultatopgørelsen i henhold til Spar Nords anvendte regnskabspraksis, fremgår af de efterfølgende sider i note 3.

FORRETNINGSSEGMENTER 2017

Mio. kr.	Spar Nords Lokale Banker	Handels- og Udlandsområdet	Øvrige områder	Basisindtjening*)	Reklassi- fikationer**)	Koncernen i alt
RESULTATOPGØRELSE						
Nettorenteindtægter	1.442	41	63	1.546	31	1.577
Nettogebyrindtægter	1.119	-4	1	1.116	0	1.116
Kursreguleringer og udbytte	153	202	49	404	0	404
Andre driftsindtægter	23	1	27	51	0	51
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	0	0	32	32	0	32
Basisindtægter/omsætning i alt	2.737	240	172	3.150	31	3.181
Driftsomkostninger og afskrivninger	1.567	57	312	1.936	0	1.936
Basisindtjening før nedskrivninger	1.170	183	-140	1.213	31	1.244
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	-22	-14	-2	-38	31	-7
Resultat før skat	1.192	197	-138	1.251	0	1.251

*) Basisindtjeningskolonnen svarer til koncernens regnskabsopstilling i ledelsesberetningen.

**) Sammenhæng til koncernen specificeres i kolonnen reklassifikationer. Reklassifikationer påvirker posterne nettorenteindtægter og nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. med 31 mio. kr.

	Spar Nords Lokale Banker	Handels- og Udlandsområdet	Øvrige områder	Koncernen i alt
BALANCE				
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	37.091	9.648	8	46.747
Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	0	0	128	128
Immaterielle og materielle aktiver *)	244	0	680	924
Øvrige aktiver **)	16.836	14.591	1.141	32.568
Allokerede aktiver i alt	54.171	24.239	1.957	80.367
Indlån og anden gæld	47.895	437	511	48.843
Egenkapital (allokeret kapital)	5.248	918	2.809	8.975
Øvrige passiver	15.811	3.559	3.179	22.549
Allokerede passiver i alt	68.954	4.914	6.499	80.367
Oplysninger - indtægter/omsætning i alt				
Interne indtægter/omsætning	-135	73	589	527
Interne indtægter og elimineret, modregnet i omkostninger	0	-51	-476	-527
Indtægter/omsætning til eksterne kunder	2.872	218	91	3.181
Indtægter/omsætning i alt	2.737	240	204	3.181
Oplysninger - pengestrømsopgørelse				
Af- og nedskrivninger ***)	21	0	40	61
Tilgang immaterielle og materielle aktiver *)	36	0	58	94
Ikke kontante driftsposter, ekskl. af- og nedskr. på immaterielle og materielle aktiver	0	0	-314	-314
Nedskrivninger og tilbageførte nedskrivninger på udlån mv.	275	0	0	275
Nøgletal				
Egenkapitalforrentning, % ****)	24,1	23,7	-	-
Omkostningsandel af basisindtægter	0,57	0,24	-	-
Den samlede risikoeksponering, ultimo	40.370	7.060	2.116	49.546
Antal ansatte (ultimo, heltid)	1.040	75	423	1.538

*) Alle aktiver er placeret i Danmark.

**) Midlertidig overtagne aktiver udgør 21 mio. kr., hvoraf 2 mio. kr. relaterer sig til leasingsaktiviteter og 19 mio. kr. relaterer sig til øvrige områder.

***) Der er ikke foretaget væsentlige nedskrivninger

****) Egenkapitalforrentningsprocenten p.a. er opgjort på baggrund af allokeret kapital, som udgør 13% af den gns. samlede risikoeksponering.

FORRETNINGSSEGMENTER 2016

Mio. kr.	Spar Nords Lokale Banker	Handels- og Udlandsområdet	Øvrige områder	Basisindtjening*)	Reklassi- fikationer**)	Koncernen i alt
RESULTATOPGØRELSE						
Nettorenteindtægter	1.474	53	94	1.621	50	1.671
Nettogebyrindtægter	1.044	10	-1	1.053	0	1.053
Kursreguleringer og udbytte	135	229	70	434	0	434
Andre driftsindtægter	17	1	12	30	0	30
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	0	0	30	30	0	30
Basisindtægter/omsætning i alt	2.670	292	204	3.167	50	3.217
Driftsomkostninger og afskrivninger	1.576	50	271	1.896	0	1.896
Basisindtjening før nedskrivninger	1.095	243	-67	1.270	50	1.320
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	245	4	-6	242	50	292
Resultat før skat	850	239	-61	1.028	0	1.028

*) Basisindtjeningskolonnen svarer til koncernens regnskabsopstilling i ledelsesberetningen.

**) Sammenhæng til koncernen specificeres i kolonnen reklassifikationer. Reklassifikationer påvirker posterne nettorenteindtægter og nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. med 50 mio. kr.

	Spar Nords Lokale Banker	Handels- og Udlandsområdet	Øvrige områder	Koncernen i alt
BALANCE				
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	34.942	6.256	148	41.346
Kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	0	0	118	118
Immaterielle og materielle aktiver *)	256	0	683	939
Øvrige aktiver **)	15.946	18.825	1.300	36.070
Allokerede aktiver i alt	51.144	25.081	2.249	78.473
Indlån og anden gæld	45.561	400	504	46.464
Egenkapital (allokeret kapital)	4.592	665	3.370	8.627
Øvrige passiver	14.909	5.199	3.274	23.382
Allokerede passiver i alt	65.062	6.263	7.148	78.473
Oplysninger - indtægter/omsætning i alt				
Interne indtægter/omsætning	-122	54	622	554
Interne indtægter og eliminering, modregnet i omkostninger	0	-45	-509	-554
Indtægter/omsætning til eksterne kunder	2.792	284	141	3.217
Indtægter/omsætning i alt	2.670	292	254	3.217
Oplysninger - pengestrømsopgørelse				
Af- og nedskrivninger ***)	19	0	75	94
Tilgang immaterielle og materielle aktiver *)	47	0	32	79
Ikke kontante driftsposter, ekskl. af- og nedskr. på immaterielle og materielle aktiver	0	0	-120	-120
Nedskrivninger og tilbageførte nedskrivninger på udlån mv.	54	0	0	54
Nøgletal				
Egenkapitalforrentning, % ****)	19,5	37,8	-	-
Omkostningsandel af basisindtægter	0,59	0,17	-	-
Den samlede risikoeksponering, ultimo	38.266	6.827	2.393	47.486
Antal ansatte (ultimo, heltid)	1.120	64	356	1.540

*) Alle aktiver er placeret i Danmark.

**) Midlertidig overtagne aktiver udgør 34 mio. kr., hvoraf 14 mio. kr. relaterer sig til leasingsaktiviteter og 20 mio. kr. relaterer sig til øvrige områder.

***) Der er ikke foretaget væsentlige nedskrivninger

****) Egenkapitalforrentningsprocenten p.a. er opgjort på baggrund af allokeret kapital, som udgør 12% af den gns. samlede risikoeksponering.

NOTE

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
4 RENTEINDTÆGTER				
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	3	3	3	3
Udlån og andre tilgodehavender	1.617	1.688	1.612	1.680
Obligationer	84	118	84	118
Valutakontrakter	3	3	3	3
Rentekontrakter	-59	-70	-59	-70
Afledte finansielle instrumenter i alt	-56	-67	-56	-67
Øvrige renteindtægter	31	73	31	73
Renteindtægter i alt	1.680	1.816	1.675	1.807
<i>Heraf udgør indtægter af ægte købs- og tilbagesalgsforretninger ført under</i>				
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	-9	-10	-9	-10
Udlån og andre tilgodehavender	-20	-10	-20	-10
5 RENTEUDGIFTER				
Kreditinstitutter og centralbanker	-3	-4	-3	-4
Indlån og anden gæld	53	96	53	116
Efterstillede kapitalindskud	52	52	52	52
Øvrige renteudgifter	1	1	1	1
Renteudgifter i alt	103	145	103	165
<i>Heraf udgør renteudgifter af ægte salgs- og tilbagekøbsforretninger ført under</i>				
Kreditinstitutter og centralbanker	-8	-11	-8	-11
6 UDBYTTET AF AKTIER MV.				
Aktier mv. i handelsbeholdning	9	6	9	6
Aktier til dagsværdi (dagsværdioptionen)	14	42	14	36
Udbytte af aktier mv. i alt	23	48	23	41
7 GEBYRER OG PROVISIONSINDTÆGTER				
Værdipapirhandel og depoter	439	455	439	455
Betalingsformidling	166	141	166	141
Lånesagsgebyrer	493	458	493	458
heraf kreditforeninger	380	339	380	339
Garantiprovision	30	36	30	36
Øvrige gebyrer og provisioner	138	86	138	86
Gebyrer og provisionsindtægter i alt	1.265	1.175	1.265	1.175
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter i alt	149	122	149	122
Nettogebyrer og -provisionsindtægter i alt	1.116	1.053	1.116	1.053
8 KURSREGULERINGER				
Andre udlån og tilgodehavender til dagsværdi	0	-3	0	-3
Obligationer	91	163	91	163
Aktier mv.	165	132	163	86
Valuta	36	52	36	52
Valuta-, rente-, aktie-, råvare- og andre kontrakter samt afledte finansielle instrumenter	89	40	89	40
Aktiver tilknyttet puljeordninger	566	381	566	381
Indlån i puljeordninger	-566	-381	-566	-381
Øvrige forpligtelser	0	2	0	2
Kursreguleringer i alt	381	386	379	340
Handelsbeholdning	244	275	244	275
Andre aktier til dagsværdi (dagsværdioptionen)	137	111	135	65
Kursreguleringer i alt	381	386	379	340

NOTE

9 FINANSIELLE POSTER SPAR NORD KONCERNEN

2017	Rente- indtægter Mio. kr.	Rente- udgifter Mio. kr.	Netto- renter Mio. kr.	Kurs- reguleringer Mio. kr.	Udbytte Mio. kr.	I alt Mio. kr.
<i>Finansielle poster til amortiseret kostpris</i>						
Tilgodehavende og gæld til kreditinstitutter og centralbanker	12	6	6	-	-	6
Udlån og indlån, bankaktiviteter	1.638	53	1.585	-	-	1.585
Repo- og reverse repoforretninger	-30	-9	-21	-	-	-21
Efterstillede kapitalindskud	0	52	-52	-	-	-52
Øvrige renter	31	1	30	-	-	30
I alt	1.651	103	1.548	0	0	1.549
<i>Finansielle poster til dagsværdi</i>						
Handelsbeholdning	29	0	29	244	9	282
Øvrige finansielle investeringsaktiver	0	0	0	137	14	151
I alt	29	0	29	381	23	433
Nettoindtægter fra finansielle poster i alt	1.680	103	1.577	381	23	1.982
2016						
<i>Finansielle poster til amortiseret kostpris</i>						
Tilgodehavende og gæld til kreditinstitutter og centralbanker	13	7	6	-	-	6
Udlån og indlån, bankaktiviteter	1.698	96	1.602	-	-	1.602
Repo- og reverse repoforretninger	-20	-11	-9	-	-	-9
Efterstillede kapitalindskud	0	52	-52	2	-	-50
Øvrige renter	73	1	73	-	-	73
I alt	1.764	145	1.620	2	0	1.622
<i>Finansielle poster til dagsværdi</i>						
Handelsbeholdning	51	0	51	273	6	330
Øvrige finansielle investeringsaktiver	0	0	0	111	42	153
I alt	51	0	51	384	48	483
Nettoindtægter fra finansielle poster i alt	1.816	145	1.671	386	48	2.105

Spar Nord koncernen har ikke hold til udløb investeringer i 2016 og 2017.

NOTE

10	ANDRE DRIFTSINDTÆGTER	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
	Gevinst ved salg af ejendomme	4	1	4	1
	Gevinst ved salg af øvrige materielle aktiver	1	0	1	0
	Ydelser operationel leasing samt andre leasingindtægter	9	9	9	9
	Andre indtægter	23	17	23	17
	<i>Investeringsejendommenes drift</i>				
	Lejeindtægter	16	17	7	7
	Driftsudgifter	1	3	1	3
	Vedligeholdelse	1	0	1	0
	Værdicændringer, investeringsejendomme	0	-10	-	-
	Andre driftsindtægter i alt	51	30	42	31

11	UDGIFTER TIL PERSONALE OG ADMINISTRATION				
	Personaleudgifter	1.165	1.142	1.165	1.142
	Administrationsudgifter	698	647	704	654
	Udgifter til personale og administration i alt	1.863	1.789	1.869	1.795

Personaleudgifter:

Lønninger	930	933	930	933
Pensioner	106	107	106	107
Udgifter til social sikring	129	102	129	102
Personaleudgifter i alt	1.165	1.142	1.165	1.142

Heraf udgør vederlag til medlemmer af direktionen, bestyrelsen og væsentlige risikotagere:

Bestyrelsen

Antal	9	9	9	9
Fast løn	3,5	3,2	3,5	3,2
Pension	-	-	-	-
Samlet vederlag	3,5	3,2	3,5	3,2

Bestyrelsens vederlæggelse specificeret på enkeltpersoner

Kjeld Johannesen	0,7	0,5	0,7	0,5
Per Nikolaj Bukh	0,5	0,4	0,5	0,4
Kaj Christiansen	0,4	0,4	0,4	0,4
Torben Frstrup (fratrådt 20. april 2016)	-	0,3	-	0,3
Morten B. Gaardboe (tiltrådt 20. april 2016)	0,3	0,1	0,3	0,1
Laila Mortensen	0,3	0,3	0,3	0,3
Ole Skov	0,4	0,3	0,4	0,3
Jannie Skovsen	0,3	0,3	0,3	0,3
Gitte Holmgaard Sørensen	0,3	0,3	0,3	0,3
John Sørensen	0,4	0,3	0,4	0,3
I alt optjent og udbetalt honorar	3,5	3,2	3,5	3,2
- Heraf udvalgshonorarer	0,7	0,7	0,7	0,7

Bestyrelsens vederlæggelse i moderselskab og koncern er identisk. Datterselskabets bestyrelsespost er besat af personer ansat i Spar Nord moderselskab, og ingen har modtaget vederlag som medlem af datterselskabsbestyrelsen. Bestyrelshonorering foretages via koncerninterne administrationsaftaler.

Bestyrelsen aflønnes med et fast honorar. Der ydes derudover et fast honorar til medlemmerne af Revisions-, Risiko- samt Nominerings- og vederlagsudvalget.

Bestyrelsen har ingen variabel aflønning.

Bestyrelsen er ikke omfattet af nogen pensionsordning.

Væsentlige risikotagere:

Antal	15	16	15	16
Fast løn *)	17,6	16,1	17,6	16,1
Variabel løn (bagatelgrænse)	0,9	0,8	0,9	0,8
Pension	2,5	2,4	2,5	2,4
I alt optjent og udbetalt vederlag	21,1	19,3	21,1	19,3

*) Beløbet indeholder værdi af fri bil mv. og er fratrukket modtagne honorarer i forbindelse med bestyrelsesposter.

Spar Nords vederlagspolitik i henhold til Lov om finansiel virksomhed definerer personkredsen af væsentlige risikotagere. Til væsentlige risikotagere udbetales ikke variable lønandele over den lovregulerede tilladte bagatelgrænse (100.000 kr. pr. år). Til koncerndledelsen (bestyrelse og direktion) udbetales ikke variable lønandele, herunder diskretionære pensionsydelse. Vederlagspolitikken blev godkendt på generalforsamlingen den 26.04.17. Vederlagspolitikken kan læses på hjemmesiden sparnord.com/investor-relations/organisation/governance/.

Bestyrelsen og direktionen er i henhold til vederlagspolitikken omfattet af personkredsen af væsentlige risikotagere. Bestyrelsens og direktionens vederlag og antal mv. er ikke indeholdt i ovennævnte specifikation. For en samlet opgørelse og specifikation af bankens væsentlige risikotagere skal specifikationerne af bestyrelsens og direktionens vederlag mv. medregnes.

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
<i>Direktionen</i>				
Antal	3	3	3	3
Grundløn	11,4	11,0	11,4	11,0
- modtagne honorarer i forbindelse med bestyrelsesposter	1,5	1,4	1,5	1,4
Bankens udgift, grundløn	9,9	9,6	9,9	9,6
Pension, ordinært bidrag	1,7	1,6	1,7	1,6
I alt optjent og udbetalt vederlag	11,6	11,2	11,6	11,2

Direktionens vederlæggelse specificeret på enkeltpersoner

Lasse Nyby				
Grundløn *)	4,2	4,1	4,2	4,1
- modtagne honorarer i forbindelse med bestyrelsesposter	0,5	0,4	0,5	0,4
Bankens udgift, grundløn	3,7	3,7	3,7	3,7
Pension, ordinært bidrag	0,6	0,6	0,6	0,6
I alt optjent og udbetalt vederlag	4,3	4,3	4,3	4,3

John Lundsgaard				
Grundløn	3,6	3,5	3,6	3,5
- modtagne honorarer i forbindelse med bestyrelsesposter	0,4	0,4	0,4	0,4
Bankens udgift, grundløn	3,2	3,1	3,2	3,1
Pension, ordinært bidrag	0,5	0,5	0,5	0,5
I alt optjent og udbetalt vederlag	3,7	3,6	3,7	3,6

Lars Møller				
Grundløn *)	3,6	3,4	3,6	3,4
- modtagne honorarer i forbindelse med bestyrelsesposter	0,6	0,6	0,6	0,6
Bankens udgift, grundløn	3,0	2,8	3,0	2,8
Pension, ordinært bidrag	0,5	0,5	0,5	0,5
I alt optjent og udbetalt vederlag	3,5	3,3	3,5	3,3

*) Beløbet indeholder værdi af fri bil mv.

Direktionen har ingen variabel aflønning.

Direktionen honoreres for koncerndirektionsarbejdet via administrationsaftalen med datterselskabet.

Opsigelsesregler

Direktionen har et opsigelsesvarsel på 1 år samt ved opsigelse en godtgørelse på 2 års løn.

Pensionsforpligtelse

Direktionen og væsentlige risikotagere er som de øvrige medarbejdere omfattet af bidragsbaserede pensionsordninger.

Oplysninger om bestyrelsens og direktionens lån og lånetilsagn, indlån, sikkerhedsstillelser og rentesatser mv. fremgår af note 46.

NOTE

Antal beskæftigede:

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
Det gns. antal beskæftigede i regnskabsåret omregnet til heltidsbeskæftigede	1.546	1.548	1.546	1.548

Administrationsudgifter:

IT-udgifter	354	333	354	333
Marketingudgifter	111	91	111	91
Lokaleudgifter	99	86	105	92
Personale- og rejseudgifter	56	56	56	56
Kontorudgifter	21	24	21	24
Øvrige administrationsudgifter	57	58	57	58
I alt	698	647	704	654

12 REVISIONSHONORAR

Honorar til den generalforsamlingsvalgte revisionsvirksomhed	3,5	1,5	3,5	1,4
Honorar til andre revisionsvirksomheder for andre ydelser end revision	0,5	0,7	0,5	0,7
Revisionshonorar i alt	4,1	2,2	4,0	2,1

Samlet honorar til den generalforsamlingsvalgte revisionsvirksomhed kan specificeres således:

Lovpligtig revision	1,0	0,9	0,9	0,8
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	0,3	0,3	0,3	0,3
Skatte- og momsmæssig rådgivning	0,3	0,0	0,3	0,0
Andre ydelser	2,1	0,3	2,1	0,3
Honorar til den generalforsamlingsvalgte revisionsvirksomhed i alt	3,5	1,5	3,5	1,4

Honoraret for ikke revisionsydelser leveret af Ernst & Young, godkendt revisionspartnerselskab til koncernen udgør 2,4 mio.kr. og består af skatterådgivning på i alt 0,3 mio.kr. vedrørende GAP analyse for Fatca, QI og CRS samt drøftelser om ratepensioner. Andre ydelser udgør 2,1 mio. kr. og består af gennemgang af kvartalsregnskab til brug for indregning af periodens overskud i kapitalen, drøftelser omkring IFRS 9 samt drøftelser omkring anvendelse af IRB modeller.

13 AF- OG NEDSKRIVNINGER PÅ IMMATERIELLE OG MATERIELLE AKTIVER

Immaterielle aktiver

Kunderrelationer, afskrivninger	7	7	7	7
Øvrige immaterielle aktiver, afskrivninger	4	17	4	17

Materielle aktiver

Domicilejendomme, afskrivninger	14	15	14	14
Domicilejendomme, netto nedskrivninger	4	12	2	12
Midlertidigt overtagne ejendomme, nedskrivninger	1	2	1	2
Øvrige materielle aktiver, afskrivninger	31	42	31	42
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver i alt	61	94	59	93

NOTE

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
14 ANDRE DRIFTSUDGIFTER				
Bidrag til sektorløsninger	8	9	8	9
Andre driftsudgifter i øvrigt	5	4	5	4
Andre driftsudgifter i alt	13	13	13	13

Bidrag til sektorløsninger omfatter betaling til de nationale afviklingsordninger, henholdsvis Garantiformuen og Afviklingsformuen. Der har i 2016 og 2017 ikke været omkostninger til Garantiformuen, mens der til Afviklingsformuen er omkostningsført 8 mio. kr. (2016: 9 mio. kr.)

15 NEDSKRIVNINGER PÅ UDLÅN OG TILGODEHAVENDER MV.				
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	-14	3	-14	3
Udlån og tilgodehavender mv.	33	265	33	265
Garantier	-26	24	-26	24
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. i alt	-7	292	-7	292

Nedskrivningskontiene for henholdsvis udlån og garantier fremgår af note 51.

16 RESULTAT AF KAPITALANDELE I ASSOCIEREDE OG TILKNYTTETDE VIRKSOMHEDER				
Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder	32	30	32	30
Resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	0	18	75
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder i alt	32	30	51	105

17 SKAT				
<i>Årets skat kan opdeles således:</i>				
Skat af årets resultat	262	190	258	180
Skat af anden totalindkomst	0	0	0	0
Skat af ændringer i egenkapitalen	-11	-6	-11	-6
Skat i alt	251	184	247	173

Skat af årets resultat fremkommer således:

Aktuel skat	231	199	226	195
Udskudt skat, året	27	-3	27	-10
Efterregulering af udskudt skat, tidligere år	0	-5	0	-3
Efterregulering af tidligere års aktuelle skat	4	0	4	-2
Skat af årets resultat	262	190	258	180

Effektiv skatteprocent kan forklares således:

Aktuel skatteprocent, %	22,0	22,0	22,0	22,0
Resultat af kapitalandele og kursregulering af aktier, %	-1,7	-2,7	-2,0	-3,4
Ikke fradragsberettigede omkostninger og ikke-skattepligtige indtægter %	0,3	-0,3	0,3	-0,5
Regulering tidligere års skatter, %	0,3	-0,5	0,3	-0,5
Effektiv skatteprocent i alt	20,9	18,5	20,6	17,6

	Før skat 2017 Mio. kr.	Skatte- indtægt/ omkostning 2017 Mio. kr.	Efter skat 2017 Mio. kr.	Før skat 2016 Mio. kr.	Skatte- indtægt/ omkostning 2016 Mio. kr.	Efter skat 2016 Mio. kr.
<i>Skat af anden totalindkomst</i>						
Spar Nord Koncernen						
Regulering vedrørende associerede virksomheder	0	0	0	0	0	0
Nettoopskrivning på ejendomme	11	0	11	-5	0	-5
Skat af anden totalindkomst i alt	11	0	11	-5	0	-5

Skat af ændringer i egenkapitalen

Spar Nord Koncernen						
Renter hybrid kernekapital	-49	11	-38	-26	6	-20
Omkostninger ved udstedelse af hybrid kernekapital	0	0	0	-3	1	-2
Skat af ændringer i egenkapitalen	-49	11	-38	-29	6	-23

NOTE

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
18 TILGODEHAVENDER HOS KREDITINSTITUTTER OG CENTRALBANKER				
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	1.437	2.179	1.435	2.183
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker i alt	1.437	2.179	1.435	2.183
<i>Fordelt efter restløbetid</i>				
Anfordringstilgodehavender	272	126	270	130
Til og med 3 måneder	1.102	1.980	1.102	1.980
Over 3 måneder og til og med 1 år	63	0	63	0
Over 1 år og til og med 5 år	0	73	0	73
Over 5 år	0	0	0	0
I alt	1.437	2.179	1.435	2.183
<i>Heraf udgør ægte købs- og tilbagesalgsforretninger</i>				
Reverse repoforretninger	570	1.453	570	1.453
19 UDLÅN OG ANDRE TILGODEHAVENDER TIL AMORTISERET KOSTPRIS				
Udlån, bank- og leasingaktiviteter	37.272	35.092	37.272	34.965
Udlån, reverse repoforretninger	9.475	6.253	9.475	6.253
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris i alt	46.747	41.346	46.747	41.219
<i>Fordelt efter kategorier</i>				
Udlånskontrakter med adgang til variabel udnyttelse	21.056	19.834	21.056	19.834
Leasingkontrakter	2.725	1.881	2.725	1.881
Pantebreve	6	9	6	9
Øvrige udlån	22.960	19.621	22.960	19.494
I alt	46.747	41.346	46.747	41.219
<i>Fordelt efter restløbetid</i>				
Anfordringstilgodehavender	1.191	761	1.191	761
Til og med 3 måneder	10.436	7.515	10.436	7.515
Over 3 måneder og til og med 1 år	16.133	14.858	16.133	14.731
Over 1 år og til og med 5 år	7.340	6.978	7.340	6.978
Over 5 år	11.647	11.234	11.647	11.234
I alt	46.747	41.346	46.747	41.219

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
Leasingydelse fordelt på kontraktuel restløbetid *)				
Bruttoinvesteringer i finansielle leasingkontrakter				
Op til 1 år	655	469	655	469
1 - 5 år	2.005	1.364	2.005	1.364
Over 5 år	218	173	218	173
I alt	2.877	2.006	2.877	2.006
Heraf udgør ikke indtjent, fremtidig finansiell indkomst	152	125	152	125
Nettoinvesteringer i finansielle leasingkontrakter	2.725	1.881	2.725	1.881
Nettoinvesteringer i finansielle leasingkontrakter				
Op til 1 år	599	424	599	424
1 - 5 år	1.914	1.290	1.914	1.290
Over 5 år	213	168	213	168
I alt	2.725	1.881	2.725	1.881
*) Koncernens leasingkontrakter er fortrinsvis finansiell leasing og indregnes i balancen under udlån, bank- og leasingaktiviteter.				
Leasingaktiver fra finansiell leasing, hvor koncernen er leasinggiver omfatter landbrugsudstyr, person- og lastbiler, industrimaskiner, entreprenørmateriel mv. Der er tale om leasingkontrakter i dansk og udenlandsk valuta. Aftalerne kan opsiges i leasingperioden.				
Akkumulerede nedskrivninger på uerholdelige tilgodehavenders minimumsleasingydelse	21	18	21	18
Leasingindtægter indregnet i resultatopgørelsen, under linjen renteindtægter	65	50	65	50
Den gennemsnitlige restløbetid for leasingkontrakterne udgør	3,4 år	3,5 år	3,4 år	3,5 år
Bruttoudlån og garantier fordelt på sektorer og brancher i %				
Offentlige myndigheder	0,0	0,1	0,0	0,1
<i>Erhverv</i>				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	5,3	6,3	5,3	6,3
Industri og råstofudvinding	4,5	4,8	4,5	4,8
Energiforsyning	2,7	3,1	2,7	3,1
Bygge- og anlæg	4,1	3,5	4,1	3,5
Handel	6,1	6,9	6,1	7,0
Transport, hoteller og restauranter	3,2	3,0	3,2	3,0
Information og kommunikation	0,3	0,3	0,3	0,3
Finansiering og forsikring	21,1	16,2	21,1	16,0
Fast ejendom	9,5	10,8	9,5	10,8
Øvrige erhverv	4,9	4,8	4,9	4,8
Erhverv i alt	61,7	59,7	61,7	59,6
Private	38,3	40,2	38,3	40,3
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0

NOTE

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
20 OBLIGATIONER TIL DAGSVÆRDI				
Realkreditobligationer	9.288	12.990	9.288	12.990
Statsobligationer	642	603	642	603
Øvrige obligationer	908	1.343	908	1.343
Obligationer til dagsværdi i alt	10.838	14.936	10.838	14.936

Heraf efterstillede tilgodehavender	44	42	44	42
-------------------------------------	----	----	----	----

Alle obligationer indgår i bankens handelsbeholdning.

Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	932	2.006	932	2.006
--	------------	--------------	------------	--------------

21 AKTIER MV.				
Aktier/investeringsforeningsbeviser noteret på NASDAQ Copenhagen	143	165	143	165
Aktier/investeringsforeningsbeviser noteret på andre børser	54	40	54	40
Unoterede aktier optaget til dagsværdi	1.429	1.353	1.429	1.353
Aktier mv. i alt	1.626	1.557	1.626	1.557
Handelsbeholdning	221	211	221	211
Øvrige aktier til dagsværdi efter dagsværdioptionen	1.405	1.346	1.405	1.346
Aktier i alt	1.626	1.557	1.626	1.557
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	2	2	2	2

Værdipapirer, der ikke indgår i koncernens handelsbeholdning, måles til dagværdi med værdiændringer i resultatopgørelsen ved anvendelse af muligheden herfor i dagsværdioptionen.

Værdipapirerne indgår i en portefølje, der styres, og hvis afkast måles baseret på dagsværdier i overensstemmelse med en dokumenteret risikostyrings- og investeringsstrategi.

22 KAPITALANDELE I ASSOCIEREDE VIRKSOMHEDER				
Samlet anskaffelsespris primo	96	59	96	59
Reklassificeret til/fra aktier mv.	0	11	0	11
Tilgang	14	26	14	26
Afgang	24	0	24	0
Samlet anskaffelsespris ultimo	86	96	86	96
Op- og nedskrivninger primo	22	23	22	23
Reklassificeret til/fra aktier mv.	0	7	0	7
Resultat	32	30	32	30
Udbytte	31	38	31	38
Tilbageførte op- og nedskrivninger	-19	0	-19	0
Op- og nedskrivninger ultimo	42	22	42	22
Regnskabsmæssig værdi ultimo	128	118	128	118

Spar Nord har i 2017 og 2016 ingen kapitalandele i associerede virksomheder, der individuelt set er væsentlige for Spar Nord koncernen.

Finansielle oplysninger samlet set for alle associerede virksomheder, der ikke er væsentlige individuelt set, og som indregnes efter den indre værdis metode

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.
<i>Spar Nord koncernens andel af:</i>		
Årets resultat	32	30
Anden totalindkomst	0	0
Totalindkomst i alt	32	30

Afstemning af regnskabsmæssig værdi 31. december

Spar Nord koncernens andel af egenkapital i væsentlige associerede virksomheder	0	0
Goodwill vedrørende associerede virksomheder	37	37
Regnskabsmæssig værdi af kapitalandele i individuelt set ikke-væsentlige associerede virksomheder	91	81
I alt	128	118

NOTE

23 KAPITALANDELE I TILKNYTTET VIRKSOMHEDER

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
Samlet anskaffelsespris primo	-	-	1.220	1.220
Tilgang	-	-	0	0
Afgang	-	-	0	0
Samlet anskaffelsespris ultimo	-	-	1.220	1.220
Op- og nedskrivninger primo	-	-	364	289
Resultat	-	-	18	75
Udbytte	-	-	1.200	0
Andre kapitalbevægelser	-	-	0	0
Tilbageførte op- og nedskrivninger	-	-	0	0
Op- og nedskrivninger ultimo	-	-	-818	364
Regnskabsmæssig værdi ultimo	-	-	402	1.584

TILKNYTTET VIRKSOMHEDER 2017

	Selskabs- kapital ultimo Mio. kr.	Egen- kapital ultimo Mio. kr.	Årets resultat Mio. kr.
<i>Konsoliderede virksomheder</i>			
Aktieselskabet Skelagervej 15, Aalborg	27	402	18

Selskabet er et 100 % ejet datterselskab i 2016 og 2017.

NOTE

24

IMMATERIELLE AKTIVER

Goodwill

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
Samlet anskaffelsespris primo	160	160	160	160
Tilgang	0	0	0	0
Afgang	0	0	0	0
Samlet anskaffelsespris ultimo	160	160	160	160
Nedskrivninger primo	2	2	2	2
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Tilbageførsel af nedskrivninger ved afgang	0	0	0	0
Nedskrivninger ultimo	2	2	2	2
Regnskabsmæssig værdi ultimo	159	159	159	159

Kunderelationer

Samlet anskaffelsespris primo	65	65	65	65
Tilgang	0	0	0	0
Afgang	0	0	0	0
Samlet anskaffelsespris ultimo	65	65	65	65
Af- og nedskrivninger primo	39	32	39	32
Årets afskrivninger	7	7	7	7
Af- og nedskrivninger ultimo	46	39	46	39
Regnskabsmæssig værdi ultimo	19	26	19	26

Øvrige immaterielle aktiver

Samlet anskaffelsespris primo	61	63	61	63
Tilgang	1	6	1	6
Afgang	32	8	32	8
Samlet anskaffelsespris ultimo	30	61	30	61
Af- og nedskrivninger primo	51	40	51	40
Årets afskrivninger	4	17	4	17
Tilbageførsel af afskrivninger ved afgang	32	6	32	6
Af- og nedskrivninger ultimo	23	51	23	51
Regnskabsmæssig værdi ultimo	6	10	6	10

Immaterielle aktiver i alt**184 194 184 194**

Resterende afskrivningsperioder udgør for kunderelationer 1-5 år (2016: 2-6 år), øvrige immaterielle aktiver 1-5 år (2016: 1-5 år) og goodwill har ubestemt brugstid i såvel 2017 som 2016.

Spar Nord koncernen	Anskaffelses- sum 01.01.17 Mio. kr.	Til-/afgang 2017 Mio. kr.	Anskaffelses- sum 31.12.17 Mio. kr.	Ned- skrivninger 01.01.17 Mio. kr.	Ned- skrivninger 2017 Mio. kr.	Nedskr. ved afgang 2017 Mio. kr.	Ned- skrivninger 31.12.17 Mio. kr.	Regnskabs- mæssig værdi 31.12.17 Mio. kr.
Goodwill								
Bankaktivitet, filialer Roskilde Bank	87	0	87	0	0	0	0	87
Bankaktivitet, Sparbank	35	0	35	0	0	0	0	35
Bankaktivitet, filialer Øvrige	38	0	38	2	0	0	2	37
Goodwill i alt	160	0	160	2	0	0	2	159

	Anskaffelses- sum 01.01.16 Mio. kr.	Til-/afgang 2016 Mio. kr.	Anskaffelses- sum 31.12.16 Mio. kr.	Ned- skrivninger 01.01.16 Mio. kr.	Ned- skrivninger 2016 Mio. kr.	Nedskr. ved afgang 2016 Mio. kr.	Ned- skrivninger 31.12.16 Mio. kr.	Regnskabs- mæssig værdi 31.12.16 Mio. kr.
Bankaktivitet, filialer Roskilde Bank	87	0	87	0	0	0	0	87
Bankaktivitet, Sparbank	35	0	35	0	0	0	0	35
Bankaktivitet, filialer Øvrige	38	0	38	2	0	0	2	37
Goodwill i alt	160	0	160	2	0	0	2	159

VÆRDIFORRINGELSESTEST

Værdiforringelsestesten sammenholder den regnskabsmæssige værdi med den estimerede nutidsværdi af forventede fremtidige pengestrømme (nytteværdi). Den særlige gældsstruktur i finansielle koncerner medfører, at beregningsgrundlaget for nutidsværdien af fremtidige betalingsstrømme baseres på en forenklet egenkapitalmodel.

Egenkapitalmodellen tager udgangspunkt i godkendte strategier og indtjeningsestimater for de pengestrømsgenererende forretningsområder for de kommende 5 år.

Egenkapitalandelen er fastsat til 13 % (2016: 12 %) af den samlede risikoeksponering.

Værdiforringelsestest har i 2017 ikke givet anledning til nedskrivning af immaterielle aktiver.

Goodwill

Spar Nord koncernens goodwill med ubestemt brugstid testes årligt for værdiforringelse. Aktiviteterne testes på den identificerede pengestrømsgenererende enhed, hvortil aktiverne er allokeret.

Goodwill for ovenstående bankaktiviteter indgår i det pengestrømsgenererende forretningsområde, Spar Nords Lokale Banker, som er forretningsområdet omfattende filialnettet. For uddybende beskrivelse af Spar Nords Lokale Banker henvises til note 3.

PRIMÆRE FORUDSÆTNINGER**Cash flow i budgetperioden**

Cash flow i budgetperioden (5 år) er påvirket af forventninger til renteniveau og effekten på udlåns- og indlånsmarginale i Spar Nords Lokale Banker.

Forudsætninger i værdiforringelsestesten er fastsat forsigtigt i forhold til fremtidige resultateffekter af implementering af Spar Nords strategi.

Væksten i budgetperioden er fastsat til 1,5 % (2016: 1,0 %). Den gennemsnitlige årlige vækst afspejler de mål, der er indarbejdet i bankens forventninger til fremtiden.

Nettorenteindtægter

Indlåns- og udlånsmarginale afspejler indtjeningsmarginale, som er opgjort som forskellen mellem rentesatsen over for Spar Nords Lokale Bankers kunder fratrukket en intern fundingrente baseret på bankens fundingomkostninger.

Rentemarginalen er estimeret på baggrund af aktuelle udlånsrenter og ledelsens forventninger til fremtidig konkurrence. Rentemarginalen forventes at være svagt faldende.

Forventninger til udvikling i ind- og udlån afspejler bankens estimat for de kommende år. Der forventes en marginal stigning såvel i udlån som indlån.

Nettogebyrindtægter

Forventninger til gebyrindtægter er baseret på historiske data, der er justeret til at afspejle den nuværende situation. Gebyrindtægter forventes på et lidt højere niveau end i 2017.

Omkostninger

Forventninger til omkostninger er baseret på en fremskrivning af omkostningsbasen med forventede aktivitetsændringer samt overenskomstmæssige lønstigninger, ændring i skatter og afgifter m.v.

Nedskrivninger på udlån

Forventninger til nedskrivninger på udlån er baseret på bankens estimat for de kommende år. Forventningen baseres på historiske data, der er justeret til at afspejle den nuværende situation. Nedskrivninger på udlån forventes på et højere niveau end i 2017.

Cash flow i terminalperioden

Cash flow i terminalperioden repræsenterer indtjening i de foregående år voksende med en konstant rate. Væksten er fastsat til 1,5 % (2016: 1,0 %).

Væksten er fastsat på baggrund af forventninger til vækst i makroøkonomien.

Diskonteringsfaktoren

Diskonteringsfaktoren, som er anvendt til at beregne den tilbagediskonterede værdi af fremtidigt cash flow er 11,5 % (2016: 11,5 %) før skat ved 22 % skat. Efter skat udgør diskonteringsfaktoren 9,0 % (2016: 9,0 %).

Diskonteringsfaktoren er fastsat på baggrund af en CAPM-model. Diskonteringsfaktoren er uændret fra 2016 til 2017.

<i>Primære forudsætninger, jævnfør ovenfor:</i>	2017	2016
Erhvervet goodwill, mio. kr.	159	159
Budgetperiode	5 år	5 år
Gennemsnitlig årlig vækst i budgetperioden	1,5 %	1,0 %
Gennemsnitlig årlig vækst i terminalperioden	1,5 %	1,0 %
Diskonteringsfaktor før skat	11,5 %	11,5 %
Diskonteringsfaktor efter skat	9,0 %	9,0 %
Egenkapitalandel af den samlede risikoeksponering	13,0 %	12,0 %

Følsomhedsanalyser

Ledelsen vurderer, at sandsynlige ændringer i de grundlæggende forudsætninger ikke vil medføre, at den regnskabsmæssige værdi af goodwill vil overstige genindvindingsværdien.

Følsomhedsanalyser viser, at goodwill vedrørende Spar Nords Lokale Banker er robust for ændringer i forudsætninger.

Følgende forhold medfører ikke værdiforringelse:

	2017	2016
Forøgelse af diskonteringsfaktor (før skat) op til	16 %	18 %
Reduktion i resultat før skat (ændring i nettorenteindtægter, gebyrindtægter, omkostningsprocent eller nedskrivninger) op til	27 %	37 %
Negativ vækst i balanceposter mulig	Ja	Ja

Forventninger til budgetperioden medfører, at 69 % af nutidsværdien af de forventede pengestrømme i Spar Nords Lokale Banker vedrører terminalperioden (2016: 68 %)

Kunderrelationer

Den regnskabsmæssige værdi af kunderrelationer indregnet i forbindelse med:

- overtagelse af aktiver og forpligtelser fra FIH Erhvervsbank udgør 1 mio. kr. (2016: 2 mio. kr.).
- overtagelse af bankaktiviteter fra Roskilde Bank udgør 3 mio. kr. (2016: 5 mio. kr.)
- fusionen med Sparbank udgør 16 mio. kr. (2016: 19 mio. kr.)

Forudsætningerne som blev benyttet ved beregning af kunderrelationer er sammenholdt med tilsvarende realiserede resultater – primært indtægter udover nettorenteindtægter og omkostningsprocent.

De realiserede resultater er på niveau med de forventede, hvormed der ikke er indikationer på værdiforringelse.

Øvrige immaterielle aktiver

Ledelsen har ikke identificeret faktorer, der indikerer, at der er behov for at gennemføre værdiforringelsestest for øvrige immaterielle aktiver.

Øvrige immaterielle aktiver består af software, som er i brug i banken og afskrives, jævnfør anvendt regnskabspraksis.

NOTE

25

GRUNDE OG BYGNINGER

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
<i>Investeringsejendomme</i>				
Dagsværdi primo	135	145	70	71
Tilgang, herunder forbedringer	0	1	0	0
Afgang	0	1	0	1
Urealiseret dagsværdiregulering	0	-10	0	0
Dagsværdi ultimo	135	135	70	70
Forrentningskrav anvendt ved opgørelse af dagværdi, %	5,8 - 9,0	5,8 - 8,0	5,8 - 9,0	5,8 - 8,0
Urealiseret dagsværdiregulering indregnes i regnskabsposten kursreguleringer for moderselskabsregnskabet og andre driftsindtægter i koncernregnskabet.				
Ved måling af investeringsejendomme (niveau 3 i dagsværdihierarkiet) er dagsværdimodellen valgt. Investeringsejendomme består hovedsagelig af erhvervslejemål. Lejeaftalernes bindingsperioder er for Spar Nord maksimalt 20 år				
For oplysninger om afkast af investeringsejendomme henvises til note 10.				
I note 10 er der indregnet driftsomkostninger vedrørende investeringsejendomme, som ikke har genereret lejeindtægter i året for:	0	0	0	0
<i>Domicilejendomme</i>				
Samlet anskaffelsespris primo	673	674	545	546
Overført til aktiver i midlertidig besiddelse	-38	-10	-38	-10
Tilgang	20	9	20	9
Afgang	24	0	24	0
Samlet anskaffelsespris ultimo	631	673	502	545
Værdiregulering primo	155	127	128	102
Overført til aktiver i midlertidig besiddelse	-10	-5	-10	-5
Årets afskrivninger	14	15	14	14
Nettonedskrivninger via resultatopgørelsen	4	12	2	12
Værdiændringer indregnet i anden totalindkomst	-5	6	-3	6
Af- og nedskrivninger ved afgang	14	0	14	0
Værdiregulering ultimo	144	155	118	128
Dagsværdi ultimo	487	519	384	417
Seneste offentlige ejendomsvurdering	435	480	330	375
Forrentningskrav anvendt ved opgørelse af dagværdi, %	5,8 - 10,0	5,8 - 10,0	5,8 - 10,0	5,8 - 10,0
Regnskabsmæssig værdi hvis domicilejendomme var målt efter kostprismodellen	398	430	296	328

Der er ingen indregnede låneomkostninger i henholdsvis 2017 og 2016.

Ved måling af domicilejendomme (niveau 3 i dagsværdihierarkiet) anvendes dagsværdimodellen. Dagsværdien er fastsat med udgangspunkt i observerbare priser og andre værdiansættelsesmetoder.

Ekstern vurdering fra ejendomsmægler er indhentet for alle ejendomme til understøttelse af dagsværdien, herunder de anvendte lejepriser og forrentningsprocenter.

Årets gennemgang af bankens investerings- og domicilejendomme har ikke givet anledning til væsentlige ændringer i forrentningskravet. Forrentningskravet ligger inden for et interval på 5,8 - 10,0% (2016: 5,8 - 10,0%) for domicilejendomme og 5,8 - 9,0% (2016: 5,8 - 8,0%) for investerings-ejendomme.

**Forrentningskrav, fordeling
Spar Nord Koncernen
2017**

Forrentningskrav i %	Domicilejendomme		Investerings ejendomme	
	Antal ejendomme	Dagsværdi ultimo	Antal ejendomme	Dagsværdi ultimo
-> 7,00	9	144	2	21
7,00 - 8,00	13	248	2	85
8,00 - 9,00	6	93	6	29
9,00 ->	1	2	0	0
I alt	29	487	10	135

2016

Forrentningskrav i %

-> 7,00	8	133	2	21
7,00 - 8,00	16	260	2	85
8,00 - 9,00	9	118	6	29
9,00 ->	3	7	0	0
I alt	36	519	10	135

Forrentningskrav	Ejendoms karakteristika
-> 7,00	Ejendomme i de større byer med god beliggenhed, hvilket gør ejendommene attraktive for andre.
7,00 - 8,00	Ejendomme beliggende i udkanten af de attraktive byer samt ejendomme med god beliggenhed i lidt mindre byer.
8,00 - 9,00	Ejendomme beliggende i mindre byer og landsbyer.
9,00 ->	Ejendomme i byer, hvor de forventes svært omsættelige.

	Spar Nord koncernen 31.12.17 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 31.12.16 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 31.12.17 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 31.12.16 Mio. kr.
Over for realkreditinstitutter er der stillet sikkerhed i grunde og ejendomme med en bogført værdi på	65	83	0	18

Følsomhedsanalyser

De væsentligste forudsætninger ved beregning af dagsværdi af domicil- og investerings ejendomme er afkastkrav og lejeniveau.

En forøgelse af afkastkrav på 0,5 procentpoint vil alt andet lige reducere dagsværdien med 41 mio. kr. (2016: 43 mio. kr.)

Et fald i lejeniveauet på 5% vil alt andet lige reducere dagsværdien med 28 mio. kr. (2016: 29 mio. kr.)

NOTE

26 ØVRIGE MATERIELLE AKTIVER

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
Samlet anskaffelsespris primo	395	388	395	388
Tilgang	67	41	67	41
Afgang	78	34	78	34
Samlet anskaffelsespris ultimo	384	395	384	395
Af- og nedskrivninger primo	304	288	304	288
Årets af- og nedskrivninger	31	42	31	42
Årets tilbageførte af- og nedskrivninger	70	26	70	26
Af- og nedskrivninger ultimo	266	304	266	304
Regnskabsmæssig værdi ultimo	119	91	119	91

Ultimo 2017 indgår en række fuldt afskrevne aktiver i Spar Nord koncernens og moderselskabets drift.
Disse aktivers oprindelige anskaffelsesum udgør 184 mio. kr. (2016: 234 mio. kr.).

Leasing

Leasingaktiverne fra operationel leasing er indregnet med	14	20	14	20
---	----	----	----	----

Leasingkontrakterne er blevet indgået for 0-8 år med individuelt aftalte leasingydelser.

Aftalerne kan opsiges i leasingperioden.

Operationelle leasingaftaler

Op til 1 år	4	6	4	6
1 - 5 år	10	13	10	13
Over 5 år	0	1	0	1
I alt	14	20	14	20

Leasingydelser fra operationelle leasingaktiver indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter med	7	5	7	5
--	---	---	---	---

Den gennemsnitlige restløbetid for leasingkontrakterne udgør (år)	3,4	4,3	3,4	4,3
---	-----	-----	-----	-----

27 AKTIVER I MIDLERTIDIG BESIDDELSE

Samlet anskaffelsespris primo	73	65	73	65
Overført fra domicilejendomme	38	10	38	10
Tilgang	7	22	7	22
Afgang	79	24	79	24
Samlet anskaffelsespris ultimo	39	73	39	73
Af- og nedskrivninger primo	39	37	39	37
Overført fra domicilejendomme	10	5	10	5
Årets bevægelse	-31	-3	-31	-3
Af- og nedskrivninger ultimo	18	39	18	39
Regnskabsmæssig værdi ultimo	21	34	21	34

Aktiver i midlertidig besiddelse omfatter overtagne ejendomme og leasingaktiver i forbindelse med nødlidende eksponeringer i Spar Nord.
Ejendomme, der i henhold til en offentliggjort plan forventes solgt inden for 12 måneder, behandles som aktiver i midlertidig besiddelse.

Leasingaktiver omfatter bl.a. lastbiler, landbrugs- og entreprenørmaskiner.

Såvel ejendomme som leasingaktiver forventes afhændet inden for 1 år.

Ejendomme sælges via ejendomsmægler mens leasingaktiver sælges på sædvanlig markedsplads for de enkelte typer aktiver - primært via auktioner eller forhandlere.

Såfremt aktiverne mod forventning ikke sælges inden for 1 år, reklassificeres de til henholdsvis investeringsejendomme og øvrige materielle aktiver.

NOTE

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
28 ANDRE AKTIVER				
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter mv.	1.030	1.284	1.030	1.284
Forskellige debitorer	296	194	289	186
Tilgodehavende renter og provision	51	229	51	225
Kapitalindskud i Bankernes EDB Central a.m.b.a.	316	316	316	316
Øvrige aktiver	70	63	70	63
Andre aktiver i alt	1.763	2.086	1.756	2.074
29 GÆLD TIL KREDITINSTITUTTER OG CENTRALBANKER				
Gæld til centralbanker	31	37	31	37
Gæld til kreditinstitutter	1.933	2.393	1.903	2.363
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker i alt	1.964	2.430	1.934	2.399
<i>Fordelt efter restløbetid</i>				
På anfordring	421	231	421	231
Til og med 3 måneder	1.512	2.105	1.512	2.105
Over 3 måneder og til og med 1 år	0	45	0	45
Over 1 år og til og med 5 år	0	5	0	5
Over 5 år	30	44	0	14
I alt	1.964	2.430	1.934	2.399
<i>Heraf udgør ægte salgs- og tilbagekøbsforretninger</i>				
Repoforretninger	555	1.400	555	1.400
Prioritetsgæld i faste ejendomme	30	44	0	14
De behæftede ejendommers bogførte værdi udgør	65	83	0	18
30 INDLÅN OG ANDEN GÆLD				
På anfordring	43.132	39.798	43.393	41.121
Med opsigelsesvarsel	1.456	1.410	1.456	1.410
Tidsindskud	896	1.714	896	1.714
Særlige indlånsformer	3.359	3.542	3.359	3.542
Indlån og anden gæld i alt	48.843	46.464	49.105	47.787
<i>Fordelt efter restløbetid</i>				
På anfordring	43.132	39.798	43.393	41.121
Til og med 3 måneder	1.959	2.134	1.959	2.134
Over 3 måneder og til og med 1 år	303	350	303	350
Over 1 år og til og med 5 år	91	546	91	546
Over 5 år	3.359	3.637	3.359	3.637
I alt	48.843	46.464	49.105	47.787
<i>Heraf udgør ægte salgs- og tilbagekøbsforretninger</i>				
Repoforretninger	175	0	175	0

NOTE

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
31 ANDRE PASSIVER				
Forskellige kreditorer	1.799	1.857	1.798	1.854
Negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter mv.	691	866	691	866
Skyldige renter og provision	12	19	12	19
Øvrige passiver	365	343	364	342
Andre passiver i alt	2.866	3.084	2.864	3.081
32 HENSATTE FORPLIGTELSE				
Hensættelser til udskudt skat (se særskilt note 33)	136	109	137	109
Hensættelser til tab på garantier	41	67	41	67
Hensættelser til tab i forbindelse med retssager	0	1	0	1
Andre hensættelser til forpligtelser	7	11	7	11
Hensættelser til uudnyttet maksimum	15	15	15	15
Hensatte forpligtelser i alt	199	202	199	203
<i>Hensættelser til tab på garantier</i>				
Primo	67	43	67	43
Nye hensættelser	19	46	19	46
Tilbageførte hensættelser	45	22	45	22
Hensættelser til tab på garantier, ultimo	41	67	41	67
<i>Tab på garantier indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	19	46	19	46
Tilbageførte hensættelser	45	22	45	22
Indregnet i resultatopgørelsen	-26	24	-26	24
<i>Hensættelser til tab i forbindelse med retssager</i>				
Primo	1	3	1	3
Nye hensættelser	0	2	0	2
Tilbageførte hensættelser	1	1	1	1
Endeligt tabt	0	2	0	2
Ultimo	0	1	0	1
<i>Hensættelser til tab i forbindelse med retssager indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	0	2	0	2
Tilbageførte hensættelser	1	1	1	1
Indregnet i resultatopgørelsen	-1	0	-1	0
<i>Andre hensættelser til forpligtelser</i>				
Primo	11	18	11	18
Nye hensættelser	1	5	1	5
Tilbageførte hensættelser	3	7	3	7
Anvendt til dækning	2	5	2	5
Ultimo	7	11	7	11
<i>Andre hensættelser til forpligtelser indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	1	5	1	5
Tilbageførte hensættelser	3	7	3	7
Indregnet i resultatopgørelsen	-2	-2	-2	-2
<i>Hensættelser til uudnyttet maksimum</i>				
Primo	15	12	15	12
Nye hensættelser	8	15	8	15
Tilbageførte hensættelser	8	12	8	12
Ultimo	15	15	15	15
<i>Hensættelser til uudnyttet maksimum indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	8	15	8	15
Tilbageførte hensættelser	8	12	8	12
Indregnet i resultatopgørelsen	0	3	0	3
<i>Hensatte forpligtelser indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	28	67	28	67
Tilbageførte hensættelser	57	42	57	42
Hensatte forpligtelser indregnet i resultatopgørelsen i alt	-28	25	-28	25

Fordelt efter restløbetid, pr. kategori for Spar Nord koncernen

	Til og med 3 måneder Mio. kr.	3 måneder til og med 1 år Mio. kr.	Over 1 år til og med 5 år Mio. kr.	Over 5 år Mio. kr.	I alt Mio. kr.
2017					
Hensættelser til udskudt skat	0	5	-13	144	136
Hensættelser til tab på garantier	4	3	29	6	41
Andre hensættelser til forpligtelser	0	1	2	3	7
Hensættelser til uudnyttet maksimum	15	0	0	0	15
Hensatte forpligtelser i alt	19	9	18	153	199

2016

Hensættelser til udskudt skat	0	3	-5	110	109
Hensættelser til tab på garantier	12	3	39	14	67
Hensættelser til tab i forbindelse med retssager	0	1	0	0	1
Andre hensættelser til forpligtelser	1	1	6	3	11
Hensættelser til uudnyttet maksimum	15	0	0	0	15
Hensatte forpligtelser i alt	27	8	40	127	202

Der er usikkerhed om forfaldstidspunkt for de hensatte forpligtelser.

Hensættelser til udskudt skat er specificeret i note 33.

Hensættelser til tab på garantier er hensat ud fra en vurdering af risikoen i de enkelte tilfælde.

Hensættelser til tab i forbindelse med retssager er hensat ud fra en vurdering af risikoen i de enkelte tilfælde.

Andre hensættelser til forpligtelser omfatter blandt andet hensættelser til huslejeforpligtelse og jubilæumsgratualer.

Hensættelser til uudnyttet maksimum vedrører hensættelser til tab på uudnyttede kredittilsagn.

NOTE

33	HENSÆTTELSE TIL UDSKUDT SKAT	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
	Primo	109	117	109	123
	Årets udskudte skat indregnet i årets resultat	27	-8	27	-13
	Årets udskudte skat indregnet i anden totalindkomst	0	0	0	0
	Ultimo	136	109	137	109

SPAR NORD KONCERNEN	Primo	Indregnet i årets resultat	Indregnet i anden total- indkomst mv.	Ultimo
Ændringer i udskudt skat i 2017				
Immaterielle aktiver	29	0	0	29
Materielle aktiver inkl. leasingaktiver	103	28	0	130
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-19	1	0	-18
Gæld og efterstillede kapitalindskud	14	1	0	15
Hensættelser til forpligtelser	-18	1	0	-17
Genbeskatningssaldo	4	0	0	4
Andet	-4	-3	0	-7
I alt	109	27	0	136

Ændringer i udskudt skat i 2016				
Immaterielle aktiver	31	-2	0	29
Materielle aktiver inkl. leasingaktiver	98	5	0	103
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-19	-1	0	-19
Øvrige aktiver	67	-67	0	0
Gæld og efterstillede kapitalindskud	14	0	0	14
Hensættelser til forpligtelser	-86	68	0	-18
Genbeskatningssaldo	3	1	0	4
Skattemæssigt underskud *)	-6	6	0	0
Andet	15	-19	0	-4
I alt	117	-8	0	109

SPAR NORD MODERSELSKAB				
Ændringer i udskudt skat i 2017				
Immaterielle aktiver	29	0	0	29
Materielle aktiver inkl. leasingaktiver	104	28	0	131
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-19	1	0	-18
Gæld og efterstillede kapitalindskud	14	1	0	15
Hensættelser til forpligtelser	-18	1	0	-17
Genbeskatningssaldo	4	0	0	4
Andet	-4	-3	0	-7
I alt	109	27	0	137

Ændringer i udskudt skat i 2016				
Immaterielle aktiver	31	-2	0	29
Materielle aktiver inkl. leasingaktiver	98	6	0	104
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	-19	-1	0	-19
Øvrige aktiver	67	-67	0	0
Gæld og efterstillede kapitalindskud	14	0	0	14
Hensættelser til forpligtelser	-86	68	0	-18
Genbeskatningssaldo	3	1	0	4
Andet	15	-19	0	-4
I alt	123	-13	0	109

*) Skattemæssigt underskud primo 2016 i Spar Nord koncernen på 6 mio. kr. vedrørte skattemæssigt sambeskatningsunderskud, som blev forventet udnyttet i datterselskabet Aktieselskabet Skelagervej 15 inden for de kommende 3 år. Det skattemæssige underskud var udnyttet fuldt ud pr. 31.12.16.

NOTE

Koncernen

Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet i balancen 2017	Primo Mio. kr.	Indregnet i årets resultat Mio. kr.	Til- og afgang Mio. kr.	Ultimo Mio. kr.
Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet, vedrører:				
Kildeartsbegrænsede ejendomsstab	3	0	5	9
Skattemæssigt underskud i udlandet	4	0	1	5
Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet i alt	7	0	6	13

Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet i balancen 2016

Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet, vedrører:				
Kildeartsbegrænsede ejendomsstab	2	0	1	3
Skattemæssigt underskud i udlandet	3	0	1	4
Udskudte skatteaktiver, der ikke er indregnet i alt	5	0	2	7

Alle udskudte skatteforpligtelser er indregnet i balancen.

De midlertidige forskelle i 2017 og 2016 vedrørende kildeartsbegrænset ejendomsstab er opstået ved realisation af ejendomme.

34 EFTERSTILLEDE KAPITALINDSKUD

Efterstillede kapitalindskud er gældsforpligtelser i form af supplerende kapital, som i tilfælde af bankens likvidation eller konkurs først fyldestgøres efter de almindelige kreditorkrav. Førtidsindfrielse af efterstillede kapitalindskud skal godkendes af Finanstilsynet. Efterstillede kapitalindskud medregnes i kapitalgrundlaget mv. i henhold til Lov om finansiel virksomhed.

Udstedelser af hybrid kernekapital under CRR med uendelig løbetid og hvor betaling af ydelser og renter er frivillig, behandles regnskabsmæssigt som egenkapital. Der henvises til kapitalforhold for yderligere information herom.

Spar Nord er låntager på alle lån.

Valuta	Note	Hovedstol Mio.	Rentesats	Modtaget	Forfald	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
SEK	a	600	1,978%	2017	18.10.27	452	0	452	0
DKK	b	700	Variabel	2013	18.12.23	699	698	699	698
DKK	c	400	6,043%	2012	-	0	403	0	403
Supplerende kapitalindskud i alt						1.151	1.102	1.151	1.102
Beholdning af egne obligationer vedrørende efterstillede kapitalindskud						-7	-8	-7	-8
Efterstillede kapitalindskud i alt						1.144	1.093	1.144	1.093
Renter til efterstillede kapitalindskud						50	51	50	51
Omkostninger ved optagelse af efterstillede kapitalindskud						2	2	2	2

a Kan indfries fra 18.10.22

b Kan indfries fra 18.12.18. Hvis lånet ikke indfries, fastsættes renten til CIBOR3 + 3,900% i margin

c Er indfriet 28.11.17

Efterstillede kapitalindskud, specifikation af pengestrømme

Primo	1.093	1.089	1.093	1.089
Periodens bevægelser:				
Nye lån	466	0	466	0
Indfriet	-400	0	-400	0
Ændring i valutakursregulering	-12	0	-12	0
Ændring i renteafdækning	-4	-2	-4	-2
Ændring i amortiserede omkostninger	-1	2	-1	2
Ændring i beholdning af egne obligationer	1	5	1	5
Periodens pengestrømme i alt	51	4	51	4
Bogført værdi ultimo	1.144	1.093	1.144	1.093

NOTE

35 OVERDRAGELSE AF FINANSIELLE AKTIVER

Spar Nord har overdraget følgende finansielle aktiver, som fortsat er indregnet i balancen.

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
<i>Regnskabsmæssig værdi af overdragne finansielle aktiver</i>				
Obligationer i repoforretninger	729	1.403	729	1.403
<i>Regnskabsmæssig værdi af tilknyttede finansielle forpligtelser</i>				
Gæld til kreditinstitutter i repoforretninger	555	1.400	555	1.400
Indlån og anden gæld i repoforretninger	175	0	175	0
I alt	730	1.400	730	1.400
Nettoposition	1	-4	1	-4

Spar Nord har indgået aftaler om salg af værdipapirer som ægte salgs- og tilbagekøbsforretninger. Når Spar Nord udlåner eller sælger med tilbagekøbsaftale, modtager Spar Nord kontanter eller andre finansielle aktiver ved overførslen af værdipapirerne til modparten. Modparten har lov til at sælge eller genpantsette de værdipapirer, som er udlånt eller solgt i henhold til tilbagekøbsaftalerne, men modparten er forpligtet til at returnere værdipapirerne ved kontraktens udløb. Hvis værdipapirernes værdi stiger eller falder, kan Spar Nord under visse omstændigheder kræve eller afkræves betaling af yderligere kontant sikkerhed. Spar Nord har fastsat, at den i al væsentlighed beholder alle risici og fordele ved disse værdipapirer, og derfor er indregning af disse ikke ophørt. Derudover indregner Spar Nord en finansiell forpligtelse for kontanter, som er modtaget som sikkerhed.

Spar Nord har ikke indgået aftaler om salg af aktiver, hvor de solgte aktiver ophører med at være indregnet i balancen, men hvor der efter salget er en fortsat involvering.

36 MODTAGNE SIKKERHEDER

I forbindelse med reverse repoforretninger og aftaler om værdipapirlån modtages sikkerhedsstillelse, som i henhold til aftalevilkårene kan sælges eller genpantsettes.

<i>Reverse repoforretninger</i>				
Modtagen sikkerhedsstillelse, som kan genpantsettes eller sælges	10.037	7.733	10.037	7.733
Heraf genpantset eller solgt	1.105	2.096	1.105	2.096
<i>Aftaler om værdipapirlån</i>				
Modtagen sikkerhedsstillelse, som kan genpantsettes eller sælges	15	6	15	6
Heraf genpantset eller solgt	2	2	2	2

37 SIKKERHEDSSTILLELSE OG BEHÆFTELSE

Sikkerhed stillet i clearingsystemer, hos centrale modparter og andre infrastrukturinstitutioner:

Indestående clearing	105	122	105	122
Afgivet sikkerhedsstillelse for markedsværdien af derivattransaktioner	424	523	424	523
Positiv markedsværdi på derivatkontrakter underlagt nettingaftaler	215	250	215	250
Afgivet sikkerhedsstillelse som led i salgs- og tilbagekøbsforretninger	729	1.403	729	1.403
Øvrig sikkerhedsstillelse	30	44	0	14
I alt	1.503	2.343	1.473	2.312

Aktiver behandles som behæftede, hvis de er stillet som sikkerhed, eller de er genstand for nogen form for aftale for at sikre, agere sikkerhedsstillelse eller kreditstyrke nogen balanceført eller ikke-balanceført transaktion, hvorfra de ikke frit kan trækkes ud. Aktiver, der er stillet som sikkerhed, og som er underlagt restriktioner med hensyn til udtrækning, f.eks. aktiver, hvor det kræver forudgående godkendelse, inden de trækkes ud eller erstattes med andre aktiver, betragtes som behæftede.

Aktiver, som er placeret i faciliteter, der ikke udnyttes, og som frit kan trækkes ud, betragtes ikke som behæftede.

Værdipapirer solgt som led i salg- og tilbagekøbsforretninger (repoforretninger) forbliver i balancen. Modparten har ret til at sælge eller genbelåne de modtagne værdipapirer.

Aktiver stillet som sikkerhed for egne gældsforpligtigelser hos Nationalbanken, danske og udenlandske clearingscentraler samt banker, som banken har CSA-aftaler med, er alle baseret på standardaftaler som normalt bruges mellem finansielle markedsdeltagere.

NOTE

38

MODREGNING AF FINANSIELLE AKTIVER OG FINANSIELLE FORPLIGTELSE**Spar Nord koncernen**

Aktiver og forpligtelser modregnes, når koncernen og modparten har en juridisk ret til at modregne og samtidig har aftalt at nettoafregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig. Positive og negative dagsværdier på derivater med samme modpart modregnes, hvis det er aftalt, at der sker nettoafregning af de kontraktuelle betalinger og der sker daglig kontant betaling eller sikkerhedsstillelse for ændringer i dagsværdien. Master netting agreements og lignende aftaler giver ret til yderligere modregning i forbindelse med en modpart i default, hvilket nedbringer eksponeringen yderligere i forbindelse med en modpart i default men opfylder ikke kriterierne for regnskabsmæssig modregning i henhold til IFRS.

	Indregnet brutto Mio. kr.	Modregnet Mio. kr.	Nettobeløb for finansielle forpligtelser præsenteret i balancen Mio. kr.	Relaterede beløb, som ikke er modregnet i balancen		
				Finansiel sikkerhed Mio. kr.	Kontant sikkerhed Mio. kr.	Nettobeløb Mio. kr.
2017						
Finansielle aktiver						
Afledte finansielle instrumenter	1.125	96	1.030	215	43	771
Reverse repoforretninger	10.045	0	10.045	10.037	-	8
I alt	11.170	96	11.075	10.252	43	779
Finansielle passiver						
Afledte finansielle instrumenter	1.066	375	691	215	407	68
Repoforretninger	730	0	730	729	-	1
I alt	1.796	375	1.421	944	407	69
2016						
Finansielle aktiver						
Afledte finansielle instrumenter	1.400	115	1.284	250	13	1.021
Reverse repoforretninger	7.706	0	7.706	7.733	-	-26
I alt	9.106	115	8.990	7.982	13	995
Finansielle passiver						
Afledte finansielle instrumenter	1.422	556	866	250	438	177
Repoforretninger	1.400	0	1.400	1.403	-	-4
I alt	2.821	556	2.265	1.653	438	174

Reverse repoforretninger er i balancen klassificeret som Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker eller Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris.

Repoforretninger er i balancen klassificeret som Gæld til kreditinstitutter og centralbanker eller som Indlån og anden gæld.

Repoforretninger og reverse repoforretninger indregnes jævnfør note 35 og 36 i balancen på bruttobasis.

NOTE

39

REGNSKABSMÆSSIG SIKRING**Spar Nord koncernen**

	Bogført værdi Mio. kr.	Dagsværdi Mio. kr.	Nominal værdi Mio. kr.
2017			
<i>Aktiver</i>			
Udlån	77	77	75
Renterisikoafdækkende finansielle instrumenter			
Derivater (swapkontrakter)	-2	-2	75
2016			
<i>Aktiver</i>			
Udlån	80	80	75
Renterisikoafdækkende finansielle instrumenter			
Derivater (swapkontrakter)	-5	-5	75
<i>Passiver</i>			
Efterstillede kapitalindskud	401	404	400
Renterisikoafdækkede finansielle instrumenter			
Derivater (swapkontrakter)	4	4	400

Spar Nord koncernen foretager afdækning af renterisikoen på udvalgte fastforrentede aktiver og forpligtelser. Effektiviteten af afdækningen måles løbende.

I nedenstående tabel vises værdireguleringen af sikrede aktiver og forpligtelser samt sikrende derivater, som er indregnet under kursreguleringer.

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
<i>Sikring af fastforrentede aktiver</i>				
Sikrede udlån	-3	-3	-3	-3
Sikrende derivater	3	3	3	3
Resultateffekt	0	0	0	0
<i>Sikring af fastforrentede forpligtelser</i>				
Sikrede indlån	0	2	0	2
Sikrende derivater	0	-2	0	-2
Resultateffekt	0	0	0	0

40

EVENTUALAKTIVER

Ikke indregnede udskudte skatteaktiver	13	7	11	5
--	----	---	----	---

For yderligere omtale henvises til note 33.

Spar Nord er part i verserende afgiftssager. Såfremt Spar Nord får medhold, vil det medføre en positiv resultateffekt.

NOTE

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
41 EVENTUALFORPLIGTELSE				
Finansgarantier	4.092	4.000	4.092	4.000
Tabsgarantier for realkreditlån	4.983	4.569	4.983	4.569
Tinglysnings- og konverteringsgarantier	2.011	2.885	2.011	2.885
Øvrige eventualforpligtelser	876	881	876	881
Eventualforpligtelser i alt	11.961	12.334	11.961	12.334

Finansgarantier omfatter primært betalingsgarantier.

Tabsgarantier for realkreditlån er ydet for den yderste risiko af realkreditlån til private og til erhvervsjendomme. For private ligger garantien inden for 80 % og for erhvervsjendomme inden for 60-80 % af ejendommenes værdi.

Tinglysnings- og konverteringsgarantier stilles i forbindelse med tinglysningsmæssige ekspeditioner ved hjemtagelse og konverteringer af realkreditlån.

Øvrige eventualforpligtelser vedrører primært arbejdsgarantier og rembuser.

Der henvises til note 11 vedrørende direktionens opsigelsesvarsel og godtgørelse i forbindelse hermed.

Spar Nord er sambeskattet med sit danske datterselskab i Spar Nord koncernen. Som administrationsselskab hæfter Spar Nord ubegrænset og solidarisk med datterselskabet i sambeskatningen for danske selskabsskatter. Som følge af indbetaling af acontoskat er der ingen skyldige skatter pr. 31.12.17 og 31.12.16. Tilgodehavende selskabsskatter inden for sambeskatningskredsen udgør 45 mio. kr. pr. 31.12.17 (2016: 18 mio. kr.). Eventuelle korrektioner af den skattepligtige sambeskatningsindkomst vil kunne medføre, at moderselskabets hæftelse udgør et større beløb.

Spar Nord har afsat udskudt skatteforpligtelse af genbeskatningssaldo relateret til den internationale sambeskatning.

Banken deltager i de nationale afviklingsordninger, hvor der betales separate bidrag til Garantiformuen og Afviklingsformuen.

Garantiformuen dækker indskyders berettigede indskud i banken under 100.000 EUR (§9, stk. 1). Banken har for 2017 ikke betalt til Garantiformuen, da formuen her overstiger målniveauet på 0,8% af de dækkede indlån i sektoren. Banken kan blive opkrævet bidrag, såfremt Garantiformuen fremadrettet vil udgøre mindre end 0,8% af de dækkede indlån i sektoren.

Afviklingsformuen dækker omkostninger ved en eventuel afvikling af institutter under Finansiell Stabilitet. Bankens bidrag til Afviklingsformue beregnes på baggrund af bankens pro rata andel af sektorens samlede passiver fratrukket kapitalgrundlaget og dækkede indlån under Garantiformuen, reguleret med en risikojusteringsfaktor. Bankens omkostning til Afviklingsformuen for 2017 udgør 8 mio. kr. (2016: 9 mio. kr.).

Der er usikkerhed om den beløbsmæssige størrelse af eventualforpligtelser og eventuelle forfaldstidspunkter, hvorfor der ikke er oplyst herom.

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
42 ANDRE FORPLIGTENDE AFTALER				
Øvrige	501	501	518	530
Andre forpligtende aftaler i alt	501	501	518	530

Øvrige består af:

Leasingforpligtelser, koncernen som leasingtager

Spar Nord er leasingtager i en række operationelle leasingaftaler. Operationelle leasingaftaler er aftaler, hvor Spar Nord for en aftalt periode har brugsretten til et aktiv mod betaling af leasingydelse, uden at de væsentligste risici og afkast forbundet med aktivet er overtaget. Aftalerne omfatter leje af ejendomme samt driftsmidler. Aftalerne er ikke indregnet i balancen. Løbetidsfordelingen af minimumsleasingydelse fremgår nedenfor:

Operationelle leasingforpligtelser

	23	26	30	35
Op til 1 år	23	26	30	35
1 - 5 år	55	58	65	78
Over 5 år	37	31	37	31
I alt	115	115	132	144

Der er under "Udgifter til personale og administration" indregnet leasingydelse med 25 mio. kr. (2016: 27 mio. kr.) for koncernen. Koncernen har ikke indgået finansielle leasingaftaler som leasingtager.

Datacentral

Spar Nord har indgået aftale med BEC a.m.b.a. om levering af IT-serviceydelser.

Spar Nords medlemskab af BEC a.m.b.a. medfører, at banken ved en eventuel udtræden er forpligtet til betaling af en udtrædelsesgodtgørelse. Forpligtelsen indgår ovenfor under øvrige. Herudover er der indregnet kapitalindskud i BEC a.m.b.a. under andre aktiver.

Spar Nord koncernen har herudover ikke andre væsentlige forpligtende aftaler.

NOTE

43 RETSSAGER MV.

Spar Nord er part i forskellige retssager. Sagerne vurderes løbende, og der foretages de fornødne hensættelser ud fra en vurdering af risikoen for tab. De verserende retssager forventes ikke at få væsentlig indflydelse på koncernens økonomiske stilling.

44 ÅRETS RESULTAT PR. AKTIE

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.
Moderselskabet Spar Nord Bank A/S aktionærers resultat	940	812
Skatteeffekt af renter hybrid kernekapital (se note 17)	11	6
I alt	951	818
Antal aktier primo, stk.	125.529.918	125.529.918
Nedsættelse af aktiekapital (Aktietilbagekøbsprogram 2016), stk.	2.527.392	-
Gennemsnitligt antal egne aktier	50.996	1.365.368
Gennemsnitligt antal aktier i omløb	122.951.531	124.164.550
Udestående aktieoptioners gennemsnitlige udvandingseffekt	0	0
Gennemsnitligt antal udestående aktier (udvandet)	122.951.531	124.164.550
Årets resultat pr. aktie (kr.)	7,7	6,6
Årets resultat pr. aktie udvandet (kr.)	7,7	6,6

Den udstedte aktiekapital er opdelt i aktier a 10 kr. Banken har kun en aktieklasse.

Årets resultat pr. aktie er beregnet som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse, hvormed nøgletallet er beregnet på baggrund af aktionærernes andel af resultat og egenkapital. Aktionærernes andel af resultat og egenkapital fremgår af kapitalforhold.

45 VIRKSOMHEDSSAMMENSLUTNINGER

Virksomhedsovertagelse og overtagelse af kundeportefølje

Der har ikke været virksomhedssammenslutninger i 2017.

FIH Erhvervsbank

Spar Nord indgik i januar 2016 en aftale med FIH Erhvervsbank A/S om overtagelse af 34 erhvervskundeengagementer med et udlån på 526 mio. kr., bruttogarantier på 319 mio. kr., svarende til nettogarantier på 64 mio. kr. og derivater for 30 mio. kr.

Overtagelse af porteføljen er indregnet i henhold til regelsættet i IAS 39, hvorefter de overtagne udlån er indregnet til den aftalte anskaffelsespris svarende til dagsværdien, hvilket svarer til en gennemsnitlig kurs på de overtagne aktiver på 100.

NOTE

46

NÆRTSTÅENDE PARTER Spar Nord Koncernen	Parter med betydelig indflydelse		Associerede virksomheder		Tilknyttede virksomheder		Bestyrelse		Direktion	
	2017 Mio. kr.	2016 Mio. kr.	2017 Mio. kr.	2016 Mio. kr.	2017 Mio. kr.	2016 Mio. kr.	2017 Mio. kr.	2016 Mio. kr.	2017 Mio. kr.	2016 Mio. kr.
Lån og lånetilsagn	-	-	16	10	-	-	46	31	14	8
Indlån	47	29	27	105	-	-	36	55	8	6
Afgivne garantier	-	-	-	-	-	-	5	3	-	3
Andre forpligtende aftaler	-	-	-	-	-	-	5	8	-	-
Modtagne sikkerheder	-	-	-	-	-	-	20	21	4	8
Renteindtægter	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Modtagne gebyrer	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Modtaget udbytte fra kapitalandele	-	-	31	38	-	-	-	-	-	-
Øvrige indtægter	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-

Spar Nord Moderselskab

Lån og lånetilsagn	-	-	16	10	-	-	46	31	14	8
Indlån	47	29	27	105	264	1.323	36	55	8	6
Afgivne garantier	-	-	-	-	-	-	5	3	-	3
Andre forpligtende aftaler	-	-	-	-	-	-	5	8	-	-
Modtagne sikkerheder	-	-	-	-	65	65	20	21	4	8
Renteindtægter	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Renteudgifter	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-
Modtagne gebyrer	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Modtaget udbytte fra kapitalandele	-	-	31	38	1.200	-	-	-	-	-
Øvrige indtægter	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Øvrige udgifter	-	-	-	-	6	7	-	-	-	-

Parter med betydelig indflydelse omfatter parter med en ejerandel over 20 % af Spar Nord Bank A/S, eller hvor betydelig indflydelse vurderes at foreligge på anden vis. En fortegnelse over tilknyttede virksomheder fremgår af note 23.

De danske virksomheder i koncernen er sambeskattede, hvilket indebærer, at modervirksomheden hæfter for danske selskabsskatter. Der er i 2017 overført 3 mio. kr. (2016: 3 mio. kr.) i sambeskatningsbidrag mellem virksomhederne.

Rentesatsen for udlån til associerede virksomheder har i 2017 været mellem 4,35-6,00 % (2016: 4,35 - 5,13 %).

Der er et anfordringsmellemværende og har i 2016 været et aftaleindskud mellem Aktieselskabet Skelagervej 15 og Spar Nord Moderselskabet, der begge forentes på markedsmæssige vilkår.

Engagementer og transaktioner med bestyrelses- og direktionsmedlemmer omfatter disse parter personlige engagementer samt deres nærtstående personlige engagementer. Engagementer og transaktioner med fratrådte og tiltrådte bestyrelses- og direktionsmedlemmer er indregnet henholdsvis til og med fratrædelsesdatoen samt fra og med tiltrædelsesdatoen.

Koncern og moderselskab	Bestyrelse		Direktion	
	2017	2016	2017	2016
Lån	31	6	3	2
Udnyttede lånetilsagn og kaution	15	25	10	6
Afgivne garantier	5	3	0	3
Lån, lånetilsagn og garantier i alt	51	35	14	11
Rentesats, udlån	0,65 - 4,75	0,65 - 8,95	1,00 - 2,25	2,25 - 2,50

Der har i årets løb ikke været gennemført transaktioner med Bestyrelse, Direktion eller ledende medarbejdere, bortset fra lønninger og vederlag mv., fonds-handel, samt lån og sikkerhedstilførelse. Nærmere oplysning om bestyrelsens, direktionens samt ledende medarbejders aflønning fremgår af note 11.

Medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer kan opnå lån/kredit på personalemæssige vilkår. Kredit på Mastercard er rentefri for bankens kunder, hvilket også gælder for direktionen og bestyrelsen.

Direktionen og bestyrelsens aktiebeholdninger fremgår af note 47.

Transaktioner mellem nærtstående parter i øvrigt, herunder kreditfaciliteter, sker på markedsbaserede vilkår.

Nærtstående parter med en besiddelse på mindst 5 % af bankens aktiekapital omfatter pr. ultimo 2017 Spar Nord Fonden, Aalborg med 18,9 % (2016: 18,5 %), Nykredit Realkredit A/S, København med en ejerandel på 11,4 % (2016: 11,1 %).

Eventuelle obligationer udstedt af Spar Nord med status af gæld, efterstillet kapital eller hybrid kernekapital er ikke medregnet i de anførte mellemværender, idet de nævnte obligationer er ihændehavepapirer. Spar Nord Bank har i disse tilfælde ikke kendskab til kreditors identitet. Besiddelse af aktier i Spar Nord Bank kan være noteret på ihændehave.

NOTE

47

LEDELSENS BEHOLDNING AF SPAR NORD AKTIER *)

	2017 Stk.	2016 Stk.
Bestyrelsen		
Kjeld Johannesen	60.000	50.000
Per Nikolaj Bukh	27.200	27.200
Kaj Christiansen	21.100	21.100
Morten Bach Gaardboe	3.620	3.620
Laila Mortensen	0	0
Ole Skov	7.533	7.054
Jannie Skovsen	7.770	7.404
Gitte Holmgaard Sørensen	1.970	2.486
John Sørensen	5.160	5.160
Direktionen		
Lasse Nyby	49.100	47.784
John Lundsgaard	71.926	71.113
Lars Møller	67.404	65.460

*) Beholdningerne indbefatter husstandenes beholdninger.

48

BEGIVENHEDER EFTER BALANCEDAGEN

Der er ikke indtruffet væsentlige hændelser efter 31. december 2017.

49

OPLYSNING OM DAGSVÆRDI FOR FINANSIELLE INSTRUMENTER**Koncernen**

Finansielle instrumenter indgår i balancen enten til dagsværdi eller amortiseret kostpris i henhold til koncernens anvendte regnskabspraksis, jævnfør note 1.

Finansielle instrumenter indregnet til dagsværdi

Dagsværdien er det beløb, som et finansielt aktiv kan handles til mellem kvalificerede, villige og uafhængige parter. Hvis der eksisterer et aktivt marked, anvendes markedsprisen i form af noteret pris eller priskvotering. Når et finansielt instrument er noteret i et marked, som ikke er aktivt, tager værdiansættelsen udgangspunkt i seneste transaktionspris. Der korrigeres for efterfølgende ændringer i markedsforholdene bl.a. ved at inddrage transaktioner i lignende instrumenter, der vurderes gennemført ud fra normale forretningsmæssige overvejelser. For en række finansielle aktiver og forpligtelser findes der ikke et effektivt marked. I sådanne situationer anvendes i stedet en estimeret værdi, hvor der henses til nylige transaktioner i lignende instrumenter og ud fra diskonterede betalingsstrømme eller andre anerkendte estimations- og vurderingsteknikker baseret på markedsbetragtninger, der eksisterede på balancedagen.

De oftest anvendte værdiansættelsesmodeller og estimations- og vurderingsteknikker inkluderer prissætning af forretninger med fremtidig afvikling og swapmodeller, der anvender nutidsværdiberegninger, kreditprissætningsmodeller samt optionsmodeller, som eksempelvis Black & Scholes modeller. I de fleste tilfælde bygger værdiansættelsen i al væsentlighed på observerbare input.

Unoterede aktier optaget til dagsværdi, jævnfør note 21, omfatter unoterede aktier der ikke indgår i koncernens handelsbeholdning. Disse unoterede aktier indregnes til dagsværdi ved anvendelse af muligheden herfor i dagsværdioptionen og måles i henhold til bestemmelser i aktionæroverenskomster og ved anvendelse af anerkendte værdiansættelsesmetoder mv.

Vedrørende afledte finansielle instrumenter med positiv dagsværdi foretager banken en CVA-justering for at tage højde for ændringer i den tilhørende kreditrisiko. Beregning af CVA foretages på baggrund af kundens PD (risiko for konkurs), LGD (tabsprocent ved konkurs) og EPE (forventet positive eksponering). I de tilfælde at kunden ikke har en ekstern rating, fastsættes kundens PD med udgangspunkt i bankens egne kreditmodeller. CVA udgør ultimo 2017 4 mio. kr. (2016: 10 mio. kr.).

Dag 1-gevinster eller -tab

Ved værdiansættelse af unoterede afledte finansielle instrumenter amortiseres den oprindelige kundemarginal mv. over restløbetiden. Ved udgangen af 2017 udgør den endnu ikke amortiserede kundemarginal mv. 72 mio. kr. (2016: 69 mio. kr.).

	2017 Mio. kr.	2016 Mio.kr.
Ikke amortiseret kundemarginal 1. januar	69	61
Nettoudvikling i amortisering af kundemarginal	3	8
Ikke amortiseret kundemarginal 31. december	72	69

Opdeling af finansielle instrumenter i forhold til klassifikationen i dagsværdihierarkiet og den regnskabsmæssige værdi

2017	Noterede priser Niveau 1 Mio. kr.	Observerbare priser Niveau 2 Mio. kr.	Ikke-observerbare priser Niveau 3 Mio. kr.	I alt Mio. kr.
<i>Finansielle aktiver</i>				
Obligationer til dagsværdi	8.732	2.106	0	10.838
Aktier mv.	197	21	1.408	1.626
Aktiver tilknyttet puljeordninger	10.604	4.508	310	15.423
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter	0	1.030	0	1.030
Finansielle aktiver i alt	19.534	7.663	1.719	28.916

Finansielle forpligtelser

Indlån i puljeordninger	0	15.423	0	15.423
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	476	458	0	934
Negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter	0	691	0	691
Finansielle forpligtelser i alt	476	16.571	0	17.047

2016

<i>Finansielle aktiver</i>				
Obligationer til dagsværdi	12.321	2.615	0	14.936
Aktier mv.	205	1	1.352	1.557
Aktiver tilknyttet puljeordninger	10.663	3.680	199	14.541
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter	0	1.284	0	1.284
Finansielle aktiver i alt	23.189	7.580	1.550	32.319

Finansielle forpligtelser

Indlån i puljeordninger	0	14.541	0	14.541
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	1.327	681	0	2.008
Negativ dagsværdi af afledte finansielle instrumenter	0	866	0	866
Finansielle forpligtelser i alt	1.327	16.088	0	17.415

Obligationer, aktiver tilknyttet puljeordninger og afledte finansielle instrumenter og øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser værdiansættes efter følgende principper

- For noterede priser bliver dagsværdien fastsat som en noteret pris eller priskotering fra en anerkendt børs eller en anden ekstern part.
- For prissætning ved hjælp af observerbare input bliver dagsværdi beregnet ved hjælp af markedsbestemt rentekurve plus/minus et kreditspænd, som også beregnes ved hjælp af priser fra markedet.
- For prissætning ved hjælp af ikke-observerbare input indgår der input, som bygger på bankens egne vurderinger på enkelte elementer, samt i nogle tilfælde også markedsdata.

Aktier værdiansættes efter følgende principper

- For noterede priser bliver dagsværdien fastsat som en noteret pris fra en anerkendt børs eller en ekstern part.
 - For prissætning ved hjælp af observerbare input bliver dagsværdi opgjort i henhold til tilgængelige priser, hvor aktierne ikke er børsnoteret.
 - For prissætning ved ikke-observerbare input indgår aktier som værdiansættes ud fra anerkendte værdiansættelsesprincipper bl.a. diskontering af forventede fremtidige betalingsstrømme, markedsforventninger til egenkapitalforrentningskrav og sammenlignelige salgstransaktioner. Aktier der er prissat i henhold til Lokale Pengeinstitutters anbefalede kurser indgår som ikke-observerbare input.
- Dagsværdier tager udgangspunkt i aktionæroverenskomster for de enkelte selskaber og gennemførte aktiehandler. Dagsværdien tager ofte udgangspunkt i selskabernes regnskabsmæssige egenkapital (indre værdi), som danner grundlag for handelskursen aktionærerne imellem. Dagsværdi er opgjort pålideligt for alle aktier, hvormed ingen aktier er indregnet til kostpris.

Der foretages en overførsel mellem kategorierne i værdiansættelseshierarkiet, hvis et instrument på balancedagen er klassificeret anderledes end ved begyndelsen af regnskabsåret. Ændringer anses for at være sket på balancedatoen. Der er i 2017 ikke sket overførsel, men i 2016 er der sket overførsel af aktier indregnet under aktiver tilknyttet puljeordninger fra noterede priser (niveau 1) til ikke observerbare input (niveau 3). Værdiregulering til dagsværdi indgår under kursreguleringer.

Niveau 3	Dagsværdi med udgangspunkt i indre værdi jf. aktionæroverenskomster 2017 Mio. kr.	Øvrige 2017 Mio. kr.	Dagsværdi med udgangspunkt i indre værdi jf. aktionæroverenskomster 2016 Mio. kr.	Øvrige 2016 Mio. kr.
Aktier	1.063	345	982	370
Aktiver tilknyttet puljeordninger	0	310	0	199
Følsomheder				
Ændring af dagsværdien af aktier, hvis resultatet i selskaberne ændres 10 %	11	-	9	-

Aktier, som indgår under "øvrige", værdiansættes for en væsentlig del ud fra forventede fremtidige pengestrømme, markedsforventninger til egenkapitalforrentningskrav og sammenlignelige salgstransaktioner.

For investerings- og domicilejendomme målt til dagsværdi henvises til note 25.

NOTE

Finansielle instrumenter, der måles til dagsværdi baseret på ikke-observerbare priser (Niveau 3)

Der er i 2017 indregnet urealiserede kursreguleringer på 91 mio. kr. (2016: 65 mio. kr.) vedrørende unoterede aktier værdiansat ud fra ikke-observerbare input.

	2017 Mio. kr.	2016 Mio.kr.
Regnskabsmæssig værdi 1. januar	1.550	1.526
Kursreguleringer i resultatopgørelsen	136	108
Kursreguleringer i anden totalindkomst	0	0
Køb	131	38
Salg	99	320
Overførsler til/fra Niveau 3	0	199
Regnskabsmæssig værdi 31. december	1.719	1.550
Kursreguleringer i resultatopgørelsen for aktiver, der besiddes på balancedagen	91	65

Udbytte af aktier der er indregnet i resultatopgørelsen, indgår ikke i ovenstående opgørelse.

**Finansielle instrumenter indregnet til amortiseret kostpris -
oplysning om dagsværdier**

	2017 Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	2017 Dagsværdi Mio. kr.	2016 Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	2016 Dagsværdi Mio. kr.
<i>Finansielle aktiver</i>				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker *)	1.298	1.298	595	595
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker *)	1.437	1.437	2.179	2.179
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris *)	46.747	46.865	41.346	41.446
I alt	49.483	49.600	44.120	44.220
<i>Finansielle passiver</i>				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker *)	1.964	1.964	2.430	2.430
Indlån og anden gæld *)	48.843	48.842	46.464	46.480
Efterstillede kapitalindskud **)	1.144	1.166	1.093	1.139
I alt	51.951	51.972	49.987	50.049

*) Niveau 3 i dagsværdihierarkiet

**) Niveau 1 i dagsværdihierarkiet udgør 717 mio. kr. (2016: 722 mio. kr.) og niveau 3 i dagsværdihierarkiet udgør 449 mio. kr. (2016: 417 mio. kr.)

Langt den overvejende del af koncernens tilgodehavender, udlån og indlån kan ikke overdrages uden kundernes forudgående accept, og der eksisterer ikke et aktivt marked for handel med sådanne finansielle instrumenter. Skøn over dagsværdi baseres på forhold, hvor der er konstateret ændringer i markedsforholdene efter instrumentets første indregning, som har betydning for den pris, der ville blive aftalt, såfremt vilkårene blev aftalt på balancedagen. Andre parter vil kunne komme til en anden værdi for disse skøn.

Oplysninger om dagsværdi for finansielle instrumenter indregnet til amortiseret kostpris baseres på nedenstående antagelser:

- For en række af koncernens indlån og udlån er renten afhængig af renteviklingen.
- Dagsværdi for udlån er opgjort på baggrund af et kvalificeret skøn, der bygger på, at banken generelt løbende ændrer sine lånevilkår til gældende markedsforhold.
- Dagsværdien for fastforrentede indlån er opgjort med udgangspunkt i rente på tilsvarende indlån ud fra en estimeret rentekurve.
- Dagsværdi af efterstillede kapitalindskud er reguleret for noterede lån til seneste handelskurs, mens ikke noterede lån er optaget til en estimeret handelskurs.

50 **RISIKOSTYRING**

Spar Nord er eksponeret over for forskellige risikotyper.

De vigtigste risikotyper for koncernen er:

- Kreditrisiko: Risiko for tab som følge af, at modparter helt eller delvist misligholder deres betalingsforpligtelser.
- Markedsrisiko: Risiko for tab som følge af, at dagsværdien af Spar Nords aktiver og forpligtelser ændrer sig på grund af ændringer i markedsforholdene.
- Likviditetsrisiko: Risiko for tab som følge af, at Spar Nords betalingsforpligtelser ikke kan honoreres ved hjælp af de normale likviditetsreserver.
- Operationel risiko: Risiko for økonomiske tab som følge af fejl i interne processer, menneskelige fejl, systemfejl eller tab som følge af eksterne begivenheder.

De efterfølgende noter til årsrapporten indeholder de kvantitative oplysninger vedrørende Spar Nords kredit-, markeds-, likviditetsrisici og operationelle risici. For yderligere informationer henvises der til den ureviderede Risikorapport på www.sparnord.com/risikorapport.

NOTE

51 KREDITRISIKO

Kreditrisiko er risikoen for tab som følge af, at udlånskunder eller andre modparter misligholder deres betalingsforpligtelser, herunder risiko ved kunder med finansielle problemer, store eksponeringer, koncentrationsrisici og risiko på bevilgede, ikke-udnyttede kreditfaciliteter.

Der er i 2017 ikke foretaget væsentlige ændringer i forudsætninger, målsætninger, politikker, eksponeringer og beregningsmetoder mv. i forhold til sidste år.

Kreditpolitik

Spar Nords samlede kreditrisiko styres med udgangspunkt i Spar Nords kreditpolitik, som sammen med de overordnede rammer for risikotagning fastsættes af bestyrelsen. Det centrale formål med Spar Nords kreditpolitik er at sikre et afbalanceret forhold mellem indtjening og risiko samt risikotagning altid er forudkalkuleret.

Det er Spar Nords indstilling, at al kreditgivning skal være baseret på indsigt i kundernes økonomiske forhold, og at kreditværdighed – kundernes evne og vilje til at opfylde nuværende og fremtidige forpligtelser – er et væsentligt parameter i alle kundeforhold.

Spar Nord lægger vægt på at skabe langvarige kunderelationer og ønsker ikke at bruge risikovillighed som et konkurrenceparameter. Spar Nord ønsker kun at indgå i forretninger, som er i overensstemmelse med god forretningsskik, og som ikke belaster koncernens omdømme og professionelle image. Herudover har Spar Nord som princip, at der ikke ydes lån og kreditter alene ud fra de stillede sikkerheder. Kunden skal således have både vilje og evne til at tilbagebetale de ydede lån og kreditter, uden at Spar Nord skal realisere sikkerheder.

I bestræbelserne på at sikre god risikomæssig diversificering af krediteksponeringen har Spar Nord fastlagt en række interne målsætninger. Overordnet ønsker Spar Nord – for ikke at miste sin handlefrihed i forhold til en kunde – ikke at udvide sit engagement til en størrelse, der betyder, at kunden ikke er naturlig kreditværdig i andre pengeinstitutter. Der er derfor fastsat en begrænsning på kundeeksponeringer til maksimalt 500 mio. kr., hvoraf den usikrede del som hovedregel maksimalt må udgøre 250 mio. kr.

Eksponeringer mod finansielle institutter under tilsyn samt repo-forretninger og reverse repoforretninger er ikke omfattet af denne begrænsning.

Ved opgørelsen af eksponeringernes størrelse anvendes de anerkendte kreditrisikjusteringer, som fremgår af afsnittet vedrørende Store eksponeringer i CRR forordningen. For samhandelspartnere i den finansielle sektor med en ekstern kreditvurdering på investment grade niveau gælder lovgivningens begrænsninger, og for andre samhandelspartnere i den finansielle sektor gælder en internt fastsat grænse på 700 mio. kr.

Spar Nord har fastsat målsætninger for den branchemæssige diversifikation af bankens udlån og garantier, således at der for væsentlige brancher er givet intervaller for eksponeringens ønskede andel af den samlede eksponering.

MÅLSÆTNING FOR BRANCHER

%	Maksimal andel af den samlede eksponering *)
Landbrugsområdet	10
Ejendomssektoren	15
heraf spekulativ**) ejendomsfinansiering	5
Finansiering og forsikring	10
Industri og råstofudvikling	10
Handel	15
Energiforsyning	8

*) eksklusiv reverse repoforretninger

**) CRR 575/2013 artikel 4 pkt. 79

Kreditstyring og overvågning af kreditrisici

Selv om Spar Nord har en forretningsmodel præget af decentral beslutningskraft, er kreditprocessen centralt styret.

I forhold til nye kunder er bevillingsretterne typisk på det halve af bevillingsretten for eksisterende kunder. Beføjelserne på kreditområdet er styret af to faktorer: De enkelte lokale direktørers evner og behov samt ønsket om at en vis andel af bevillingerne fra de lokale banker skal behandles i Kreditkontoret. De decentrale bevillingsretter går op til 10 mio. kr., for eksisterende kunder.

Den daglige styring af kreditrisiko varetages af kunderådgiverne i samarbejde med de lokale direktører. Eksponeringer, der overstiger den decentrale bevillingsramme, behandles i Kreditkontoret, kreditkomitéen eller bestyrelsen.

Kreditkontoret kan bevilge eksponeringer op til 50 mio. kr. for eksisterende kunder og 25 mio. kr. for nye kunder. Kreditkomiteen kan bevilge eksponeringer op til 100 mio. kr. og for nye op til 50 mio. kr. Eksponeringer over 100 mio. kr. og alle nye over 50 mio. kr. skal bevilges af bestyrelsen. Kreditkomitéen kan bevilge udvidelser på op til 50 mio. kr. på eksponeringer i forhold til seneste bestyrelsesbevilling.

Den overordnede overvågning af Spar Nords kreditrisiko varetages af Bonitetsafdelingen. Afdelingen overvåger udviklingen i alle eksponeringers kreditbonitet og gennemfører en systematisk bonitetskontrol af porteføljen.

Alle nye eksponeringer til privatkunder over 100.000 kr. og mod erhvervs-kunder over 300.000 kr. screenes systemmæssigt med henblik på udvælgelse til manuel bonitetsudvikling. Udvælgelsen sker på baggrund af en kombination af risikoparametre, som, til sammen eller hver for sig, indikerer et forhøjet risikoniveau. Der sker løbende registrering af nye kunder med svag bonitet.

Spar Nord har udviklet IT-værktøjer til styring og overvågning af kreditrisikoen. Overvågningen foregår bl.a. via bankens kredit-analysesystem, hvori de væsentligste data omkring krediteksponeringer og kundernes økonomi registreres. Målet er at af-dække faresignaler på et tidligt tidspunkt og samtidig overvåge den bonitetsmæssige udvikling i porteføljer og organisatoriske enheder.

Der gennemføres hver måned en statistisk baseret rating af både privat- og erhvervskunder, som anvendes i den decentrale kreditgivning, således at der kan bevilges større udvidelser til de bedste ratinggrupper end til de svageste. Systemerne anvendes desuden i overtræksstyring og prissætning, hvilket er med til at sikre en sammenhæng mellem kundens risiko og den pris kunden betaler.

Der er ikke udviklet ratingmodeller for leasingarrangementer.

Et væsentligt element i enhver kreditvurdering er, at kunden skal kunne forrente og afvikle sin eksponering uden realisation af sikkerheder. Med baggrund heri ydes lån og kreditter primært ud fra principperne om evne og vilje til at forrente og afvikle eksponeringen, og sekundært på den sikkerhed der kan stilles. De mest anvendte sikkerheder er pant i fast ejendom, værdipapirer samt rullende materiel.

Nedskrivninger

Spar Nord har defineret en lang række risikohændelser, der gælder som objektiv indikation på værdiforringelse. Nogle risikohændelser registreres automatisk i systemerne, mens andre registreres manuelt af kunderådgivere og kreditmedarbejdere.

Alle signifikante og bonitetsmarkerede eksponeringer gennemgås individuelt. For bonitetsmarkerede eksponeringer under 250.000 kr. sker en automatiseret gennemgang ved hjælp af en algoritme baseret på kundens nøgletal og Spar Nords ratingsystemer. Alle eksponeringer, som ikke er individuelt nedskrevne, placeres i grupper med ensartede kreditrisici. Hvis der ved gennemgangen findes objektive indikatorer på værdiforringelse, foretages der en nedskrivning. Nedskrivningen beregnes som forskellen mellem det forventede tab på eksponeringen på etableringstidspunktet og nutidsværdien af det

fremtidige forventede tab på eksponeringen. En eksponering behøver ikke være misligholdt, før der foretages nedskrivninger, og eksponeringen dermed overgår til skærpet bevillingspraksis.

Som et vigtigt element i risikostyringen i banken anvendes bonitetsmarkering af kunder som udviser foretegn. Bonitetsmarkerede eksponeringer tilstræbes normaliserede eller afviklet. Bonitetsmarkeringen foregår primært på de decentrale initiativer, men den kan også foregå på centrale initiativer. Der udsendes 2 gange om året lister til de enkelte rådgivere med emner til bonitetsmarkering.

Gruppevis nedskrivninger foretages, når objektive indikationer viser, at de forventede fremtidige tab overstiger det tab, som var forventet ved låneetableringen. Det betyder, at ud over objektive indikationer for gruppen er det primært kunder, der flytter til andre grupper med større kreditrisiko, som giver anledning til gruppevis nedskrivninger.

Der foretages aconto afskrivning på alle eksponeringer som tilgår bankens interne inkassoafdeling, dog foretages der ikke acontoafskrivning for den del af en eksponering, som er dækket af en fuldgod let realiserbar sikkerhed.

Eksponeringer hvorpå renten er nulstillet, vurderes særligt nøje, og hvis tab vurderes uundgåeligt, afskrives eksponeringen helt eller delvist. Der indtægtsføres ikke renter på den nedskrevne del af en eksponering. Hvis der ydes lempeligere vilkår for kunder med økonomiske vanskeligheder opfattes dette som individuel objektiv indikation på værdiforringelse, og det vurderes om der er behov for individuel nedskrivning.

For yderligere informationer henvises der til den ureviderede Risikorapport på www.sparnord.com/risikorapport.

REGNSKABSMÆSSIG KREDITEKSPONERING

Koncernens regnskabsmæssige krediteksponering er sammensat af følgende balanceposter og ikke-balanceførte poster

Kreditrisiko, udlån og garantier

Balanceførte poster		
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	46.747	41.346
Nedskrivningskonto for udlån og andre tilgodehavender	1.575	1.810
Ikke-balanceførte poster		
Garantier mv.	11.961	12.334
Hensættelser på garantier	41	67
Regnskabsmæssig krediteksponering udlån og garantier i alt	60.324	55.557

Finansiell kreditrisiko

Obligationer til dagsværdi	10.838	14.936
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	1.437	2.179
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter, finansielle virksomheder	231	285
Regnskabsmæssig krediteksponering finansiell kreditrisiko i alt	12.505	17.400

**Spar Nord
koncernen
31.12.17
Mio. kr.**

**Spar Nord
koncernen
31.12.16
Mio. kr.**

**SAMLEDE BRUTTOUDLÅN OG GARANTIER,
BONITETSFORDELT**

Mio. kr.	2017				2016			
	1	Bonitetskategorier 2c	2b	2a/3	1	Bonitetskategorier 2c	2b	2a/3
Udlån	4.059	393	2.217	41.652	5.220	616	2.885	34.434
Garantier	385	30	465	11.122	408	40	556	11.397
I alt	4.445	423	2.682	52.774	5.629	656	3.441	45.831

Ovennævnte viser fordelingen ud fra Finanstilsynets bonitetskategorier. Kategorierne 2a og 3 er gode kunder, kategorierne 2c og 2b er kunder med forhøjet risiko, mens kunder med finansielle problemer tilhører kategori 1 (OIV).

Spar Nords eksponering fordelt på forretningsområder

I den løbende risikoovervågning opdeles kundeporteføljen i 5 grupper:

- 1) Privat – Lokale Banker
- 2) Erhverv – Lokale Banker
- 3) Offentlige kunder
- 4) Finansielle kunder
- 5) Leasingaktiviteter

Koncernens samlede udlån og garantier før modregning af nedskrivninger udgør 60,3 mia. kr. (2016: 55,6 mia. kr.). Udviklingen fremgår af figur 1.

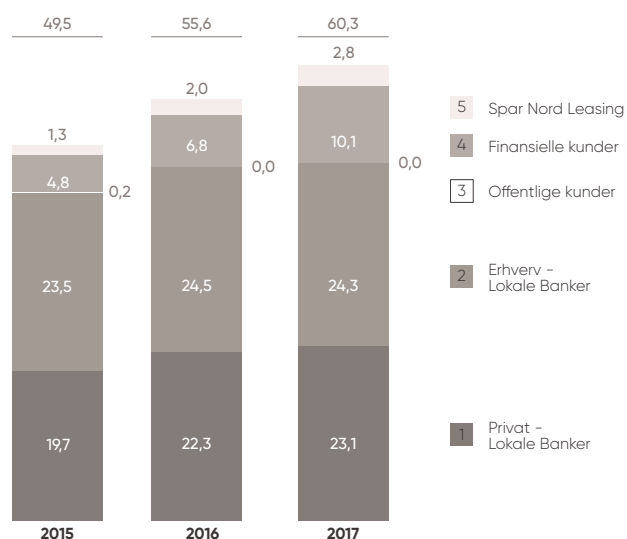
Som det fremgår af figur 1, er privatkundernes eksponeringer steget med 0,8 mia. kr. i 2017, svarende til en stigning på 3,6%. I samme periode er formidlingen af realkreditlån igennem Totalkredit øget med 2,7 mia. kr. Den samlede stigning i eksponeringen mod privatkunderne udgør således 3,5 mia. kr. i 2017, svarende til 4,1 %.

Eksponeringen mod erhvervskunderne i Spar Nords Lokale Banker er i 2017 faldet med 0,2 mia. kr., og fordeler sig med en stigning i udlån på 0,2 mia. kr. og en reduktion i garantier på 0,4 mia. kr.

Den samlede realiserede stigning i udlånseksponering mod erhvervskunder inkl. leasing udgør 1,0 mia. kr. svarende til 4,4%.

EKSPOSITIONSFORDELING

(MIA. KR.)



Figur 1

KLASSIFIKATION AF KUNDER

Ratingsystemerne anvendes i den decentrale kreditgivning, således at der kan bevilges større udvidelser til de bedste ratinggrupper end til de svageste. Systemerne anvendes desuden i overtræksstyring og prissætning.

Som led i Spar Nords kreditbehandling risikoklassificeres alle ikke-misligholdte kunder efter sandsynligheden for at den enkelte kunde defaultter (misligholder) inden for de kommende 12 måneder. Kunderne inddeles i grupperne 1 til 9, hvor gruppen 9 indeholder kunder med højeste risiko. Sandsynligheden for default estimeres statistisk ved hjælp af bankens ratingsystemer, som bygger på forskellige modeller for de forskellige kundesegmenter.

For erhvervskunderne baserer modellen sig på tre komponenter. En regnskabskomponent, som ud fra kundens seneste regnskab risikoklassificerer kunden. En adfærdskomponent, som klassificerer kunden ud fra kundens kontoadfærd og bevillingshistorik. Den tredje komponent er et konjunkturlement, som korrigerer klassifikationen ud fra konjunkturudviklingen.

For privatkunderne baserer modellen sig alene på en adfærdskomponent og en konjunkturkomponent.

Helt nye privatkunder i Spar Nord risikoklassificeres ud fra en ansøgningsscoremodel, der baserer sig på klassiske kreditnøgletal som formue, indkomst, rådighedsbeløb mm. Denne model er en kombination af en statistisk model og ekspertmodel. Efter 6 måneder adfærdsscores kunderne, og disse to modeller vægtes sammen i overgangsperioden indtil 12. måned, hvorefter ratingen alene baseres på adfærdsmodellen.

Helt nye erhvervskunder klassificeres ud fra regnskabskomponenten samt konjunkturkomponenten indtil 6. måned, hvor også adfærdskomponenten bidrager.

Endvidere arbejder Spar Nord med en kvalitativ risikoklassificering, svag-markering, som sættes af rådgiveren, hvis kunden udviser faretegn. Disse faretegn kan for privatkunder være skilsmisse, arbejdsløshed osv. og for erhverv være afsætningsproblemer, tab af nøglepersoner, tab af leverandører mm.

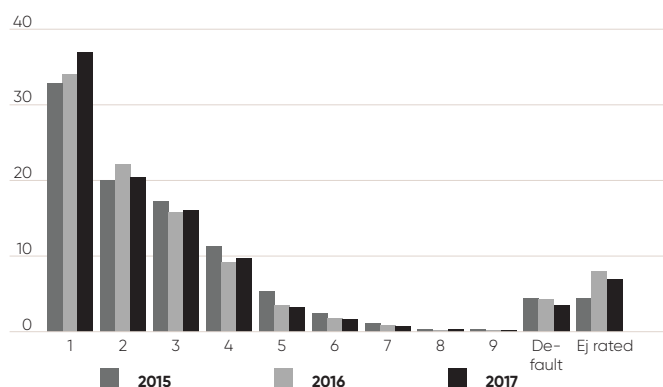
For privatkunder, der er svag-markeret og ikke-defaultet, vil kunden blive "down-graded" en ratingklasse, dog kan en svag-kunde ikke tilhøre de bedste ratinggrupper (1 og 2). For erhvervskunderne rates svag- og ikke svag-kunder hver for sig i to forskellige modeller. Begge modeller bygger dog på de samme komponenter.

Offentlige kunder og finansielle kunder risikoklassificeres ikke.

Nye erhvervskunder uden regnskabsoplysninger (primært nyetablerede virksomheder) rates ikke de første 6 måneder. Ligeledes vil enkelte nye privatkunder ikke blive ansøgningsscoret og dermed ikke blive ratet de første 6 måneder.

PRIVATKUNDERS EKSPONERINGER FORDELT PÅ RISIKOGRUPPER *)

(%)



*) Ekskl. SparXpres.

Figur 2

GENNEMSNITLIG RISIKOGRUPPE *)

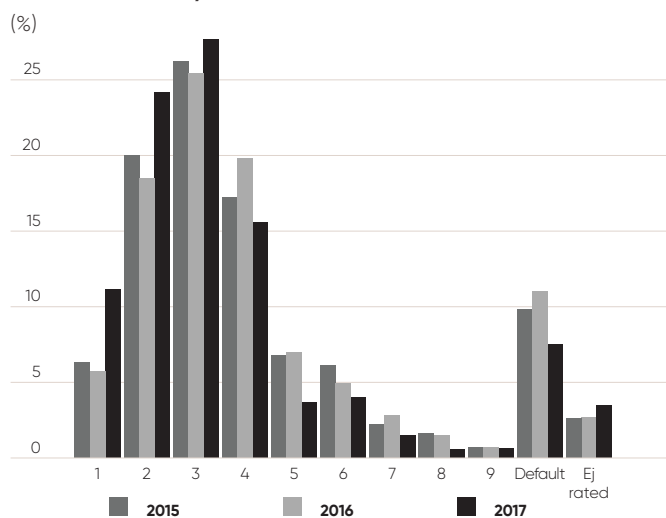
	2015	2016	2017
Gennemsnitlig risikogruppe	2,8	2,7	2,6

*) Eksponeringer efter nedskrivninger

Figur 3

Som det fremgår af figur 3 har der fra 2016 til 2017 været tale om en lille forbedring i den gennemsnitlige bonitet for privatkunderne. Den gennemsnitlige rating er opgjort til 2,6, og viser således et lille fald over de seneste 2 år.

ERHVERVSKUNDERS EKSPONERING FORDELT PÅ RATINGGRUPPER *)



*) Uden offentlige kunder.

Figur 4

GENNEMSNITLIG RISIKOGRUPPE *)

	2015	2016	2017
Gennemsnitlig risikogruppe	4,0	4,1	3,4

*) Eksponeringer efter nedskrivninger uden offentlige kunder.

Figur 5

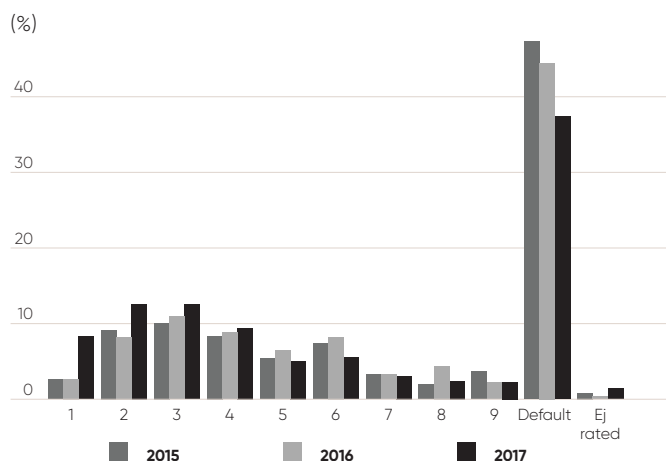
På figur 4 ses udviklingen i erhvervskundernes rating. Der sker en relativ stor forbedring af den gennemsnitlige bonitet i 2017. Den gennemsnitlige rating-gruppe er ultimo 2017 opgjort til 3,4. Forbedringen kan primært henføres til et fald i default og en stigning i de 3 bedste grupper.

Landbrug

Udlån og garantier til landbrug udgør 3,1 mia. kr. ultimo 2017 svarende til 5,1%. Ultimo 2016 udgjorde eksponeringen mod branchen 3,4 mia. kr. svarende til 6,1%. Den samlede eksponering mod branchen er således faldet 0,3 mia. kr. fra ultimo 2016 til ultimo 2017. Udviklingen dækker over et fald i udlån og en mindre stigning i garantier.

Leasingudlån udgør ultimo 2017 0,5 mia. kr. imod 0,4 mia. kr. ultimo 2016.

LANDBRUGSEKSPONERING FORDELT PÅ SCOREGRUPPER *)



*) Ekskl. leasing.

Figur 6

GENNEMSNITLIGT RISIKONIVEAU - LANDBRUG *)

	2015	2016	2017
Gennemsnitlig risikoniveau	6,6	6,3	5,6

*) Eksponering efter nedskrivninger

Figur 7

Som det fremgår af figur 7, er den gennemsnitlige bonitet forbedret i 2017, primært som følge af fald i defaultgruppen samtidig med der ses en stigning i de bedste ratinggrupper.

Spar Nord har som princip, at når landbrugskunder ikke kan skabe positiv konsolidering ved de af banken fastsatte nulpunktspriser på 9,50 kr./kg uden efterbetaling for svinekød og 2,20 kr./kg uden efterbetaling for mælk, defineres dette som OIV. Beregningen af nulpunktspriser tager, uanset hvilken finansiering der konkret er valgt, udgangspunkt i finansiering til 4% fast rente på hele den rentebærende gæld. Kan der på disse betingelser ikke opstilles realistiske resultater, bliver der foretaget nedskrivningsberegning. Spar Nord har en forventning om at afregningspriserne i 2018 for mælk bliver lidt under gennemsnittet for 2017. Spar Nord forventer afregningspriserne for svinekød i 2018 markant under niveauet for 2017.

Spar Nords opgørelse af sikkerhedsværdier på landbrugsejendomme er i overensstemmelse med Finanstilsynets seneste retningslinier, det vil sige at jordværdierne i Spar Nords primære markedsområde ligger i intervallet 125.000-160.000 kr. pr. hektar. Driftsbygninger vurderes i forhold til alder, stand mv. Driftsbygningerne vurderes til dagsværdi, hvilket indebærer at utidsvarende bygninger værdiansættes til nul kroner. Øvrige landbrugsaktiver som besætning, beholdninger, maskiner mv. optages til 80 % af bogført værdi. Alle ovennævnte værdier beregnes med et haircut på 5%.

Spar Nords samlede nedskrivninger på landbrugsudlån udgør 522 mio. kr. i forhold til 755 mio. kr. ultimo 2016, svarende til 16,9 % for 2017 og 22,2% for 2016.

Der er realiseret en indtægt fra nedskrivninger på 38 mio. kr. i 2017 (2016: udgift på 121 mio. kr.) og der er tabsført 218 mio. kr. (2016: 226 mio. kr.).

Landbruget har de seneste år haft meget vanskelige vilkår, og det har været nødvendigt at foretage store nedskrivninger. Erhvervet vurderes fortsat at stå overfor betydelige problemer ultimo 2017 med afvikling af gæld. Men de fremtidige afregningspriser er selvfølgelig meget afgørende. Udsigten for svineproducenterne er her primo 2018 lidt dystre, idet afregningsprisen på nuværende tidspunkt ligger noget under niveauet fra 2017, og prognosen for 2018 viser samtidig, at prisen vil ligge noget under niveauet fra 2017.

På trods af den pæne stigning i afregningspriserne, er der landbrugsbedrifter, som er så udfordret på enten lav effektivitet eller høj gæld, at der fortsat er behov for afvikling af en del bedrifter.

Koncernens portefølje af landbrugskunder vurderes fortsat at have en tilfredsstillende spredning på produktionsgrene.

LANDBRUGSEKSPONERING FORDELT PÅ PRODUKTIONSGRENE

Mio. kr.	2017				2016			
	Udlån og garantier	Nulrente	Heraf værdi-forringet	Andel værdi-forringet	Udlån og garantier	Nulrente	Heraf værdi-forringet	Andel værdi-forringet
Kvæg	875	45	526	60,1	1.113	60	685	61,6
Svin	595	7	264	44,3	799	60	414	51,8
Planteavl	738	4	57	7,7	685	8	103	15,0
Mink	106	0	41	38,6	114	3	41	36,3
Leasing	452	0	24	5,2	361	1	17	4,6
Andet	330	3	8	2,4	322	0	21	6,4
I alt	3.096	59	919	29,7	3.394	132	1.280	37,7

LANDBRUGSNEDSKRIVNINGER FORDELT PÅ PRODUKTIONSGRENE

Mio. kr. /%	2017					2016				
	Nedskrivnings-konto	Afskrevet	Årets nedskrivning	Nedskrivnings-procent af eksponering	Procent af værdi-forringet	Nedskrivnings-konto	Afskrevet	Årets nedskrivning	Nedskrivnings-procent af eksponering	Procent af værdi-forringet
Kvæg	326	88	-26	37,3	62,0	425	84	103	38,2	62,1
Svin	145	88	-23	24,4	54,9	248	120	0	31,0	59,9
Planteavl	27	30	9	3,7	47,6	50	18	7	7,3	48,7
Mink	15	2	1	13,9	36,0	16	1	11	14,0	38,6
Leasing	4	1	2	0,9	17,7	2	3	0	0,5	11,7
Andet	5	9	-1	1,6	68,8	14	0	2	4,4	68,4
I alt	522	218	-38	16,9	56,8	755	226	121	22,2	59,0

Figur 8

Koncentrationsrisiko

Eksponeringer mod enkelte kunder eller gruppe af indbyrdes forbundne kunder må, efter der er korrigeret for virkningen af kreditrisikoreduktion og undtagelser mv., ikke overstige 25 % af det justerede kapitalgrundlag i henhold til CRR. I forhold til Finanstilsynets Tilsynsdiamant må summen af eksponeringer, som efter fradrag udgør 10 % eller mere af det justerede kapitalgrundlag, ikke samlet overstige 125 % af kapitalgrundlaget. Dog kan her udelades eksponeringer mod institutter, som efter fradrag ikke udgør mere end 150 mio. EUR.

Der sker kvartalsvis indberetning af store eksponeringer til Finanstilsynet og EBA vedrørende overholdelse af ovenstående regler.

Spar Nord har internt fastsat en mere forsigtig øvre eksponeringsgrænse på maks. 500 mio. kr. med en maksimal blancoandel på 250 mio. kr. Eksponeringer med samhandelspartnere i den finansielle sektor samt repoforretninger og reverse repoforretninger medregnes ikke til koncernens øvre grænse på 500 mio. kr.

Spar Nord koncernen har ikke haft eksponeringer med ikke-finansielle virksomheder eller koncerner, der overstiger disse grænser.

Af nedenstående tabel fremgår krediteksponeringer til koncerner, som udgør 10 % eller mere af det justerede kapitalgrundlag opgjort efter CRR, korrigeret for virkningen af kreditreduktion og undtagelser mv.

Krediteksponering *)	2017 Stk.	2017 Mio. kr.	2017 %	2016 Stk.	2016 Mio. kr.	2016 %
Spar Nord koncernen						
Mio. kr.	Antal koncerner	Eksponering	Eksponering	Antal koncerner	Eksponering	Eksponering
Eksponeringer > 10 % af det justerede kapitalgrundlag opgjort efter CRR	1	1.554	17,2	1	1.221	14,5

*) Den samlede eksponering er opgjort efter Finanstilsynets vejledning til regnskabsindberetning.

Eksponeringer > 10 % er mod samhandelspartner i den finansielle sektor.

I forhold til Tilsynsdiamantens pejlemærke for store eksponeringer, der højest må udgøre 175% af instituttets egentlige kernekapital, kan det oplyses, at Spar Nord ultimo 2017 ligger på 76,2% (2016: 73,5%).

UDLÅN OG GARANTIER FORDELT PÅ EKSPONERINGSSTØRRELSE *)

Mio. kr.	Antal 2017	Antal 2016	Andel i % 2017	Andel i % 2016
0 - 0,1	51.286	50.124	1,2	1,3
0,1 - 0,5	35.594	34.992	11,2	11,2
0,5 - 1,0	13.334	12.445	12,6	11,9
1,0 - 5,0	8.033	8.017	25,0	26,4
5,0 - 10,0	913	891	9,6	9,5
10,0 - 20,0	414	388	8,9	8,7
20,0 - 50,0	227	248	10,8	12,1
50,0 - 100,0	78	66	8,4	7,2
100,0 -	48	47	12,3	11,7
I alt	109.927	107.218	100,0	100,0

*) Ekskl. reverse repoforretninger og SparXpres

Figur 9

Fordelt på eksponeringsstørrelse vurderes koncernens portefølje af udlån og garantier at være veldiversificeret, idet 59,6% (2016: 60,3%) kan henføres til eksponeringer under 10 mio. kr., og idet koncernen alene har 48 (2016: 47) eksponeringer over 100 mio. kr.

MODTAGNE SIKKERHEDER

Spar Nord ønsker at reducere risikoen på de enkelte eksponeringer ved at modtage de sikkerheder i form af pant i fysiske aktiver, værdipapirer samt garantier mv., der er mulighed for. Langt den betydeligste form for sikkerhed, som Spar Nord modtager, er pant i fast ejendom. Ejendoms pantet udgøres hovedsageligt af privat beboelse.

EJENDOMSPANT FORDELT PÅ EJENDOMSTYPER

	2017	2017	2016	2016
	Mio. kr.	Andel i %	Mio. kr.	Andel i %
Beboelse	14.014	56,8	12.913	55,4
Fritidshuse	980	4,0	953	4,1
Kontor og forretning	3.618	14,7	3.757	16,1
Landbrug	2.353	9,5	2.434	10,4
Øvrige	3.710	15,0	3.253	14,0
I alt	24.675	100,0	23.311	100,0

Figur 10

GEOGRAFISK FORDELING AF EJENDOMSPANT

	2017	2016
	Andel i %	Andel i %
Region Hovedstaden	15,8	14,4
Region Midtjylland	20,2	20,5
Region Nordjylland	38,3	40,1
Region Sjælland	11,3	9,5
Region Syddanmark	12,8	11,9
Udlandet	1,6	3,6
I alt	100,0	100,0

Figur 11

Spar Nord overvåger løbende værdien af de stillede sikkerheder. Hvis risikoen på en modpart forøges, vurderes sikkerhederne særlig kritisk. Værdien vurderes ud fra en tvangsrealisationspris på den stillede sikkerhed med fradrag af eventuelle omkostninger ved realiseringen.

I Spar Nords sikkerhedsvurdering af pant i udlejningsejendomme tages der udgangspunkt i ejendommens evne til at give forrentning. Der stilles forskellige krav til forrentningen afhængig af ejendommens anvendelse og ejendommens bygningsmæssige tilstand, ligesom ejendommens fysiske placering i Danmark har indflydelse. Boligudlejningsejendomme værdifastsættes ud fra krav til forrentning på 4,25% til 10,0% (2016: 4,5% til 10,0%).

KONCERNENS KREDITEKSPONERING FORDELT PÅ BLANCOANDELE

	Spar Nord koncernen 2017	Spar Nord koncernen 2016
Blancoandel - %		
< 10	47,8	43,8
10 - 50	18,9	20,8
50 - 75	8,8	9,4
> 75	24,4	26,0
Gennemsnitlig blancoandel	34,9	37,2

Faldet i blancoandelen kan primært henføres til en stor stigning i reverse repoforretninger på 3,2 mia. kr., som alene reducerer den gennemsnitlige blancoandel med 2,0 procentpoint.

KONCERNENS KREDITEKSPONERING FORDELT PÅ BLANCOANDELE

Branche	2017		2016	
	Mio. kr.	%	Mio. kr.	%
Offentlig myndighed	9	98,8	37	99,6
Landbrug, jagt og skovbrug	873	28,2	1.142	33,6
Fiskeri	32	28,8	46	43,3
Industri og råstofudvinding	819	30,6	908	34,3
Energiforsyning	499	30,4	536	30,7
Bygge og anlæg	647	26,3	709	36,8
Handel	1.586	43,0	1.847	47,9
Transport, hoteller og restauranter	431	22,4	488	29,1
Information og kommunikation	94	46,8	92	47,1
Finansiering og forsikring	2.214	17,4	1.764	19,6
Fast ejendom	2.390	41,9	2.386	39,7
Øvrige erhverv	1.338	45,3	1.184	44,8
Erhverv i alt	10.932	29,4	11.139	33,5
Privatkunder i alt	10.150	43,9	9.508	42,6
I alt	21.082	34,9	20.647	37,2

Figur 12

I tilfælde af at Spar Nord gør brug af sikkerheder som ikke umiddelbart kan konverteres til likvide beholdninger er det bankens politik at søge at afhænde sådanne aktiver hurtigst muligt.

Der er i 2017 tilbagetaget udstyr samt overtaget ejendomme i forbindelse med nødlidende eksponeringer for 5 mio. kr. (2016: 24 mio. kr.).

Der sker løbende vurdering og afskrivning på leasingaktiverne. Dette medfører at der i perioder med faldende priser på leasingaktiver sker en reduktion i de beregnede sikkerheder for bankens leasingaktiviteter.

SPAR NORD KONCERNEN**MODTAGNE SIKKERHEDER OG TYPER HERAF**

	2017 Mio. kr.	2016 Mio. kr.
Modtagne sikkerheder		
Krediteksponering, regnskabsmæssig	60.324	55.557
Sikkerhedsværdi	39.243	34.910
Blanco i alt	21.082	20.647
Typer af sikkerhed		
Ejendomme	14.970	14.246
Depot/værdipapirer	10.823	7.319
Garantier/kautationer	494	487
Køretøjer	656	656
Kontanter	441	508
Andre sikkerheder	4.449	4.093
Anvendte sikkerheder i alt	31.833	27.308
Spec. sikrede forretninger (kreditforeningsgarantier)	5.077	5.927
Sikret i alt, eksklusive Spar Nord Leasing	36.910	33.235
Modtagne sikkerheder, leasingaktiviteter	2.333	1.675
I alt	39.243	34.910

Figur 13

Når ejendomsværdien under ejendoms pant fordelt på ejendomstyper bliver opgjort til 24,7 mia. kr. (2016: 23,3 mia. kr.), og der alene medgår 15,0 mia. kr. (2016: 14,2 mia. kr.) som sikkerhed i ejendomme i ovennævnte tabel, skyldes det at de 24,7 mia. kr. (2016: 23,3 mia. kr.) er det, som Spar Nord har pant i og registreret som stillede sikkerheder, mens de 15,0 mia. kr. (2016: 14,2 mia. kr.) er den andel, som reelt anvendes til beregning af sikkerhed på en eksponering. Nogle eksponeringer er mindre end sikkerhedsværdien, og der er også sikkerheder med værdi for kunder, som pt. ikke har udlån og kreditfaciliteter.

Nedskrivningskonto	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
<i>Individuelle nedskrivninger på udlån</i>				
Individuelle nedskrivninger, primo	1.686	1.646	1.686	1.646
Nye individuelle nedskrivninger	310	601	310	601
Tilbageførte individuelle nedskrivninger	326	319	326	319
Tidligere nedskrevet, nu endeligt tabt	383	304	383	304
Andre bevægelser	36	63	36	63
Individuelle nedskrivninger, ultimo	1.323	1.686	1.323	1.686
<i>Gruppevisse nedskrivninger på udlån</i>				
Gruppevisse nedskrivninger, primo	124	138	124	138
Nye gruppevisse nedskrivninger	128	0	128	0
Tilbageførte gruppevisse nedskrivninger	9	15	9	15
Andre bevægelser	9	1	9	1
Gruppevisse nedskrivninger, ultimo	251	124	251	124
<i>Nedskrivninger på udlån i alt</i>				
Nedskrivninger, primo	1.810	1.783	1.810	1.783
Nye nedskrivninger	438	601	438	601
Tilbageførte nedskrivninger	334	334	334	334
Tidligere nedskrevet, nu endeligt tabt	383	304	383	304
Andre bevægelser	44	64	44	64
Nedskrivninger, ultimo	1.575	1.810	1.575	1.810
<i>Nedskrivninger indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye nedskrivninger	438	601	438	601
Tilbageførte nedskrivninger	334	334	334	334
Tab uden forudgående nedskrivninger	96	114	96	114
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	167	116	167	116
Indregnet i resultatopgørelsen	33	265	33	265
<i>Hensættelser til tab på garantier</i>				
Hensættelser, primo	67	43	67	43
Nye hensættelser	19	46	19	46
Tilbageførte hensættelser	45	22	45	22
Hensættelser til tab på garantier, ultimo	41	67	41	67
<i>Hensættelser til tab på garantier indregnet i resultatopgørelsen</i>				
Nye hensættelser	19	46	19	46
Tilbageførte hensættelser	45	22	45	22
Indregnet i resultatopgørelsen	-26	24	-26	24
Nedskrivningskontoen for udlån og hensættelser på garantier i alt	1.616	1.877	1.616	1.877
<i>Nedskrivninger, øvrige kreditrisici</i>				
Nedskrivninger, øvrige kreditrisici, primo	14	11	14	11
Nye nedskrivninger	0	4	0	4
Tilbageførte nedskrivninger	14	1	14	1
Andre bevægelser	0	1	0	1
Nedskrivninger, øvrige kreditrisici i alt	0	14	0	14
Nedskrivningskontoen for udlån og hensættelser på garantier samt øvrige kreditrisici i alt	1.616	1.891	1.616	1.891
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.				
<i>Den samlede indregning i resultatopgørelsen under nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. kan specificeres således:</i>				
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	33	265	33	265
Hensættelser til tab på garantier	-26	24	-26	24
Nedskrivninger på kreditinstitutter	-14	3	-14	3
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv. i alt	-7	292	-7	292
Tilgodehavender med standset renteberegning	143	177	143	177
<i>Nedskrevne fordringer renteberegnes alene på den nedskrevne saldo</i>				
Indtægtsførte renter på nedskrevne udlån mv.	44	65	44	65

Eksponeringer og nedskrivninger fordelt på brancher	2017				2016			
	Udlån og garantier		Samlede nedskrivninger		Udlån og garantier		Samlede nedskrivninger	
	Mio. kr.	%	Mio. kr.	%	Mio. kr.	%	Mio. kr.	%
Erhverv								
Offentlige myndigheder	9	0,0	0	0,0	37	0,1	0	0,0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	3.209	5,3	522	32,3	3.501	6,3	757	40,3
Industri og råstofudvinding	2.679	4,5	65	4,1	2.646	4,8	46	2,5
Energiforsyning	1.642	2,7	17	1,1	1.746	3,1	28	1,5
Bygge og anlæg	2.463	4,1	64	4,0	1.925	3,5	57	3,0
Handel	3.682	6,1	51	3,1	3.857	6,9	83	4,4
Transport, hoteller og restauranter	1.920	3,2	95	5,9	1.673	3,0	63	3,4
Information og kommunikation	200	0,3	2	0,1	195	0,3	6	0,3
Finansiering og forsikring	12.735	21,1	85	5,3	8.996	16,2	98	5,2
Fast ejendom	5.703	9,5	203	12,5	6.008	10,8	278	14,8
Øvrige erhverv	2.951	4,9	89	5,5	2.643	4,8	83	4,4
Erhverv i alt	37.194	61,7	1.194	73,9	33.226	59,8	1.498	79,8
Private kunder i alt	23.130	38,3	422	26,1	22.330	40,2	379	20,2
Udlån og garantier i alt	60.324	100,0	1.616	100,0	55.557	100,0	1.877	100,0
<i>Heraf udgør gruppevisse nedskrivninger</i>								
Private			91	36,3			22	17,2
Erhverv			160	63,7			102	82,8
Gruppevisse nedskrivninger			251	100,0			124	100,0

I forbindelse med Spar Nords løbende kreditrisikostyring fordeles gruppevisse nedskrivninger ikke ud på brancher, men ses i stedet som en samlet post fordelt på privat og erhverv, idet gruppevisse nedskrivninger er beregnet ud fra ratingmodeller.

Individuelt nedskrevne udlån mv.

Spar Nord koncernen / Spar Nord moderselskab

	2017 Mio. kr.	2016 Mio. kr.
<i>Udlån og tilgodehavender</i>		
Summen af udlån og tilgodehavender, hvorpå der er foretaget individuelle nedskrivninger	2.912	3.740
Nedskrivninger på udlån, tilgodehavender	1.323	1.686
Regnskabsmæssig værdi af udlån og tilgodehavender	1.588	2.054
<i>Garantier</i>		
Summen af garantier, hvorpå der er foretaget individuelle hensættelser	218	248
Hensættelser på garantier	41	67
Regnskabsmæssig værdi af garantier	177	181

Nedskrivningskontoen for individuelle nedskrivninger fordelt på årsager til værdiforringelse

	2017		2016	
	Krediteksp. før nedskr. Mio. kr.	Ned- skrivning Mio. kr.	Krediteksp. før nedskr. Mio. kr.	Ned- skrivning Mio. kr.
<i>Individuelle nedskrivninger på udlån, tilgodehavender og garantier</i>				
Konkurs	38	32	199	142
Inkasso eller betalingsstandsning	100	44	187	123
Finansielle vanskeligheder i øvrigt	2.991	1.288	3.602	1.488
Individuelle nedskrivninger på udlån, tilgodehavender og garantier i alt	3.130	1.365	3.988	1.753

Konkurser kan langt overvejende henføres til erhvervskunder.

Sikkerhederne for de individuelt værdiforringede udlån og for de overforfaldne udlån, som ikke er individuelt nedskrevet, afviger ikke væsentligt fra Spar Nords sikkerheder i øvrigt.

KREDITLEMPELSE (FORBEARANCE)

En udlånsfacilitet defineres som kreditlempet, hvis der grundet låntagers økonomiske problemer er givet lempelige vilkår på rente og/eller ydelse, eller hvis der er sket en refinansiering med lempelige vilkår.

I Spar Nord er kreditlempelse et OIV-kriterium og vilkårene vurderes lempet, hvis der for OIV-markerede erhvervskunder tildeles en rente under 3 %. For privatkunder vurderes en rente under 3,5 % som en lempelse. Endvidere så vurderes ydelsesfastsættelse for privatkunder, som medfører restløbetider over 20 år, som lempelige vilkår. For boligfinansiering vil vilkårene typisk være fastlagt før eventuel OIV-markering og vil derfor ikke indgå i opgørelsen af lempelige vilkår uanset ovenstående kriterier er opfyldt.

Non-performing eksponering (NPL)

NPL er defineret som klassen af eksponeringer, der er misligholdte (ud fra Basel kriterier) og/eller er værdiforringet. Det vil sige eksponeringer mod kunder med afskrivninger, nedskrivninger eller 90 dages restance.

I nedenstående figur 14 er givet en opgørelse over kreditlempede udlån.

Kreditlempede udlån Mio. kr.	2017			
	Erhverv	Landbrug	Private	I alt
Non-Performing	555	565	215	1.335
Performing	48	5	11	63
I alt	603	570	226	1.398

Kreditlempede udlån Mio. kr.	2016			
	Erhverv	Landbrug	Private	I alt
Non-Performing	591	617	187	1.394
Performing	85	5	22	112
I alt	676	622	209	1.507

Figur 14

**Forfaldne, men ikke værdiforringede fordringer
Koncernen**

Mio. kr.	2017 Over- træk	2017 Sikret	2016 Over- træk	2016 Sikret
0 - 30 dage	197	167	121	116
31 - 60 dage	7	7	6	6
61 - 90 dage	2	2	2	2
> 90 dage	4	3	9	8
I alt	210	179	137	132

Figur 15

Sikret er opgjort ud fra bankens sikkerhedsregistreringssystem. I sikkerhedsregistreringen foretages en forsigtig værdifastsættelse af alle pantsatte sikkerheder.

**EJ FORFALDNE ELLER VÆRDIFFORRINGEDE EKSPONERINGER,
BONITETSFORDELT *)**

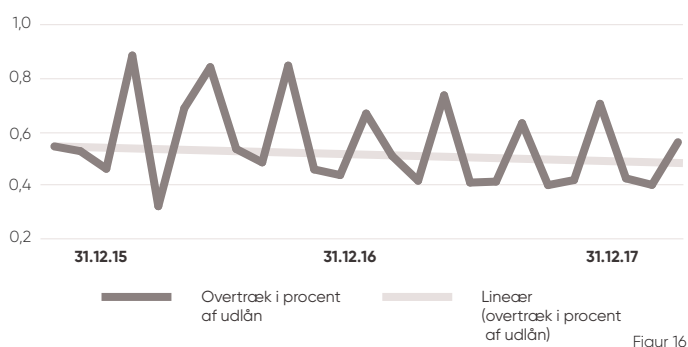
Mio. kr.	2017				2016			
	1	Bonitetskategorier 2c	2b	2a/3	1	Bonitetskategorier 2c	2b	2a/3
Udlån	1.135	388	2.202	41.476	1.469	609	2.863	34.338
Garantier	167	30	465	11.122	160	40	556	11.397
I alt	1.302	418	2.667	52.598	1.629	649	3.419	45.734

*) Finanstilsynets bonitetskategorier.

OVERTRÆK

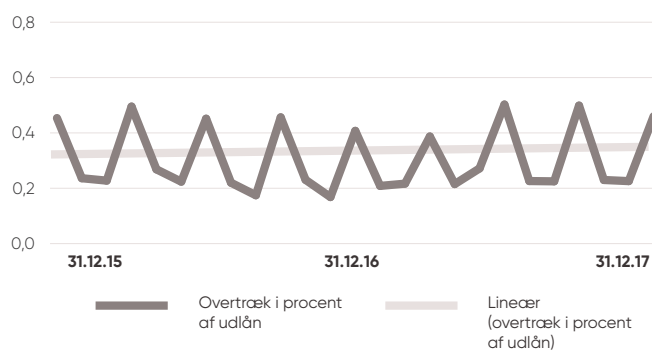
Der foregår løbende kontrol af udviklingen i overtræk i banken. Udviklingen kan ses af nedenstående figur 16 og 17, hvor der er indregnet en trendlinie for udviklingens retning de seneste 2 år måned for måned. Overtrækket for privatkunder har i løbet af året befundet sig i et stabilt lavt niveau under 0,6 %. For erhvervskunder ekskl. landbrug ligger overtrækket ligeledes i hele perioden på et lavt niveau med et gennemsnit på ca. 0,3 % af udlånet i Spar Nords Lokale Banker. Dette anses for at være tilfredsstillende.

PRIVATKUNDER – LOKALE BANKER – UDVIKLING I OVERTRÆK/RETAGER (%)



Figur 16

ERHVERVSKUNDER UDEN LANDBRUG – LOKALE BANKER UDVIKLING I OVERTRÆK/RETAGER (%)



Figur 17

FINANSIEL KREDITRISIKO

Som led i handel med og beholdninger af værdipapirer, valuta og afledte finansielle instrumenter samt betalingsformidling mv. opstår der kreditrisiko mod finansielle modparter.

Spar Nords ledelse bevilger lines på kreditrisiko mod finansielle modparter under hensyntagen til den enkelte samhandelspartners risikoprofil, rating, størrelse og soliditet. Risici og lines på finansielle instrumenter følges konstant.

FINANSIEL KREDITRISIKO	2017	2016	2017	2016
	Regnskabs-	Regnskabs-	Risiko-	Risiko-
KONCERNEN	mæssig værdi	mæssig værdi	beholdning	beholdning
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
AAA	9.874	14.787	9.777	14.037
AA	474	350	474	350
A	1.636	1.336	1.636	1.336
BBB	215	592	215	592
BB	77	75	77	75
B	10	15	10	15
CCC	1	1	1	1
Uden rating	219	245	218	240
I alt	12.505	17.400	12.409	16.645

Overordnet vurderer ledelsen, at Spar Nords kreditrisiko mod finansielle modparter er på et moderat niveau, idet 95,8% (2016: 94,5%) af den finansielle kreditrisiko kan henføres til modparter med en rating på A eller bedre.

OBLIGATIONSBEHOLDNINGEN

Den største kilde til finansiell kreditrisiko er koncernens obligationsbeholdning.

OBLIGATIONSBEHOLDNING FORDELT PÅ USTEDERTYPE

KONCERNEN				
Realkreditobligationer	9.288	12.990	9.339	12.299
Finansielle udstedere	637	1.073	637	1.068
Kreditobligationer	271	271	271	271
Statsobligationer	642	603	494	543
I alt	10.838	14.936	10.741	14.181

Opgjort som risikobeholdning består Spar Nords obligationsbeholdning for 87,0% (2016: 86,8 %) vedkommende af realkreditobligationer 5,9% (2016: 7,5%) obligationer fra finansielle udstedere og 7,1% (2016: 5,7%) øvrige udstedere.

OBLIGATIONSBEHOLDNING FORDELT PÅ RATING

KONCERNEN				
AAA	9.304	13.334	9.207	12.584
AA	232	158	232	158
A	984	825	984	824
BBB	97	388	97	388
BB	76	73	76	73
B	10	15	10	15
CCC	1	1	1	1
Uden rating	134	142	133	138
I alt	10.838	14.936	10.741	14.181

Tilgodehavender i kreditinstitutter

Den anden store kilde til finansiel kreditrisiko er mellemværender med kreditinstitutter og centralbanker. Her er Spar Nords risiko typisk mod centralbanker med en AAA-rating eller mod danske pengeinstitutter, som bankens Handels- og Udlandsområde har et kundeforhold til.

TILGODEHAVENDER I KREDITINSTITUTTER FORDELT PÅ PRODUKTTYPE

KONCERNEN	2017 Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	2016 Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	2017 Risiko- beholdning Mio. kr.	2016 Risiko- beholdning Mio. kr.
Reverse repoforretninger	570	1.453	570	1.453
Deposits og unoterede obligationer	175	73	175	73
Løbende konti	272	126	272	126
CSA konti mv.	420	527	420	527
I alt	1.437	2.179	1.437	2.179
Positiv dagsværdi af afledte finansielle instrumenter, finansielle virksomheder	231	285	231	285
I alt	1.668	2.464	1.668	2.464

TILGODEHAVENDER I KREDITINSTITUTTER FORDELT PÅ RATING

KONCERNEN				
AAA	570	1.453	570	1.453
AA	242	192	242	192
A	652	512	652	512
BBB	117	204	117	204
BB	1	2	1	2
Uden rating	85	102	85	102
I alt	1.668	2.464	1.668	2.464

87,8 % (2016: 87,5%) af Spar Nords mellemværende med kreditinstitutter vedrører institutter med rating A eller højere. Af et samlet mellemværende med kreditinstitutter på 1,7 mia. kr. (2016: 2,5 mia. kr.) kan 34,2% (2016: 58,9%) henføres til institutter med AAA-rating, 14,5% (2016: 7,8%) til institutter med AA-rating og 39,1% (2016: 20,8%) til institutter med A-rating.

Mellemværende med kreditinstitutter uden rating kan primært henføres til danske pengeinstitutter.

NOTE

52

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er en samlet betegnelse for risikoen for tab som følge af, at værdien af en portefølje af finansielle instrumenter ændres grundet kurs- og prisændringer på de finansielle markeder.

Spar Nord handler og tager positioner i produkter, der indebærer en række markedsbaserede risici. De fleste af Spar Nords aktiviteter vedrørende omsætning og positionstagning omfatter relativt enkle produkter, hvoraf rentebaserede produkter er de mest handlede. Spar Nord handler også og tager positioner i aktier og valutainstrumenter, mens omsætningen af råvarer er meget begrænset.

Der er i 2017 ikke foretaget væsentlige ændringer i forudsætninger, målsætninger, politikker, eksponeringer og beregningsmetoder mv. i forhold til sidste år.

Efterfølgende er Spar Nords renterisiko, valutarisiko og aktierisiko nærmere beskrevet.

Markedsrisikopolitik

Markedsrisikopolitikken fastlægger Spar Nords overordnede risikoprofil for markedsrisiko samt den overordnede organisatoriske ansvarsfordeling på markedsrisikoområdet med henblik på lønsomt at understøtte Spar Nords forretningsmodel.

Politikken identificerer og afgrænser de forskellige former for markedsrisici, og der angives specifikke grænser for, hvor stor risiko Spar Nord ønsker at påtage sig. De væsentligste markedsrisici i Spar Nord udgøres af kreditspændrisikoen på bankens obligationsportefølje og bankens renterisiko, efterfulgt af aktierisiko inden for og uden for handelsbeholdning, og til sidst og meget begrænset valuta-, options- og råvarerisiko. Politikken fastlægger principperne for, hvilke metoder de forskellige risikomål opgøres efter.

Styring, overvågning og rapportering

Til styring af markedsrisici er der etableret et instruktshierarki med tre niveauer. På første niveau definerer bestyrelsen rammerne for Spar Nord, som uddelegeres til direktionen. På næste niveau videreleder direktionen til Spar Nords øvrige enheder, hvoraf Handels- og Udlandsområdet er den markant største enhed. På tredje og sidste niveau tildeles direktørerne i Handels- og Udlandsområdet rammer, som de kan disponere indenfor.

Økonomiafdelingen har ansvaret for at opføre, overvåge, kontrollere og rapportere markedsrisici. Beregningen af markedsrisici anvendes til følgende formål:

- Daglig opfølgning på de enkelte forretningsenheder både intradag og end of day
- Regelmæssig rapportering til direktion og bestyrelse
- Rapportering af regulatorisk kapital

Markedsrisici styres og overvåges gennem et integreret risikostyringssystem, hvor der dagligt følges op på alle markedsrisikotyperne på alle instruksbelagte enheder, og hvor eventuelle instruksoverskridelser rapporteres videre op i hierarkiet.

Renterisiko

Renterisiko er risikoen for tab som følge af udsving i renten. De fleste af Spar Nords renterisici stammer fra aktiviteter, der involverer almindelige bankforretninger som ind- og udlån samt handel og positionstagning i renterelaterede produkter. De fleste af disse aktiviteter omfatter renteprodukter såsom renteswaps, obligationer, futures og standard renteoptioner.

Spar Nords renterisiko, både i og uden for handelsbeholdningen, opgøres på baggrund af varighedsmål samt på baggrund af det aftalte cashflow. Til brug for styring af Spar Nords beholdning af konverterbare danske realkreditobligationer anvendes modelberegnete risikonøgletal, der tager højde for det indbyggede optionselement. For renteoptioner er ovennævnte nøgletal suppleret med de væsentligste risikofaktorer, som udtrykker følsomheden i optionspræmien ved ændringer i de underliggende parametre.

Renterisikoen vurderes dagligt, og dispositioner træffes ud fra forventningerne til den makroøkonomiske og konjunkturmæssige situation. Renterisiko i valuta omregnes til danske kroner og ved opgørelsen af nettorenterisikoen modregnes den negative renterisiko i den positive renterisiko.

Nedenfor er vist renterisikoen i forhold til varighed og valuta. Dette viser risikoen for ændringer i et afgrænset tidsinterval på rentekurven. Tabellen viser renterisikoen fordelt på de enkelte tidsintervaller ved en stigning i renten på 1 procentpoint.

RENTERISIKO FORDELT PÅ VALUTA OG VARIGHED I MIO. KR.

2017	Under 3 mdr.	3 mdr. til 1 år	1 år til 3 år	3 år til 7 år	Over 7 år	I alt
DKK	8	6	19	30	14	77
EUR	-1	-1	-6	-10	-10	-28
Øvrige	2	1	1	1	0	5
I alt	10	6	14	21	4	55

2016

DKK	13	-8	6	14	55	79
EUR	3	4	-13	-1	7	0
Øvrige	2	0	0	1	0	2
I alt	18	-4	-8	13	62	81

Som det fremgår af tabellen er Spar Nord primært eksponeret mod positiv renterisiko i DKK og negativ renterisiko i EUR (2016: positiv renterisiko i DKK). Renterisikoen udgør 55 mio. kr., hvilket er en reduktion af den positive nettorenterisiko med 26 mio. kr. sammenlignet med ultimo 2016.

Ved en parallelforskydning af rentekurven opad med 1 procentpoint vil en positiv renterisiko påvirke egenkapitalen i negativ retning. Renterisikoen ville i 2017 maksimalt kunne have påvirket egenkapitalen i negativ retning med 1,3% (2016: i negativ retning med maksimalt 1,7%) ved en rentestigning på 1 procentpoint.

VALUTARISIKO

Valutarisiko er risikoen for tab på positioner i valuta som følge af ændringer i valutakurserne. Valutaoptioner indgår i opgørelsen med den deltajusterede position.

Valutarisikoen er vist i nedenstående tabel. Beregningen tager udgangspunkt i, at alle valutakurser flytter sig 2% i ugunstig retning.

VALUTARISIKO	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
Aktiver i fremmed valuta i alt	9.338	8.602	9.338	8.602
Passiver i fremmed valuta i alt	1.492	997	1.492	997

Valutarisiko fordelt på valutaer:

EUR	0,3	0,8	0,3	0,8
SEK	0,0	0,0	0,0	0,0
USD	0,0	0,6	0,0	0,6
GBP	0,0	0,1	0,0	0,1
CHF	0,0	0,1	0,0	0,1
NOK	0,1	0,2	0,1	0,2
JPY	0,1	0,0	0,1	0,0
Øvrige valutaer	0,1	0,4	0,1	0,4
Valutarisiko på finansielle instrumenter mv. i alt	0,8	2,2	0,8	2,2

Som det fremgår af tabellen udgør den samlede valutarisiko for Spar Nord ultimo 2017 0,8 mio. kr., svarende til en reduceret risiko på 1,4 mio. kr. sammenlignet med ultimo 2016. Udviklingen er forårsaget af en reduceret valutaposition i de fleste valutaer.

AKTIERISIKO

Aktierisiko er risikoen for tab som følge af skiftende aktiekurser, og den er beregnet som nettoværdien af lange og korte positioner i aktier samt aktierelaterede instrumenter.

Aktiepositionerne er opgjort afhængig af, om de er i eller uden for handelsbeholdningen.

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.
<i>Aktierisiko i handelsbeholdningen:</i>		
Børsnoterede aktier i handelsbeholdningen	197	205
Unoterede aktier i handelsbeholdningen	24	7
Aktier i handelsbeholdningen i alt	221	211

Aktier i handelsbeholdningen er aktier som erhverves med handelshensigt.

Aktierisiko uden for handelsbeholdningen:

Aktier i kredit- og finansieringsinstitutter	1.251	1.135
Aktier i administrationsselskaber til investeringsforeninger	88	78
Aktier i pensionsinstitutter	2	2
Aktier i dataleverandør	0	42
Andre aktier	65	88
Aktier i strategiske samarbejdspartnere i alt	1.405	1.346
Realiserede gevinster	46	46
Urealiserede gevinster	91	65
Associerede selskaber i alt	128	118
Aktier uden for handelsbeholdningen i alt	1.533	1.464

Aktier udenfor handelsbeholdningen er kendetegnet ved, at de ikke er erhvervet med handelshensigt. Desuden skelnes der mellem aktier i associerede selskaber og aktier i strategiske samarbejdspartnere, herunder sektorselskaber.

Spar Nords væsentligste aktie indregnet under associerede selskaber ultimo 2017 er Valueinvest Asset Management SA (2016: Valueinvest Asset Management SA).

Aktier i strategiske samarbejdspartnere i den finansielle sektor er aktier i selskaber, som har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning inden for realkredit, betalingsformidling, investeringsforeninger mv. Deltagelse i de pågældende selskaber anses for at være en forudsætning for Spar Nords drift.

I flere af sektorselskaberne omfordes aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandel afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. Omfordelingen sker typisk med udgangspunkt i sektorselskabets indre værdi. Spar Nord regulerer på den baggrund den indregnede værdi af disse aktier, når der foreligger ny information, som understøtter en ændret værdiansættelse. I andre sektorselskaber omfordes aktierne ikke, men måles med udgangspunkt i en dagsværdi svarende til indre værdi eller anden anerkendt værdiansættelsesmetode, herunder bl.a. diskontering af cash flow og markedsforventninger til egenkapitalforrentningskrav. Reguleringerne i værdierne af aktierne i disse selskaber indregnes ligeledes i resultatopgørelsen.

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2017 Mio. kr.	Spar Nord moderselskab 2016 Mio. kr.
Aktier der indgår i handelsbeholdningen:				
Lange positioner	221	211	221	211
Korte positioner	2	2	2	2
Bruttobeholdning	223	213	223	213

Andel af aktier indregnet efter dagsværdioptionen henvises til note 21.

FØLSOMHEDSANALYSE

Følsomhedsoplysningerne illustrerer, hvorledes Spar Nords resultatopgørelse vil blive påvirket, hvis renten ændrer sig, hvis aktiekurserne falder, eller hvis alle valutakurserne flytter sig i ugunstig retning.

	Egenkapitaleffekt		Driftseffekt	
	Ultimo 2017 %	Ultimo 2016 %	Ultimo 2017 Mio. kr.	Ultimo 2016 Mio. kr.
- Rentestigning på 1 procentpoint	-0,4	-0,9	-32	-66
- Rentefald på 1 procentpoint	0,4	0,9	32	66
- Aktiekursfald på 10 % i handelsbeholdningen	-0,2	-0,2	-17	-16
- Fald i dagsværdi på 10 % for aktier udenfor handelsbeholdningen	-1,5	-1,5	-120	-114
- Valutakursændring på 2 % i ugunstig retning	0,0	0,0	-1	-2

Følsomhedsoplysningerne viser effekten af isolerede ændringer i renterne i handelsbeholdningen, mens effekten af ændringer i valutakurserne og beholdningen af aktier er for positioner både i og udenfor handelsbeholdningen. Den driftsmæssige effekt og effekten på aktionærernes egenkapital er beregnet efter skat.

Det fremgår af tabellen, at effekten af en rentestigning vil være et tab svarende til 0,4 % af aktionærernes egenkapital. Desuden vil effekten af et fald i aktiekurserne på 10 % af værdien af aktiebeholdningen inden for og uden for handelsbeholdningen resultere i et tab svarende til 1,7 % af aktionærernes egenkapital.

NOTE

53 LIKVIDITETSRISIKO

Der er i 2017 ikke foretaget væsentlige ændringer i beregningsmetoder, politikker og eksponeringer mv. i forhold til sidste år.

Spar Nord er generelt eksponeret over for likviditetsrisiko, når udlåns-, investerings- og fundingaktiviteter resulterer i cashflow-mismatch.

Ved likviditetsrisiko forstås, at Spar Nord ikke kan opfylde sine betalingsforpligtelser samtidig med opfyldelse af likviditetskrav i lovgivningen. Det er ligeledes en likviditetsrisiko, såfremt manglende finansiering/funding forhindrer Spar Nord i at opretholde den vedtagne forretningsmodel eller at Spar Nords omkostninger til likviditetsfremskaffelse stiger uforholdsmæssigt meget.

Likviditetspolitik

Politikken fastlægger Spar Nords overordnede risikoprofil for likviditetsrisiko og finansieringsstruktur samt den overordnede organisatoriske ansvarsfordeling på likviditetsområdet med henblik på lønsomt at understøtte Spar Nords forretningsmodel.

Målet med likviditetspolitikken er at sikre, at Spar Nord til ethvert tidspunkt har en likviditetsrisiko, der står i et naturligt forhold til den overordnede risikoprofil. Likviditetspolitikken skal ligeledes sikre, at Spar Nord til ethvert tidspunkt har en tilstrækkelig håndtering og styring af likviditeten, kan opfylde sine betalingsforpligtelser, overholde gældende lovgivningskrav samt understøtte fremtidige aktiviteter og vækst. Endelig skal likviditetspolitikken sikre en finansieringsstruktur, som optimeres i forhold til risiko og pris.

Det er Spar Nords målsætning, at LCR minimum udgør 125 % i henhold til LCR-forordningen. Det er ligeledes en målsætning, at Spar Nord holder sig inden for grænseværdien for Funding ratio fastsat i Tilsynsdiamanten.

Styring, overvågning og rapportering

Med udgangspunkt i de af bestyrelsen fastsatte politikker og målsætninger har direktionen udstukket operationelle rammer og specifikke limits, hvor Handels- og Udlandsområdet har ansvaret for styring af Spar Nords kortsigtede likviditet. Økonomi-afdelingen har ansvaret for styringen af Spar Nords langsigtede funding.

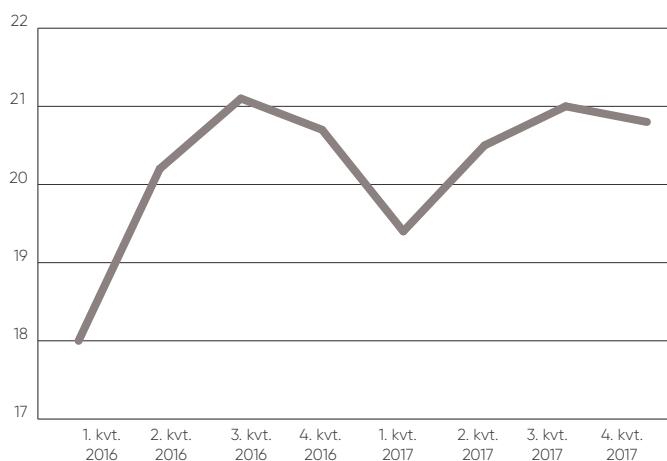
Økonomiafdelingen har ansvaret for at opgøre, overvåge og kontrollere, at Spar Nords likviditetsrisiko ligger inden for de tildelte rammer. Der foretages regelmæssig rapportering til bestyrelsen, direktionen og Finanstilsynet.

LANGSIGTET LIKVIDITET

Spar Nord opgør den strategiske likviditet som indlån ekskl. repoforretninger, seniorlån, udstedte obligationer, efterstillede kapitalindskud og egenkapital fratrukket udlån ekskl. reverse repoforretninger. Derimod medregnes efterstillede kapitalindskud, seniorlån og udstedte obligationer, som har forfald inden for 12 måneder, ikke i opgørelsen af strategisk likviditet.

STRATEGISK LIKVIDITET

(MIA. KR.)



Figur 18

Ved udgangen af 2017 har Spar Nord en strategisk likviditet på 20,8 mia. kr., hvilket udgør en stigning på 0,1 mia. kr. sammenlignet med ultimo 2016, hvor den strategiske likviditet blev opgjort til 20,7 mia. kr.

Den flade udvikling kan henføres til, at såvel udlån som indlån i årets løb voksede med 2,2 mia. kr. Hertil kommer, at egenkapitalen mv. blev konsolideret med 0,4 mia. kr., mens der var efterstillet kapital for 0,3 mia. kr. der kom under 12 måneders restløbetid og således ikke medregnes til den strategiske likviditet.

Efterfølgende er den strategiske likviditet specificeret på de enkelte bestanddele for henholdsvis ultimo 2017 og 2016.

	Spar Nord koncernen 2017 Mio. kr.	Spar Nord koncernen 2016 Mio. kr.
STRATEGISK LIKVIDITET		
Indlån, bankaktiviteter	48.668	46.464
Seniorlån	30	49
Efterstillede kapitalindskud	1.144	1.093
Egenkapital	8.975	8.627
Likviditetsfremskaffelse	58.817	56.233
Udlån, (bank- og leasingaktivitet)	37.272	35.092
Seniorlån, udstedte obligationer og efterstillet kapitalindskud med restløbetid under 1 år	700	401
Strategisk likviditet	20.845	20.740

Figur 19

Kortsigtet likviditet

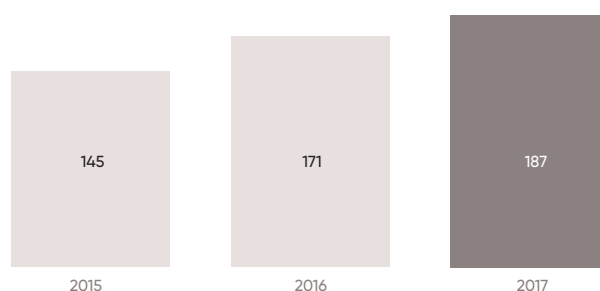
Spar Nord arbejder med faste modeller til overvågning og styring af bankens kortsigtede likviditet, herunder daglig styring af LCR og intradag likviditet samt løbende udarbejdelse af stresstests.

LCR

LCR opgøres ultimo 2017 til 187% (2016: 171%), hvilket er i komfortabel afstand til Spar Nords målsætning om en LCR på minimum 125% (2016: 100%). Overdækningen på 62 procentpoint (2016: 71), i forhold til Spar Nords målsætning, svarer til 5,7 mia. kr. (2016: 6,6 mia. kr.) i overskudslikviditet. Opgjort i forhold til lovkravet på 100% pr. 1. januar 2018, svarer det til 8,1 mia. kr.

LIQUIDITY COVERAGE RATIO (LCR)

(%)



Figur 20

Likviditetsberedskabet i henhold til LCR udgøres i al væsentlighed af statsfordringer (Level 1A aktiver) og realkreditobligationer med særdeles stor likviditet og særdeles høj kreditkvalitet (Level 1B aktiver).

LIQUIDITY COVERAGE RATIO

Mio. kr.	2017	2016
Likviditetsberedskab	17.342	16.289
Likviditetskrav	9.282	9.533
LCR (%)	187	171

Figur 21

Stresstest

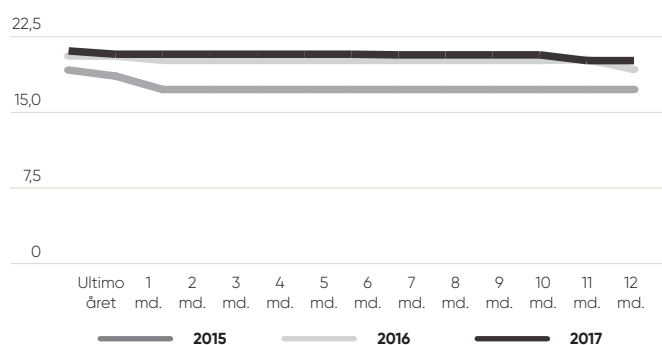
I henhold til Bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. udarbejder Spar Nord interne likviditetsstresstests, der er baseret på LCR. Stresstestene udarbejdes for en 12 måneders periode og opgøres i tre fast definerede scenarier: Et virksomhedsspecifikt, et markedsspecifikt og et kombinationsscenario. De udarbejdede stresstests har levet op til såvel lovgivningskrav som interne målsætninger i hele perioden.

Spar Nord udarbejder endvidere en stresstest svarende til Moody's "12 måneder uden hjælp". Som forudsætning her er Spar Nord afskåret fra kapitalmarkederne i opgørelsesperioden, hvorfor seniorlån, udstedte obligationer og efterstillede kapitalindskud ikke refinansieres ved udløb. For pengemarkedsmellemværender anvendes kontraktuelt forfald, mens den stabile indlånsbase forbliver en tilgængelig finansieringskilde i perioden.

Som det fremgår af efterfølgende figur har Spar Nord positiv likviditet i den fulde periode på 12 måneder.

MOODY'S 12 MÅNEDER UDEN HJÆLP

(MIA. KR.)



Figur 22

Fundingstruktur

Spar Nords aktiviteter finansieres overvejende gennem fire fundingkilder:

- Kundeindlån
- Lån eller repotransaktioner hos andre kreditinstitutter og Nationalbanken
- Udstedte obligationer og seniorlån
- Efterstillede kapitalindskud og egenkapital

Samlet set er Spar Nords funding ultimo 2017 forøget med 2,3 mia. kr. sammenlignet med 2016. Den væsentligste ændring i Spar Nords funding er en stigning i indlånet på 2,4 mia. kr., der i al væsentlighed kan henføres til indlån på anfordring. Et netto fald i anvendelsen af repo'er og genkøb samt gæld til centralbanker og kreditinstitutter har i mindre grad påvirket bankens samlede funding ved udgangen af 2017. Indlån er fortsat Spar Nords største fundingkilde og udgør ultimo 2017 80,2% (2016: 79,2%) af den samlede funding.

Samlet set udgør den langsigtede funding (funding med en løbetid over 1 år) i alt 93,1%, hvilket er 1,4 procentpoint højere end ultimo 2016.

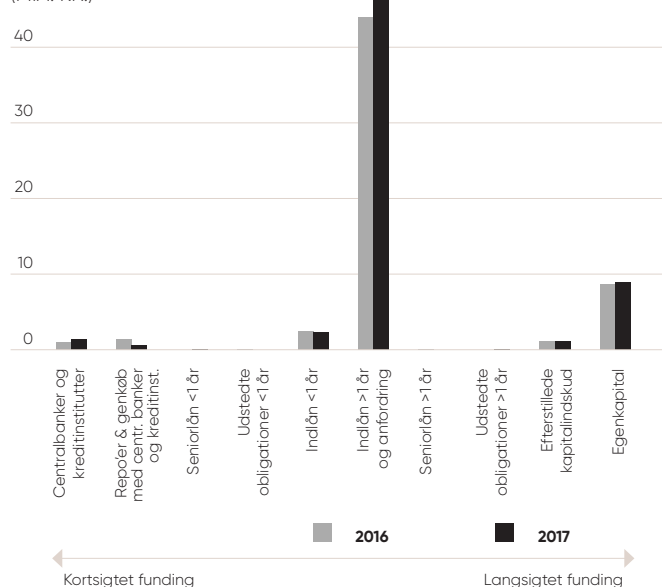
FUNDINGSTRUKTUR

Mio. kr. / %	2017	2016	2017	2016
Centralbanker og kreditinstitutter	1.377	981	2,3	1,7
Repo'er og genkøb med centralbanker og kreditinstitutter	555	1.400	0,9	2,4
Seniorlån < 1 år	2	0	0,0	0,0
Udstedte obligationer < 1 år	0	0	0,0	0,0
Indlån < 1 år	2.262	2.483	3,7	4,2
Indlån > 1 år og anfordring	46.582	43.981	76,5	75,0
Seniorlån > 1 år	30	49	0,0	0,1
Udstedte obligationer > 1 år	0	0	0,0	0,0
Efterstillede kapitalindskud	1.144	1.093	1,9	1,9
Egenkapital	8.975	8.627	14,7	14,7
I alt	60.926	58.614	100,0	100,0

Figur 23

FUNDINGSTRUKTUR

(MIA. KR.)



Figur 24

Likviditetsberedskabsplan

I henhold til Bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. har Spar Nord udarbejdet en likviditetsberedskabsplan indeholdende et katalog over mulige handlinger, som kan styrke Spar Nords likviditet i en krisesituation. I kataloget er de enkelte handlingers forventede effekt og tidshorisont beskrevet nærmere.

Likviditetsberedskabsplanen træder i kraft, såfremt Spar Nord kun vanskeligt og med markant øgede fundingomkostninger kan opfylde de fastsatte likviditetsinstrukser.

Balancens poster som forventes genindvundet eller indfriet over eller under 12 måneder	2017	2017	2016	2016
	<1 år Mio. kr.	>1 år Mio. kr.	<1 år Mio. kr.	>1 år Mio. kr.
Aktiver				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	1.298	0	595	0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	1.437	0	2.106	73
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	27.760	18.987	23.134	18.212
Obligationer til dagsværdi	1.311	9.526	532	14.404
Aktier mv.	197	1.429	205	1.353
Kapitalandele i associerede virksomheder	0	128	0	118
Aktiver tilknyttet puljeordninger	1.499	13.924	1.890	12.652
Immaterielle aktiver	11	173	14	181
- Investeringsejendomme	0	135	0	135
- Domicilejendomme	14	473	15	503
Grunde og bygninger i alt	14	608	15	638
Øvrige materielle aktiver	31	88	48	43
Aktuelle skatteaktiver	45	0	18	0
Aktiver i midlertidig besiddelse	21	0	34	0
Andre aktiver	672	1.091	791	1.296
Periodeafgrænsningsposter	115	0	124	0
I alt	34.414	45.953	29.504	48.970
Forpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	1.934	30	2.381	49
Indlån og anden gæld	45.393	3.450	42.281	4.183
Indlån i puljeordninger	1.499	13.924	1.890	12.652
Øvrige ikke-afledte finansielle forpligtelser til dagsværdi	934	0	2.008	0
Andre passiver	2.275	591	2.333	751
Periodeafgrænsningsposter	19	0	24	0
Gæld i alt	52.054	17.995	50.916	17.635
Hensættelser til udskudt skat	5	131	3	105
Hensættelser til tab på garantier	7	34	14	53
Andre hensatte forpligtelser	16	5	18	9
Efterstillede kapitalindskud	696	448	401	692
I alt	52.777	18.614	51.353	18.494

Indlån omfatter aftaleindlån og anfordringstilgodehavender mv. Aftaleindlån er medtaget på forfaldstidspunktet. Anfordringsindlån har kontraktmæssig helt kort løbetid og vises dermed ovenfor med en løbetid under 1 år.

Obligationer fordeles efter varighed.

Kontraktuel løbetid af finansielle forpligtelser

	Regnskabs- mæssig værdi Mio. kr.	Kontraktlige penge- strømme Mio. kr.	Inden for 1 år Mio. kr.	1 – 5 år Mio. kr.	Over 5 år Mio. kr.
2017					
Ikke-afledte finansielle instrumenter					
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	1.964	1.966	1.934	1	32
Indlån og anden gæld	48.843	48.923	45.403	120	3.400
Indlån i puljeordninger	15.423	15.423	1.499	3.723	10.200
Øvrige ikke-afledte finansielle instrumenter	934	934	934	0	0
Andre passiver ekskl. afledte finansielle instrumenter	2.176	2.176	2.110	65	0
Efterstillede kapitalindskud	1.144	1.216	730	485	0
Uigenkaldelige kredittilsagn og eventualforpligtelser	11.961	11.961	4.503	3.448	4.010
Afledte finansielle instrumenter					
Dagsværdi af derivater	691	608	163	149	296
I alt	83.135	83.206	57.277	7.991	17.939

2016

Ikke-afledte finansielle instrumenter					
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	2.430	2.433	2.382	6	46
Indlån og anden gæld	46.464	46.815	42.308	650	3.857
Indlån i puljeordninger	14.541	14.541	1.890	3.581	9.071
Øvrige ikke-afledte finansielle instrumenter	2.008	2.008	2.008	0	0
Andre passiver ekskl. afledte finansielle instrumenter	2.219	2.219	2.158	61	0
Efterstillede kapitalindskud	1.093	1.164	446	719	0
Uigenkaldelige kredittilsagn og eventualforpligtelser	12.334	12.334	4.954	3.826	3.554
Afledte finansielle instrumenter					
Dagsværdi af derivater	866	781	173	216	392
I alt	81.955	82.295	56.318	9.058	16.919

Forfaldsanalysen viser de kontraktlige udiskonterede pengestrømme og omfatter aftalte betalinger, herunder hovedstol og renter.

For forpligtelser med variable cash flow, såsom variabelt forrentede finansielle forpligtelser, er oplysningerne givet ud fra de betingelser, der eksisterede på balancedagen.

Efterstillede kapitalindskud anses som forfaldne på tidspunktet, hvor Spar Nord koncernen kan vælge at indfri gælden eller betale en forhøjet rente/forhøjet indfrielseskurs. Såfremt Spar Nord i stedet vælger at forlænge lånene, forfalder renter på 34 mio. kr. (2016: 50 mio. kr.) inden for 1 år, 137 mio. kr. (2016: 199 mio. kr.) inden for 1-5 år og 1.216 mio. kr. inkl. afdrag på 1.147 mio. kr. (2016: 1.164 mio. kr. inkl. afdrag på 1.092 mio. kr.) efter 5 år. Spar Nord har ikke efterstillede kapitalindskud med uendelig løbetid.

Ved indlån i pensionspuljer er alene kundernes indestående i pensionspuljerne fordelt, idet det fremtidige afkast til puljedeltagerne afhænger af afkastet af puljeaktiverne. Der vil være sammenhæng mellem forfald på forpligtelsen og aktiverne relateret til pensionspuljerne.

Betalinger vedrørende uigenkaldelige kredittilsagn og garantier forfalder, såfremt en række forudbestemte betingelser er opfyldt. Sådanne betalingsforpligtelser er medtaget på aftalernes udløbstidspunkt.

Indlån kan sædvanligvis i henhold til aftaler kræves tilbagebetalt med kort varsel. I praksis er indlån imidlertid en stabil finansieringskilde, da modtagne og afgivne betalinger vedrørende indlån i al væsentlighed er på samme niveau.

Ovenstående løbetidsfordeling er foretaget ud fra det tidligste tidspunkt et beløb kan kræves betalt.

NOTE

54

OPERATIONEL RISIKO

Ved operationel risiko forstås risiko for tab som følge af uhen-sigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneske-lige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begi-venheder, herunder juridiske risici.

Modelrisiko, der er risikoen for tab som konsekvens af beslutning-er, der hovedsagelig baseres på output fra interne modeller, på grund af fejl i udviklingen, gennemførelsen eller anvendelsen af sådanne modeller, defineres ligeledes som operationel risi-ko.

De operationelle risici kategoriseres efter de syv risikotyper Basel III definerer: ansættelsesvilkår og sikkerhed på arbejds-pladsen, ekstern svig, forretningsnedbrud og systemfejl, intern svig, kunder, produkter og forretningspraksis, ordreafvikling/ levering og procesforvaltning og skader på fysiske aktiver.

Politik for operationel risiko

Spar Nords bestyrelse har fastlagt en politik for operationel risiko, hvor målet er at skabe overblik over Spar Nords operatio-nelle risici, således antallet af fejl minimeres og tab reduceres.

For at sikre at det operationelle risikoniveau holdes på et ac-ceptabelt niveau, har Spar Nords bestyrelse defineret en risi-koappetit. Identificeres der risici liggende uden for appetitten, foretages der scenarieanalyser, hvor forslag til mitigering af risi-koen kortlægges.

Styring, overvågning og rapportering

Alle aktiviteter i Spar Nord er forbundet med operationelle risi-ci. Der arbejdes i Spar Nord på at begrænse det operationelle risikoniveau mest muligt.

Operationel risiko styres på tværs af Spar Nord gennem et om-fattende system af forretningsgange og kontrolforanstaltninger, udarbejdet med henblik på at sikre et optimalt procesmiljø. Operationelle risici søges bl.a. minimeret ved funktionsadskillelse mellem udførelse og kontrol af aktiviteten.

Håndtering af operationel risiko, herunder rollen som risikofacili-tator, er forankret i Spar Nords juridiske afdeling.

Ansvar for håndteringen af risiciene ligger hos de forret-ningsansvarlige enheder, risikoejerne.

I Spar Nord registreres og kategoriseres tabsgivende hændelser over 10.000 kr., og der foregår løbende registrering af identifice-rede risici med rapportering til den risikoansvarlige, direktionen og bestyrelsen.

Der udarbejdes scenarier for risici, der potentielt kan resultere i tab over 10 mio. kr.

Rapportering foregår kvartalsvis til direktionen og risikoejerne, mens bestyrelsen årligt modtager en risikorapport. Der rappor-teres løbende på faktiske og potentielle tabshændelser over 1 mio. kr. til både direktion og bestyrelse.

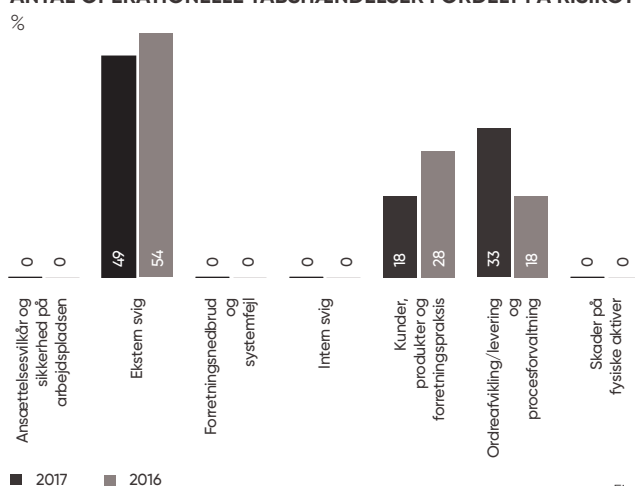
Risikoejerne modtager i den kvartalsvise rapportering oriente-ring om periodens tabshændelser og identifikationen af nye ri-sici for det pågældende forretningsområde.

Den systematiske registrering og kategorisering af tabshæn-delser skaber overblik over kilder til tab og erfaringsgrundlag, der benyttes proaktivt i styringen af bankens operationelle risi-ci.

Tabshændelser og besvigelser

Spar Nords operationelle tabshændelser fordeler sig primært på ekstern svig, kunder, produkter og forretningspraksis og or-dreafvikling/levering og procesforvaltning.

Ekstern svig udgjorde 49%, kunder, produkter og forretningsprak-sis 18% og ordreafvikling og procesforvaltning 33% af bankens tabshændelser. I 2016 var fordelingen henholdsvis 54%, 28% og 18%. Størstedelen af disse tabshændelser består af hændelser med mindre økonomisk effekt. Ekstern svig består af hændelser såvel som misbrug af kort og netbankssvindler.

ANTAL OPERATIONELLE TABSHÆNDELSE FORDALT PÅ RISIKOTYPE

Figur 25

Det samlede tab i 2017 beløber sig til 8 mio. kr. (2016: 7 mio. kr.), hvoraf ekstern svig udgør 3 mio. kr. (2016: 3 mio. kr.).

På baggrund af den regelmæssige rapportering, som Spar Nords bestyrelse og direktion modtager, er det ledelsens opfattelse, at Spar Nord har et tilfredsstillende niveau af foranstaltninger, der skal imødegå risikoen for at blive ramt af besvigelser.

IT-sikkerhed

Informationer og informationssystemer er af væsentlig betydning for Spar Nord, og IT-sikkerheden har derfor vital betydning for virksomhedens troværdighed og fortsatte eksistens. Der er etableret en IT-sikkerhedsfunktion, og Spar Nords direktion og bestyrelse forholder sig løbende til IT-sikkerheden.

IT-sikkerhedsfunktionen arbejder ud fra et besluttet sikkerheds- og risikoniveau med fokus på, at bankens daglige forretninger og aktiviteter til enhver tid er understøttet af en sikker og troværdig IT-infrastruktur. IT-sikkerhedsfunktionen har enterprise-ansvar for overholdelse af det vedtagne IT-sikkerhedsniveau samt IT-beredskabet i Spar Nord koncernen. IT-sikkerhedsfunktionen medvirker til og kontrollerer, at Spar Nords IT-aktiviteter beskyttes mest muligt imod interne og eksterne trusler. Det er således IT-sikkerhedsfunktionens opgave at sikre efterlevelse af lovgivnings- og sektormæssige krav, Spar Nords egne krav samt kundernes forventning til Spar Nords efterlevelse af tilgængelighed, fortrolighed og integritet.

Spar Nords arbejde med IT-sikkerhed tager udgangspunkt i lovgivningsmæssige forhold samt hensyn til den løbende drift. Drift af IT-installationer i Spar Nord og hos leverandører skal ske efter dokumenterede driftsplaner og vejledninger. Driften skal være sikker og stabil, hvilket skal sikres gennem størst mulig automatisering og løbende kapacitetstilpasning. Hos leverandører skal dette sikres ved skriftlige aftaler. Arbejdet med IT-sikkerhed inkluderer også udarbejdelse af nødplaner og beredskabsplaner samt periodisk test af beredskabet, der tager sigte på, at en fortsat drift vil kunne sikres på et tilfredsstillende niveau på trods af eventuelle ekstraordinære begivenheder.

IT-sikkerhedsfunktionen fremmer ligeledes den interne viden om IT-sikkerhed ved løbende at gennemføre awareness-aktiviteter. I 2017 har funktionen i samarbejde med HR-afdelingen, bl.a. gennemført en stor awareness-aktivitet, som omfattede alle medarbejdere i banken med fokus på generel IT-sikkerhed og cyber-sikkerhed. Desuden har IT-sikkerhedsfunktionen ligeledes afholdt en aktivitet over for et repræsentativt udsnit af medarbejdere med fokus på phishing.

Compliancerisici

Operationel risiko omfatter ligeledes compliancerisici, som er risici forbundet med manglende efterlevelse af gældende lovgivning, markedsstandarder samt etiske standarder. Compliancefunktionen har således til opgave at bistå ledelsen med at identificere compliancerisici for derigennem at mindske risikoen for, at Spar Nord bliver pålagt sanktioner, lider tab af omdømme eller at Spar Nord eller Spar Nords kunder lider væsentlige økonomiske tab. Spar Nord har fastsat en politik for Compliancefunktionen, hvoraf funktionens målsætning, risikoprofil og strategi fremgår.

Spar Nord har endvidere stor fokus på hvidvask (AML), herunder de risikobegrænsende foranstaltninger, der skal iværksættes for at undgå, at Spar Nord bliver misbrugt til hvidvask og finansiering af terrorisme.

Bankens AML-funktion har til formål at sikre, at Spar Nord er compliant med lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme samt forordning om pengeoverførsel og EU's terrorforordninger. AML-funktionen er forankret i Juridisk afdeling og rapporterer til direktion og bestyrelse.

AML-funktionen har i 2017 haft fokus på at optimere Spar Nords allerede eksisterende KYC-systemer og processer, øget transaktionsovervågning, videreuddannelse af Spar Nords medarbejdere samt registrering af reelle ejere, som følge af nye krav i den nye hvidvasklov.

Kapitalbehov

Beregning af kapitalbehovet, der skal dække Spar Nords operationelle risici, sker på baggrund af basisindikatormetoden.

I 2017 udgør den operationelle risiko 11,5% (2016: 12,1%) af den samlede risikoeksponering og ender ultimo 2017 på 5.692 mio. kr. (2016: 5.732 mio. kr.), hvilket giver et kapitalkrav på 455 mio. kr. (2016: 459 mio.kr.).

NOTE

55 **KAPITALSTYRING**

Spar Nords mål for kapitalstyringen er:

- at overholde de lovmæssige krav til Spar Nords kapitaldækning
- at sikre Spar Nord til enhver tid råder over tilstrækkelig kapital til at understøtte fremtidige aktiviteter og vækst
- at den egentlige kernekapitalprocent er relativ høj, således afhængigheden af efterstillet lånekapital er beskedent

Spar Nord har i året opfyldt alle lovgivningsmæssige krav til bankens kapital.

Spar Nords målsætninger blev revideret medio 2017 til følgende:

- en egentlig kernekapitalprocent på 13,0 (tidligere "minimum 12,0")
- en samlet kapitalprocent på 16,5 (tidligere "minimum 15,5")

Bankens udlodningspolitik blev ligeledes revideret medio 2017, så Spar Nord fremover har som mål at udlodde 40-50 % af årets nettoresultat som udbytte (tidligere "minimum 2/3").

Kapitalmålsætningerne er bl.a. fastsat ud fra, at banken skal have et tilstrækkeligt kapitalgrundlag til at kunne fortsætte sin udlånsvirksomhed i en periode med svære forretningsbetingelser (eksempelvis kraftige konjunkturtilbageslag eller uventede store kredittab).

Finanstilsynet har i forbindelse med de nye afviklingsregler for danske pengeinstitutter, de såkaldte NEP-krav meddelt, at Spar Nord i regi af afviklingsreglerne vil blive behandlet på linje med SIFI-banker. Det betyder, at Spar Nord, når reglerne over de kommende år er indfaset, skal have en samlet kapitalbase svarende til to gange det opgjorte kapitalkrav.

Spar Nords egentlige kernekapital har i årets løb ligget på 13,2 - 14,4% (2016: 13,8 - 14,0%) og har således ligget over Spar Nords aktuelle interne målsætning på 13,0% (2016: 12,0%). Tilsvarende har det aktuelle mål om en kapitalprocent på 16,5% (2016: 15,5%) været opfyldt, idet den i årets løb har været 16,9 - 18,2% (2016: 16,6 - 17,7%).

Kapitalstyringen sker ud fra de opgørelsesmetoder og nøgletal, som er udviklet af Basel-komiteen, og som er indarbejdet i den danske lovgivning. Ledelsen overvåger løbende bankens kapitalforhold. Opgørelsen ved udgangen af hvert kvartal af Spar Nords kapitalgrundlag, den samlede risikoeksponering og nøgletal for kapitaldækningen, herunder opgørelsen af bankens individuelle solvensbehov, indberettes til Finanstilsynet i overensstemmelse med gældende regler.

Spar Nords individuelle solvensbehov er udtryk for bankens egen vurdering af, hvor høj kapitalprocenten bør være for at sikre indskyderne mod tab. Spar Nords opgørelse af det individuelle solvensbehov har siden ultimo 2012 været baseret på den såkaldte 8+ metode. Ved denne metode tages der udgangspunkt i minimums-lovkravet på 8,0% af den samlede risikoeksponering (søjle I) med tillæg for risici og forhold, der ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af den samlede risikoeksponering. Det antages således, at almindelige risici er dækket af 8% kravet, og at der derfor skal tages stilling til, i hvilket omfang Spar Nord har risici derudover, som nødvendiggør et tillæg til kapitalbehovet (søjle II), jf. Finanstilsynets vejledning herom.

Spar Nords egentlige kernekapital består af aktiekapital, foreslået udbytte og overført resultat. Hybrid kernekapital og supplerende kapital i form af efterstillede kapitalindskud medregnes ved opgørelsen af Spar Nords kapitalgrundlag. Ved opgørelsen af såvel egentlig kernekapital som kernekapital samt kapitalgrundlaget foretages en række fradrag, som primært omfatter foreslået udbytte, aktietilbagekøbsprogram, immaterielle aktiver og kapitalandele i andre kreditinstitutter samt supplerende kapital ydet til andre kreditinstitutter.

Den samlede risikoeksponering er den beregnede risiko forbundet med Spar Nords forretningsområder. Opgørelsen af den samlede risikoeksponering sker ved at aktiverne, poster med markedsrisiko og eksponeringer i form af garantier vægtes efter nogle standardvægte som afhænger af de enkelte posters art og modpart, ligesom der også tages højde for eventuel sikkerhedsstillelse. Hertil kommer tillæg til dækning af Spar Nords operationelle risici.

Kapitalgrundlaget er specificeret under kapitalforhold.

Forfaldsprofilen for Spar Nords efterstillede kapitalindskud fremgår af note 34.

Spar Nord vurderer løbende behovet for tilpasning af kapitalstrukturen, herunder bankens mål, politikker og processer.

For yderligere informationer henvises der til den ureviderede Risikorapport på www.sparnord.com/risikorapport.

NOTE

56

PULJEORDNINGERPensions-
puljer
2017
Mio. kr.Øvrige
puljer
2017
Mio. kr.Spar Nord
koncern
2017
Mio. kr.Spar Nord
koncern
2016
Mio. kr.Spar Nord
moderselskab
2017
Mio. kr.Spar Nord
moderselskab
2016
Mio. kr.**RESULTATOPLYSNINGER***Renteindtægter/terminspræmie af:*

Kontantindestående	0	0	0	2	0	2
Øvrige obligationer	89	1	90	84	90	84
Renteindtægter i alt	89	1	90	85	90	85

Udbytte af:

Aktier mv.	107	1	108	107	108	107
Investeringsforeningsandele	0	0	0	5	0	5
Udbytte i alt	107	1	108	113	108	113

Kursreguleringer af:

Øvrige obligationer mv.	10	0	10	35	10	35
Aktier mv.	829	9	838	90	838	90
Investeringsforeningsandele	34	0	34	52	34	52
Valuta	-321	-4	-325	142	-325	142
Afledte finansielle instrumenter	0	0	0	32	0	32
Kursreguleringer i alt	551	6	557	350	557	350

Gebyrer og provisionsudgifter	188	2	191	168	191	168
--------------------------------------	------------	----------	------------	------------	------------	------------

Puljernes resultat	559	6	566	381	566	381
---------------------------	------------	----------	------------	------------	------------	------------

BALANCEOPLYSNINGER**Aktiver**

Kontantindestående	862	9	871	953	871	953
Øvrige obligationer	6.738	83	6.821	6.474	6.821	6.474
Øvrige aktier mv.	6.944	78	7.022	6.034	7.022	6.034
Investeringsforeningsandele	652	10	662	1.040	662	1.040
Andre aktiver	46	1	46	41	46	41

Aktiver i alt	15.242	181	15.423	14.541	15.423	14.541
----------------------	---------------	------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Passiver

Samlet indlån	14.627	174	14.801	14.075	14.801	14.075
Andre passiver	615	7	622	467	622	467

Passiver i alt	15.242	181	15.423	14.541	15.423	14.541
-----------------------	---------------	------------	---------------	---------------	---------------	---------------

NOTE

57

HOVED- OG NØGLETAL*Finanstilsynets opstilling og nøgletal***SPAR NORD KONCERNEN****HOVEDTAL****Mio. kr.****RESULTATOPGØRELSE**

	2017	2016	2015	2014	2013
Netto rente- og gebyrindtægter	2.716	2.771	2.861	2.810	2.903
Kursreguleringer	381	386	452	363	193
Udgifter til personale og administration	1.863	1.789	1.768	1.838	1.667
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	-7	292	373	603	726
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	32	30	28	104	78
Årets resultat	989	838	897	614	536

BALANCE

Udlån	46.747	41.346	38.039	35.948	37.648
Egenkapital	8.975	8.627	7.887	7.033	6.533
Aktiver i alt	80.367	78.473	76.357	78.825	74.605

NØGLETAL**Kapitalgrundlag**

Kapitalprocent	18,2	17,7	17,0	15,0	19,4
Kernekapitalprocent	16,0	15,6	14,9	13,3	17,4

Indtjening

Egenkapitalforrentning før skat	%	14,2	12,5	14,4	10,4	10,7
Egenkapitalforrentning efter skat	%	11,2	10,2	12,0	9,0	8,6
Indtjening pr. omkostningskrone		1,65	1,47	1,46	1,27	1,26
Afkastningsgrad	%	1,2	1,1	1,2	0,8	0,7

Markedsrisiko og likviditet

Renterisiko	%	0,7	1,2	1,8	0,6	-0,3
Valutaposition	%	3,3	3,2	3,4	2,6	3,7
Valutarisiko	%	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	%	326,4	308,3	296,1	186,0	230,7

Kreditrisiko

Udlån i forhold til indlån	%	72,7	67,8	65,5	67,7	74,0
Udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån	%	75,2	70,7	68,5	71,1	77,1
Udlån i forhold til egenkapital		5,2	4,8	4,8	5,1	5,8
Årets udlånsvækst	%	6,2	3,6	-4,5	-1,1	-7,9
Summen af store eksponeringer	%	17,2	14,5	16,1	0,0	26,2
Årets nedskrivningsprocent		0,0	0,5	0,8	1,3	1,6

SPAR NORD AKTIEN**Kr. pr. aktie a 10 kr.**

Årets resultat	8,0	6,8	7,2	4,9	4,3
Indre værdi	66	63	60	56	52
Udbytte	3,5	5,0	5,0	1,6	1,0
Börskurs/årets resultat	9,0	11,9	8,5	11,8	11,4
Börskurs/indre værdi	1,1	1,3	1,0	1,0	0,9

Nøgletalsdefinitionerne fremgår af note 58.

HOVED- OG NØGLETAL*Finanstilsynets opstilling og nøgletal***SPAR NORD MODERSELSKAB****HOVEDTAL****Mio. kr.****RESULTATOPGØRELSE**

	2017	2016	2015	2014	2013
Netto rente- og gebyrindtægter	2.711	2.736	2.810	2.770	2.878
Kursreguleringer	379	340	450	183	177
Udgifter til personale og administration	1.869	1.795	1.776	1.844	1.673
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	-7	292	373	603	726
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder	51	105	79	332	109
Årets resultat	991	839	897	613	538

BALANCE

Udlån	46.747	41.219	37.912	35.821	37.648
Egenkapital	8.975	8.627	7.887	7.033	6.533
Aktiver i alt	80.597	79.758	77.498	79.950	75.453

NØGLETAL**Kapitalgrundlag**

Kapitalprocent	18,1	17,3	16,8	14,8	19,1
Kernekapitalprocent	15,9	15,3	14,8	13,1	17,2

Indtjening

Egenkapitalforrentning før skat	%	14,2	12,3	14,2	10,3	10,6
Egenkapitalforrentning efter skat	%	11,3	10,2	12,0	9,0	8,6
Indtjening pr. omkostningskrone		1,65	1,46	1,46	1,27	1,25
Afkastningsgrad	%	1,2	1,1	1,2	0,8	0,7

Markedsrisiko og likviditet

Renterisiko	%	0,7	1,1	1,6	0,3	-0,4
Valutaposition	%	3,3	3,2	3,4	2,6	3,7
Valutarisiko	%	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet	%	325,2	301,9	290,4	182,1	226,7

Kreditrisiko

Udlån i forhold til indlån	%	72,4	66,1	63,9	66,0	72,7
Udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån	%	74,9	69,0	66,9	69,4	75,8
Udlån i forhold til egenkapital		5,2	4,8	4,8	5,1	5,8
Årets udlånsvækst	%	6,6	3,6	-4,5	-1,4	-7,9
Summen af store eksponeringer	%	17,2	0,0	14,8	0,0	26,1
Årets nedskrivningsprocent		0,0	0,5	0,8	1,3	1,6

SPAR NORD AKTIEN**Kr. pr. aktie a 10 kr.**

Årets resultat	8,1	6,8	7,2	4,9	4,3
Indre værdi	66	63	60	56	52
Udbytte	3,5	5,0	5,0	1,6	1,0
Börskurs/årets resultat	8,9	11,9	8,5	11,8	11,4
Börskurs/indre værdi	1,1	1,3	1,0	1,0	0,9

Nøgletalsdefinitionerne fremgår af note 58.

NOTE

58

NØGLETALSDEFINITIONER**Kapitalprocent *)**

Kapitalgrundlag i procent af den samlede risikoeksponering.

Kernekapitalprocent *)

Kernekapital i procent af den samlede risikoeksponering.

Egentlig kernekapitalprocent *)

Egentlig kernekapital i procent af den samlede risikoeksponering.

Egenkapitalforrentning før skat *)

Resultat før skat i procent af gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Egenkapitalforrentning efter skat *)

Resultat efter skat i procent af gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Indtjening pr. omkostningskrone *)

Netto rente- og gebyrindtægter, kursreguleringer, andre driftsindtægter og resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virksomheder/udgifter til personale og administration, af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver, andre driftsudgifter og nedskrivninger på udlån og tilgodehavender.

Afkastningsgrad *)

Resultat efter skat i procent af aktiver i alt.

Renterisiko *)

Renterisiko i procent af kernekapital.

Valutaposition *)

Valutaindikator 1 i procent af kernekapital.

Valutarisiko *)

Valutaindikator 2 i procent af kernekapital.

Udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån *)

Udlån plus nedskrivninger herpå i procent af indlån.

Udlån i forhold til indlån *)

Udlån i procent af indlån.

Overdækning i forhold til lovkrav om likviditet *)

Kassebeholdning, anfordringstilgodehavender i Danmarks Nationalbank, fuldt ud sikre og likvide anfordringstilgodehavender i kreditinstitutter og forsikringsselskaber, ubelånte indlånsbeviser udstedt af Danmarks Nationalbank og sikre letsælgelige (børsnoterede) ubelånte værdipapirer i procent af 10 % af reducerede gælds- og garantiforpligtelser.

Liquidity Cover Ratio (LCR)

Likvide aktiver i procent af nettoværdien af ind- og udgående pengestrømme set over 30 dage i en stressituation.

Summen af store eksponeringer *)

Summen af store eksponeringer i procent af kapitalgrundlaget, korigeret for eksponeringer med kreditinstitutter m.fl. under 150 mio. EUR efter der er taget hensyn til kreditrisikoreduktion og undtagelser mv.

Årets nedskrivningsprocent *)

Årets nedskrivninger i procent af udlån + garantier + nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.

Årets udlånsvækst *)

Udlånsvækst fra primo året til ultimo året, eksklusive reverse repoforretninger, i procent.

Udlån i forhold til egenkapital *)

Udlån/egenkapital.

Årets resultat pr. aktie *)

Årets resultat efter skat/gennemsnitligt antal aktier i omløb eksklusive egne aktier. Gennemsnitligt antal aktier beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Indre værdi pr. aktie *)

Aktionærernes egenkapital/antal aktier ekskl. egne aktier. Aktionærernes egenkapital beregnes som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse.

Udbytte pr. aktie *)

Foreslået udbytte/antal aktier.

Børskurs i forhold til årets resultat pr. aktie *)

Børskurs/årets resultat pr. aktie.

Børskurs i forhold til indre værdi *)

Børskurs/indre værdi pr. aktie.

Egenkapitalforrentning før skat ekskl. hybrid kernekapital

Resultat før skat i procent af aktionærernes gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Resultat før skat og aktionærernes egenkapital beregnes som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse.

Egenkapitalforrentning efter skat ekskl. hybrid kernekapital

Resultat efter skat i procent af aktionærernes gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Resultat efter skat og aktionærernes egenkapital beregnes som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse.

Omkostningsandel af basisindtægter

Omkostninger i alt/basisindtægter.

Omkostningsandel af basisindtægter - inkl. nedskrivninger på udlån

Omkostninger i alt plus nedskrivninger på udlån mv./basisindtægter.

Afkast, procent.

Ultimokurs - ultimokurs året før + udbytte året før + ekstraordinært udbytte i året i procent af ultimokurs året før.

Price earning

Ultimokurs/årets resultat pr. aktie.

Årets resultat beregnes som om den hybride kernekapital regnskabsmæssigt behandles som en forpligtelse.

Årets/periodens resultat pr. aktie

Årets/periodens resultat efter skat/gennemsnitligt antal aktier i omløb, ekskl. egne aktier. Gennemsnitligt antal aktier beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Årets/periodens resultat efter skat beregnes som om den hybride kernekapital behandles som en forpligtelse.

Årets resultat pr. aktie udvandet

Årets resultat efter skat/gennemsnitligt antal aktier i omløb inklusive udvandingseffekt af aktieoptioner og betingede aktier.

*) Finanstilsynets nøgletalsdefinitioner.

Spar Nord Bank A/S
Skelagervej 15
Postboks 162
9100 Aalborg

Telefon 96 34 40 00
Telefax 96 34 45 60
www.sparnord.dk
sparnord@sparnord.dk



CVR. nr. 13 73 75 84

